

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.
Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadói felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ „OMGE.” KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1904. február 18. d. u. 6 órákor. Állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály ülése.
" " 20. d. u. 4 órákor. Irodalmi és tanügyi szakosztály ülése.
" " 22. d. u. 4 órákor. Egyesületi tanács ülése.
" " 23. d. e. 10 órákor. Igazgatóválasztmány ülése.
" " 25. d. u. 4 órákor. Földmvelési és növénytermesztési szakosztály ülése.

Meghívó

az
„Országos Magyar Gazdasági Egyesület” igazgató-választmányának

ugyis mint a

„Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége” végrehajtó-bizottságának

1904. évi február hó 23-án (azaz kedden) délelőtti 10 órákor s esetleg folytatólagosan délután 4 órákor a „Köztelek” új székházában (Köztelek-utca 8., II-ik emelet) tartandó I. sz. ülésére.

(Tárgysorozat a „Köztelek” f. évi 13. számában lett közölve.)

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület állattenyésztési és állategészségügyi szakosztálya 1904. évi február hó 18-án (esütörtök) d. u. 6 órákor a „Köztelken” tartandó ülésére.

Tárgy:

Ujhelyi Imre gazd. akadémiai tanár előadása: állattenyésztési egyesületek és szövetségek létesítéséről s e tárgyban javaslat.

Tormay Béla,
szakoszt. elnök.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület irodalmi és tanügyi szakosztálya f. évi február hó 20-án (szombaton) d. u. 4 órákor az egyesületi székház nagyszobájában (IX. Köztelek-utca 8. sz. II. em.) tartandó ülésére.

Tárgy:

A nagym. földmvelésügyi miniszter ur f. évi 591/VII. 4. szám alatti leirata értelmében a nem okleveles gazdatisztek képesítő vizsgálatára vonatkozó vélemény adása.

Budapest, 1904. febr. 16.

Kodolányi Antal s. k.
szakosztályi elnök.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület földmvelési és növénytermesztési szakosztálya 1904. évi február hó 25-én (esütörtök) délután 4 órákor a „Köztelken” tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. Jablonowski József előadása az Apion pusztítása elleni védekezésről.
2. Javaslat komlóértékesítés előmozdítása tárgyában.
3. Vető- és eladásra kerülő gabonák kellő tisztítása, különös tekintettel sörárpakivitelünkre.

Szapáry Gyula gróf s. k.,
szakoszt. elnök.

XXI-ik Tenyészállatvásár.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” XXI-ik tenyészállatvásárját 1904-ik évi márczius hó 26. és 27-ikén tartja meg Budapesten a „Tattersall Részvénytársaság” istállóiban (szemben a Keleti pályaudvarral).

A vásár tervezetét a bejelentési ivekkel egyetemben az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” titkári hivatala a tenyésztőknek már szétküldötte. Aki ilyen tévedésből nem kapott volna, a titkári hivatal egy levelező-lapon történő felszólításra azonnal megküldi a szükséges nyomtatványokat és tervezeteket.

A tenyészállatvásárral kapcsolatosan gép- és eszközkiallítás is tartatik.

Felhívjuk tenyésztőink figyelmét arra a körülményre, hogy a földmvelésügyi miniszter tekintettel arra, hogy a tenyésztő gazdaközönység részéről nagymérvű kereslet nyilvánul tisztavérű eredeti szimmentháli fajta, hágóképes fiatal tenyész bikák iránt, a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” útján 25 db szimmentháli és 5 db montafuni tenyész bikát szerzettetett be az Alpes vidékéről és ezeket a tenyészállatvásáron fogja eladni a tenyésztőknek árverés útján. Kikiallítási árul a vételár szerepel a bikák bevásárlási átlagára 800 koronánál magasabb nem lehet. Ezenkívül a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” is egy nagyobb kollekczió nyugati véru tenyészállatot hoz fel a tenyészállatvásárra, úgy, hogy a gazdaközönységnek ilymódon kiválóan jó alkalom nyílik elsőrendű tenyészállatok bevásárlására az „Orsz. Magy. Gazdasági Egyesület” által rendezendő tenyészállatvásáron. *Rendező bizottság.*

Szuperfoszfát műtrágyaközvetítés.

Az OMGE. szuperfoszfát műtrágyaközvetítő központi irodája 48 fillérért közvetíti a 19—20¹/₂%-os és 49 fillérért a 16—18%-os szuperfoszfát kilogrammperczentjét a megrendelő állomására. *Fizetési feltételek:* 1 hónapon belüli fizetés esetén 3% engedmény, 6 hóig kamatmentesen, azontul az osztr. magy. bank mindenkor kamat-lábánál 1¹/₂%-kal magasabb kamatfizetéssel. Megrendelések e feltételek alatt csak teljes

*Szempolgörhatóbb vetőmagvak
beszerzésére ajánljuk a
Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét
Budapest I. akhotmány utca 31.*

vaggonrakományokra fogadtatnak el; kisebb szállítványoknál megterítendő a vagonrakomány és darabáru közötti szállítási díjkülönbözet. Megrendelések az OMGE. műtrágyaközvetítő irodájához (Budapest, IX. Köztelek-utca 8. sz.) intézendők, mely kívánatra a részletes szállítási feltételeket is közli. A részletes közvetítési feltételek a Köztelek 1903. évi 99. és 101. számaiban már megjelentek és mindenről bő tájékoztatást nyújtanak.

Közgazdasági szakosztály ülése.

(1904. február 13-án.)

Jelen vannak Zselénski Róbert gróf elnöke alatt Desseffy Aurél gróf, az OMGE. elnöke, Bujanovics Sándor és Pallavicini Ede örgróf az OMGE. alelnökei, Bacher Emil, Bernát István, Deutsch Miklós, Desseffy Emil gr., Egan Lajos, id. Emödy József, Farkas Géza, Kodolányi Antal, Kövér János, Kúszler Henrik, Lázár Pál, Löcherer Andor, Ország Róbert, Paikert Alajos dr., Propper Samu, Rayner Kálmán, Schopf Mihály, Szentmariay Dezső, Szevera Károly, Szilkossy Aladár és Wagner Ernő tagok, a tisztviselők részéről Forster Géza igazgató, Jeszenszky Pál titkár, Rubinek Gyula ügyvezető-titkár és Arkövy Richárd dr. mint előadók.

Zselénski Róbert gróf elnök üdvözlő a megjelent tagokat s az ülést megnyitja. A mai napirend előtt előadó egy sürgős előterjesztést kíván tenni.

Vásárcsarnokokba érkező áruk 10%-os kedvezménye.

Rubinek Gyula előadó: Míg a vásárcsarnoki intézmény megalakult, annak fejlesztése céljából az akkori kereskedelmi miniszter 10%-os tarifakedvezményt biztosított mindazon küldeményeknek, amelyek a központi vásárcsarnokba érkeztek, még pedig olyképp, hogy ez a kedvezmény leszámított már a feladó által fizetett fuvardíjból. Ennek a kedvezménynek az volt a célzata, hogy a forgalom a központi vásárcsarnok felé terelődjen és ilyképp a fővárosi élelmiszerforgalom közegészségügyi szempontból ellenőrizhető legyen, másrészt, hogy a közönség hozzászokhasson ahhoz, hogy élelmiszer szükségletét a vásárcsarnok útján szerezze be.

A miniszter által adott kedvezmény 250 ezer koronával terhelt évenként az államkincstárt s a jelenlegi kereskedelmi miniszter e kedvezményt meg akarja vonni. Ennek nagy visszahatása lesz a vásárcsarnoki intézményre, mely ma még korántsem mondható kész, érett intézménynek, amiről főképp akkor győződhetünk meg, ha összehasonlítjuk a külföldi vásárcsarnokokkal. Míg ugyanis ez utóbbiakban az akezióválás intézménye általánosan bevett szokás, nálunk ezt meghonosítani eddig lehetetlenség volt.

A jelenlegi időpont a lehető legkedvezőtlenebb arra, hogy mi most az élelmiszerforgalmat megdrágítsuk. Az élelmiszerárak amúgy is elég drágák s ha ezen kedvezményt megvonatuk, ennek természetesen következménye lesz, hogy az élelmiszerárak az ára elentékenyen emelkedni fog. A forgalom is el-

fog terelődni a csarnokoktól s ennek következménye lesz, hogy az élelmiszerárak minőségi ellenőrzése ki fog siklani a vásárcsarnoki intézmény kezéből.

A tarifális kedvezmény megadásakor azonban egy tévedés történt, amennyiben általában adattak ezen kedvezmények s ennek az volt a következménye, hogy a külföldről behozott nyerstermények szintén élvezték ezt a kedvezményt. Orsova, Brassó és Predeal oly határszéli állomások voltak, ahonnan ez a kedvezmény igénybevehető volt s így a romániai hal, friss gyümölcs stb. ugyanazon kedvezményt élvezte, mint a magyar termény, holott természetesen az azt a védelmet megkövetelhetjük, hogy a magyar termény bizonyos kedvezésben részesüljön a külföldi terménnyel szemben. Amennyiben tehát némi megszorításra volna szükség, azt kellene kérnünk a kereskedelmi minisztertől, hogy a feladási állomásokhoz köthessék ez a kedvezmény s ne adassék meg a határszéli állomásoknak, mert a brassói, orsovai és predealai állomásokról semmiestre sem a magyar, hanem a déli és keleti államok terményei adatnak fel.

Éz ügyben a jövő hétfőn szakértekezlet fog tartatni, melyre a miniszter valószínűleg egyesületünket is meg fogja hívni, s egyesületünk kiküldöttjének e kérdésben állást kell foglalnia. Épp azért az alábbi határozati javaslatot terjeszti a szülő elő, kérve annak elfogadását:

Mondja ki a szakosztály, hogy:

a budapesti vásárcsarnokokra czimzett küldemények után közvetlenül engedélyezett 10%-os tarifakedvezmény megadását továbbra is javasolja. Czél szerűnek véljük azonban, hogy az csak bizonyos állomásokra szorítkozzék, nehogy azt a külföld nyersterményei és élelmiszerkei is élvezhessék.

Bernát István: Az intencziót helyesli és maga is azt tartja, hogy érdekünkben van, miszerint a vásárcsarnoki intézmény az élelmiszerke olcsóságát idézze elő és ennek egyik tényezője lesz, hogy a tarifakedvezmény továbbra is megadassék.

Kérdést intéz azonban előadóhoz, hogy informálva van-e arra nézve, micsoda intenczió vezérelte a kereskedelmi minisztert a tarifális kedvezmény megadásakor? Szólvagy van értesülve, hogy a kedvezményt a főváros által követelt nagy helyberek a csarnokokban paralizálják. Hogy a főváros nagyobb helyberezket szedhessen, azért nem szükséges a 10%-os tarifakedvezmény, melynek tulajdonképpen célja az lett volna, hogy a fogyasztási cikkek olcsóbbak legyenek.

Rubinek Gyula előadó: A kereskedelmiügyi kormányt az az intenczió vezérli, hogy a tényleges kiadásokon megtakarítson. A másik szempont az, hogy a külföldön egyetlen vásárcsarnok intézmény sem élvez ily kedvezményt s most a miniszter abból a szempontból indul ki, hogy, ha a külföld nem ad kedvezményt a vásárcsarnokokba irányított árukra, akkor a budapesti vásárcsarnokoknak is felesleges a kedvezmény. Amit Bernát fölhoz, hogy a főváros tulságosan magas helyberezket szed, ez abban találja igazolását, hogy részben a vásárcsarnokok indokolatlan fényűzéssel vannak

építve s hogy az építkezés 4%-al jövedelmez. A vásárcsarnok intézménynek nem az a célja, hogy az hasznos befektetése legyen a fővárosnak, hanem, hogy lehetőleg olcsón jusson a közvetítő kereskedőnek az elárusítóhely rendelkezésre, hogy így a lakosság olcsóbban juthasson élelmiszerkeihez. A Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezet, mint hatósági közvetítő 9400 korona évi bérösszeget fizet aránylag igen kis helyiségért s ezen magas helyberezkek meglehetősen terhelik a egész vásárcsarnoki intézmény forgalmát.

Kúszler Henrik fölhozza, hogy ezelőtt 8 évvel, midőn a kereskedelmiügyi miniszter megadta a kedvezményt, szölvagy is résztvett a tanácskozáson; a kedvezményt a főváros direktre kérte azon indokkal, hogy az élelmiszerke árát kívánja e révén olcsóbbá tenni.

Az utóbbi években sok visszaélés történt; egyes cégek azon ürügy alatt, hogy a vásárcsarnokokban fogják elárusítani terményeiket, helyiséget béreltek az árut odahozatják és azonnal továbbították. Ekként élvezték a 10%-os vasuti kedvezményt, dacára annak, hogy a termények nem a vásárcsarnokokban adattak el.

Rubinek Gyula előadó: Szintén tudomása van ezen visszaélésekről, amelyeket a főváros határozottan tagad, az ellenőrzést szigoruan keresztülvinni lehetetlenség is, de különben is a burgonya, tojást és egyéb élelmiszerkeket, amelyek óriási mennyiségben érkeznek be, lehetetlen is oly kis helyen, mint a csarnok bérhelyiségei, elárusítani, s a fővárosnak gondoskodnia kellett volna a tömegáruk részére raktárokról; bár vannak ilyen raktárak, de ezeknek bérét a kisebb értékű áru meg nem bírja. A fölterjesztésben utalni kell arra, hogy a főváros szölvagy fel, miszerint szállítsa le a helyberezket, ha fennmarad a 10%-os kedvezmény, s másrészt a visszaéléseket korlátozni igyekezék.

Löcherer Andor szerint az előforduló visszaélések még nem képezhetnek indokot arra, hogy az egész intézmény sujtassék a kedvezmény megvonásával. Ha Bécsbe és egyáltalában az Ausztriába irányuló küldeményekre sokkal nagyobb szállítási kedvezmény adatik a vasut részéről, mint a Budapestre irányuló termények részére, ennek az a következménye, hogy a fővárosban az élelmiszer 30%-al drágább mint Bécsben. Itt egy nagy hiba követetett el, midőn a Bécsbe irányuló forgalomra adatott nagyobb kedvezmény a helyett, hogy a fővárosba irányított terményekre adták és így Budapestnélkülözi az empórium jellegét. Szölvagy 1898-ban kidolgozta a fogyasztási adók reformját s javasolta, hogy a fővárosi vásárcsarnokokban ne szedessék oly óriási nagy bérösszeget, mert ezáltal az élelmiszerke drágítottak meg a lakosság részére. Szölvagy javaslatát egy küldött-ség adta át minisztereknek, de a javaslatoknak fogantatja nem lett. Felkérné a minisztert, hogy ezen tarthatatlan állapot javítására tegye meg a megfelelő intézkedéseket.

Zselénski Róbert gróf elnök kimondja határozatként, hogy előadó által előterjesztett javaslatot a szakosztály elfogadja s a vita során fölhozott aggodalmakat az egyesület által az anketre kiküldendő képviselő az anketten föl fogja hozni.

Löcherernek azon indítványa, hogy a fo-

gyasztási adók a szakosztály jére tüzetik ki

A koronaérté

Arkövy I. az 1899. XXI. értékű számit állami, törvény pénztárak szá közjegyző, elő hivatalos, ismertetik el intézkedések napi életben jedést nyertje visszaélés és a kirakatba számmal, de forint jelzés tág tere: nyu hogy míg az a jelzés, addi

Ennek hogy ha már ugy ez a mi lomban is állt mitás mielőbb kellék, hogy tessék a pénz forintos ermé alábbi javaslat

Mondja

1. A ke restessék, hog kereskedőket jegyzékeikben, tott tárgyak á rona-filler jelz után minden elmulasztása

2. Keres hogy a valut való végleges ermének a szükségess lépé

Pallavicini pontját elfogad tartozik, a val forgalomba m ronaszámítás pontját mellöz

Kövér János rozati javaslat arra, miszerin üzleti életben határozottan t

Bernát gatasára felho miként hajtati nyugtatványt k ban van az ö

Propper régi vámtarifá

Zselénski határozataként javaslat első sával fogadjat

MALOM-
BERENDEZÉSEK
OLAJSAJTOK-
ES GEPEK
KONKOLY-
VALASZTOK

KAPHATÓK
BUDAPEST, V. KER.,
GRAEPEL HUGÓ
GÉPGYÁROSNA
VÁCI-UT 40-46. SZ.

AC
ajár
any.
kés.
EKÉ
SZÁ
B

gyasztási adó revíziója ez alkalommal kéressék, a szakosztály egy későbbi ülésének napirendjére tüzetik ki.

A koronaértékű számítás kötelezővé tétele.

Árkövy Richárd dr. előadó előadja, hogy az 1899. XXXVI. t.-cz. értelmében a koronaértékű számítás tételt kötelezővé az összes állami, törvényhatósági és községi hivatalok és pénztárak számadásainak vezetésénél, minden közjegyző előtt kötött okiratban és minden hivatalos eljárásban csupán a koronaszámítás ismertetik el jogosnak. Arra nézve azonban intézkedések nem történtek, hogy a mindennapi életben a koronaszámítás általános elterjedést nyerjen. Ennek következtében igen sok visszaélés és tévedés fordul elő. A kereskedők a kirakatba rakott árukon jelzik az értéket számmal, de számos esetben a korona vagy forint jelzés elhagyatják, ami a visszaélésekre tág terepet nyújthat. Igen gyakori eset továbbá, hogy míg az egyik üzlet kirakataiban forintos a jelzés, addig a másik kirakatában koronás.

Ennek következtében kívánatos volna, hogy ha már a koronaszámítás alapján állunk, úgy ez a mindennapi életben és a közforgalomban is általánossá váljék s a régi értékszámítás mielőbb kiküszöböltesse. Erre nézve első kellék, hogy a „forint” felirat megszüntetessék a pénzmekeken, ugyszintén, hogy a régi forintos érmék bevonassanak. Ez ügyben az alábbi javaslatot terjeszti elő:

Mondja ki a szakosztály, hogy:

1. A kereskedelemügyi miniszter megkerestessék, hogy rendeletileg kötelezze az összes kereskedőket és üzlettulajdonosokat, hogy árjegyzékeikben, továbbá a kirakatokban kiállított tárgyak árát feltüntetendő czéduláikon a korona-filér jelzés az összeget mutató számjegy után minden alkalommal kitétesse s ennek elmulasztása megbírságotlássék.

2. Kerestessék meg a pénzügyminiszter, hogy a valutának a 10-es számítás alapján való végleges rendezésére s az egyforintos érméknek a forgalomból való kivonására a szükséges lépéseket megtegye.

Pallavicini Ede ögróf a javaslat első pontját elfogadja, de a második pont más lapra tartozik, a valutakérdésre, hogy az egyforintos forgalomba marad, az nem akadályozza a koronaszámítás érvényesítését. A javaslat 2. pontját mellőzni kéri.

Kövér János azzal toldaná meg a határozati javaslatot, hogy a miniszter kéressék fel arra, miszerint a forintban való számítás az üzleti életben és egyáltalán a közforgalomban határozottan tiltsa el.

Bernát István az előadói javaslat támogatására felhossa, hogy az 1899-iki törvény miként hajtatik végre. Szólok a fővámbháztól oly nyuglatványt kapott, melyben „forint-krajczár”-ban van az összeg feltüntetve.

Propper Samu: Ez azért történik, mert a régi vámtarifa még érvényben van.

Zselénski Róbert gróf elnök a szakosztály határozataként kimondja, hogy az előadói javaslat első pontja Kövér János módosításával fogadtatik el, míg a javaslat második

pontját Pallavicini Ede ögróf fölszólalása következtében a szakosztály mellőzte.

Az 50 kg.-os tőzsdei jegyzések szabályozása.

Árkövy Richárd dr.: Egyesületünk 1899. év óta foglalkozik az 50 kgr.-os tőzsdei sulyjegyzések kérdésével s ez ügyben a kereskedelmi és földmívelési miniszterekhez több ízben felterjesztést intézett s kérte az 50 kilogrammos sulyjegyzés megszüntetését, mert ez különféle félreértésekre és visszaélésekre adhat okot. Az egyesület azonban felterjesztéseivel nem ért célt, mert a tőzsdetanács határozta el az 50 kilós sulyjegyzést s a tőzsdének autonómiája levén, a kereskedelmi miniszter hatáskörébe nem tartozott a tőzsdét az 50 kilós sulyjegyzés eltörlésére szorítani. Ezzel az indoklással utasított el egyesületünk kérelme s így nem sikerült az 50 kg.-os sulyjegyzést megszüntetni. Minthogy pedig ez a sulyjegyzés számtalan esetben félreértésekre adott alkalmat, szólok az alábbi javaslatot terjeszti elő, kérve hogy annak értelmében felterjesztés intéztesse a kereskedelmi miniszterhez:

Mondja ki a szakosztály, hogy:

A kereskedelemügyi miniszter megkerestessék, miszerint az 50 kg.-os tőzsdei sulyjegyzés eltörltesse s a tőzsdei forgalomban csak a 100 kg.-os sulyjegyzés maradjon érvényben. Amennyiben pedig ez egyelőre, tekintettel a tőzsdetanács autonómiájára, keresztülvihető nem volna, a tőzsdetörvény reformja terjesztessék ki a régi 100 kg.-os sulyjegyzés visszaállítására is.

Dessewffy Aurél gróf szerint az 50 kg.-os sulyjegyzés meg nem változtatható, miután az már átment a gyakorlatba s a gazdák megszokták legalább a buza-, rozs-, zabtermékeknél. Abban találna korrekívumot, hogy a terményárak jegyzésénél bizonyos egyöntetűségre kellene törekedni s ezt hangsúlyozni a miniszterhez intézendő felterjesztésben.

Forster Géza felolvassa a métermértékek behozataláról szóló 1874. évi VIII. t.-cz. 1. §-át, amely kimondja, hogy a magyar korona országaiiban az eddig használt mértékek helyett új méterrendszer hozatik be, amelynek alapja a méter tizes felosztással és többszörözéssel. Ennek folytán törvényes alapon kérhetjük a 100 kilós sulyjegyzés visszaállítását és azt, hogy a tőzsde autonómiája által törvénytelenül behozott uszus megszoritassék. Szólok példákat hoz fel egyes tőzsdei jegyzéseknél arra nézve, hogy maga a tőzsde is érzi ezt a rendszertelenséget. A dolognak tendenciózus alapja van, ennél fogva az egyesületnek ragaszkodnia kell ahhoz, amit már a multban is felterjesztéseiben kifejtett, hogy a törvényszerű mértékrendszer tartassék fenn a jegyzésekben.

Kövér János nem járulhat a javaslatához éppen a kigazdák érdekében, akik már megszokták az 50 kilogrammos jegyzést, melyet szólok fentartani kér azzal, hogy minden terményre nézve hozassék ez be.

Rajner Kálmán elfogadja ugyan a javaslatot, de czélszerűnek tartaná, ha az egyesület nem a miniszterhez, hanem magához a tőzsdéhez forduljon ezzel.

Propper Samu mellett van, amit Dessewffy Aurél gróf felhozott, hogy a terményjegyzések egyöntetűek legyenek.

Emödy József alárendelt jelentőségű kérdésnek tartja azt, hogy a termények 50, vagy 100 kilónként jegyeztetnek. Szólok is azon nézet-höz hajlik, hogy az eddigi gyakorlat, az 50 kilós jegyzés tartassék fenn. Főként azon okból nem bolygatná ezt a kérdést, mert ezáltal a gazdaközönség előtt úgy tűnnék fel, mintha a nagyfontosságú tőzsdejavaslatból nem tudtunk volna valami lényegesebbet kivenni, mint ezt a csekély jelentőségű kérdést. Ahhoz nem tudna járulni, hogy az OMGE. a tőzsdéhez forduljon e kérdésben, mert azon jogát a tőzsdének, hogy az ország törvényeivel ellenkező intézkedést rá oktroyáljon a közönségre, szólok elismerni nem fogja soha. Azért Dessewffy Aurél gróf indítványához járul, hogy legyen a jegyzés 50 kilós vagy 100 kilós, de egyöntetű legyen s ne tétessék az a kivétel, hogy egyes termények az egyik, mások pedig a másik jegyzés szerint jegyeztetnek, hanem minden termény jegyzése egyöntetű legyen.

Zselénski Róbert gróf emlékezteti a szakosztályt, hogy e kérdésben három évvel ezelőtt az OMGE. határozottan a 100 kgr.-os jegyzés mellett foglalt állást, ha tehát most ettől eltérnénk, más nézetet vallanánk, mint három évvel ezelőtt. Figyelmezteti a szakosztályt arra is, hogy a külföldön mindenütt a 100 vagy 1000 kg. az alapja a jegyzésnek. Hogyha mi a külföldivel akarjuk az árainkat összehasonlítani, akkor az 50 kg.-os jegyzés nem nyújt jó alapot. Mint-hogy mindenütt a 100 kg.-os jegyzés van elfogadva, ez is ok arra, hogy visszatérjünk az egész vonalon a 100 kilós jegyzésekre.

Szólok is és több gazdatárs is 100 kg.-onként adja el a terményeket s ez igazolja azt, hogy dacára a tőzsdetanács határozatának, a 100 kg.-os jegyzés még érvényben van. Azért szólok csatlakozik Forster Géza indítványához annyival is inkább, mert elnök ur Ó excelenciája is úgy nyilatkozott, hogy ő leginkább az egységes terményjegyzésekhez ragaszkodik.

Bujanovics Sándor azt indítványozza, hogy az előadói javaslat 2-ik pontja mellőztesse, miután a tőzsdereform kérdésével ezuttal nem kívánunk foglalkozni.

A szakosztály ez értelemben határozott.

A gabonapiaczi hirszolgálat szervezése.

Árkövy Richárd dr. előterjeszti, hogy az előző ülésen jelentést tett azon kísérletről, melyet a gabonapiaczi hirszolgálat szervezése ügyében az egyesület tenni szándékozott. Azóta újból megkereste az egyesület a gazdasági egyesületeket a Nógrádmegyei Gazd. Egyesület azon indítványa alapján, mely a mázsamesteri hivatalos közegeket tartotta alkalmasoknak a vidéki piacokon forgalomba kerülő gabonamennyiségekre és az árakra vonatkozó jelentések beküldésére. Az ujabban az egyletekhez intézett megkereséseknek meg is volt a kellő eredménye, amennyiben több gazd. egyesület beküldötte ajánlatát; eddig 9 pozitív ajánlat érkezett be.

A mult ülés határozata alapján összeköt-

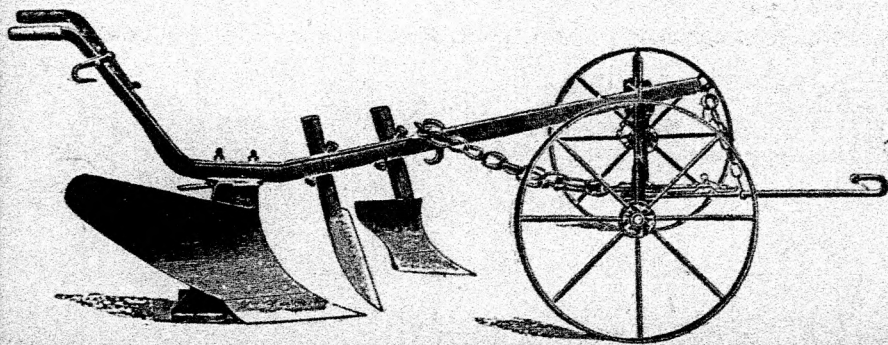
ACZÉL EKÉK

ajánlom a legjobban bevált szerkezetű teljesen aczél anyagból, pánczél aczélkormányokkal, tégelyaczélból készült ekefejjel **EGYES EGYETEMES** és **TÖBBVASU EKÉMET**, valamint talajmívelő eszközeimet **TELJES SZAVATOSSÁGGAL** olcsó ár és kedvező feltételek mellett

BÄCHER RUDOLF

KIZÁRÓLAGOS
EKEGYÁRA

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA. 68. SZ.
Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**

etésbe lépett egyesületünk a franciaországi gabonaárnyomlás jegyző-bizottsággal, mely a gabonapiaczi hirszolgalatra vonatkozó adatait velünk már ezidőszerint közli. Azonkívül megkerestük az angol kereskedelemügyi miniszteriumot is, amely havonként egyszer 190 angol és walesi piac átlagárait fogja egyesületünkkel közölni.

Összekötésbe léptünk a „Magyar Távirati Iroda“-val is, amennyiben egyesületünk tanácsa legutóbbi ülésén elhatározta, hogy a Távirati Iroda tudósításaira előfizet. A Távirati Iroda kétféle kiadványt tesz közzé, egyet a hírlapok számára, s egyet a magánelőfizetők részére; a magán előfizetők számára ugyanis a Távirati Iroda bővebb adatokat közöl, mint amilyeneket a lapok kapnak. Az egyesület *kisérletképpen* három hónapra előfizet a Távirati Iroda közleményeire.

Ha ekként a külföldi piacok árjegyzései is rendelkezésünkre fognak állani és kilátásunk van a helyi piacok adataira is, akkor a közel jövőben remélhetőleg sikerülni fog a gabonapiaczi hirszolgalat szervezése nálunk is.

Ez a kísérletezés egyelőre csak három hónapra terjedne ki és az egybegyűjtött adatok a „Köztelek“-ben tételnékké közzé és erre vonatkozólag az egyesületi tanács a hirszolgalat adatainak költségeire nézve az alábbi költségek kiutalványozását kéri a választmánytól.

Az egész munkálat költsége három havonként 940 koronát tenne ki, vagyis évenként kb. 4000 korona költséggel járna; javaslatba hozza tehát, hogyha az egyesület a három hónapi kísérletezés után bizonyos meggyőződést nyer arra nézve, hogy a gabonapiaczi hirszolgalat ilyen módon szervezhető, az egyesület intézzen fölterjesztést a földmivélségi miniszterhez, hogy ezen célra 4000 korona államsegélyt bocsásson rendelkezésre.

A szakosztály a gabonapiaczi hirszolgalat szervezése ügyében előadó előterjesztését tudomásul vette.

Javaslat keskenyvágyú vasutak létesítése tárgyában.

Rubinek Gyula előadó: A helyi érdekű vasutak kiépítésében néhány év óta bizonyos pangás állott be, amely több szaktestületet arra késztetett, hogy e kérdéssel és azon módokkal foglalkozzék, amelyek lehetővé tennék a vasutépítési pangáson való segitést. Így került a kérdés az egyesület szakosztályában a múlt év folyamán napirendre és két igen érdekes szakszerű előadás tartatott meg, amelynek folyamán négy pontban összesített határozat hozatott. Ezek akkor azon megállapodással hozattak, hogy még egy harmadik előadás is fog tartatni s akkor a három előadás eredményeit, mint végleges megállapodásokat terjeszti az egyesület a kereskedelemügyi miniszter, illetve az illetékes faktorok elé. A harmadik előadás az illető megbetegedése folytán elmaradt s így nincs más hátra, minthogy azon megállapodásokat, amelyeket már levontunk, itt újból tárgyaljuk s kiegészítsük.

A helyi érdekű vasutak építésénél tapasztalható mizériákra alaposan rámutatott a két előadó, de egyébként azok annyira ismertek, hogy azokkal bővebben foglalkozni szükségtelen.

Szólok csak néhány tényre mutat rá s ez az, hogy e két előadó számítása szerint a magánosok, állam, vármegyék és községek hozzájárulása a helyi érdekű vasutaknál kilométerenként 22,000 koronát tettek ki.

Ez oly összeg, amelyből nemcsak azon vasutakat, amelyeket az előadó építeni javasolt, a harmadrendű, keskenyvágyú vasutakat, de a helyi érdekűeket is meg lehetett volna építeni.

De ettől eltekintve azon kisvasutak, amelyek mindkét előadó előadása alapján olyanokul jelzett, amelyek a jövőben fölkarolandók, kilométerje 19—20,000 koronáért kiépíthető és ez a számítás tényleges adatokon alapszik, amennyiben az alföldi gazdasági vasut részvénytársaság 19,000 koronáért építette föl az ő hálózatát, s ugyancsak ennyibe kerül a békés csaba—vesztői vasut, tehát ezen adatok igazolják, hogy e vasutakat olcsóbban lehet megépíteni.

A szakosztályi tárgyalás folyamán kérdés tárgyát képezte az, hogy ki építse a vasutakat?

A legnagyobb baj az volt, hogy eddig teljesen a spekuláció kezébe került a vasutépítés, mely spekuláció teljesen kizsákmányolta a helyi érdekűeket, másrészt a vasutak nem abban az irányban épültek, amint az az érdekesség érdekében fekvő lett volna.

Tekintettel arra, hogy fővonalhálózatunk meglehetősen ki van építve, s ami kiegészítésre szorul, annak kiépítése inkább állami feladatot képez, a szakosztálynak az volt a nézete, hogy ezen gazdasági kisvasutakat a helyi érdekűség saját erejéből mérsékelt állami támogatással építse ki és saját kezelésében is tartsa fent.

Erre ugyancsak példát hozott föl a szakosztályban egyik felszólaló, az arad-csanádi vasutak által kezdeményezett alföldi gazdasági vasut esetét, ahol ez tényleg így történt, hogy Békés és Csanád vármegyék hozzájárulásával, és a községek s birtokosok hozzájárulásával épült fel ezen vasut, az állam hozzá sem járult ezen építéshez, úgy, hogy az kizárólag a birtokosság tulajdonát képezi és azért olcsó is, mert a kisajátítás maga alig került valamibe, az érdekűség is olcsó beváltási áron engedvén át a szükségelt területet, azon intencziótól vezéreltetve, hogy az elvesző föld busásan megtérül, hiszen kiágazások létesíthetők az egyes birtokosok által a saját gazdaságukig, sőt ideiglenes vágányok is létesíthetők, amennyiben az illető birtokosok nagyobb rakományokat kívánnak továbbítani.

Felemlíti még, hogy dacára annak, miszerint a szállítás igen olcsó, így például a személyforgalomnál egy fillér szállítási díjat vesz, tehát jelentékenyen olcsóbb, mint az államvasutak személyszállítási tarifája. Mindezek dacára 6%-ot jövedelmezett a befektetett tőke és ez oly jövedelmezés, amely a helyi érdekű vasutaknál soha sem fordult elő.

Most tisztelt Szakosztály, amidőn ezen álláspontot, hogy a helyi érdekek kielégítésére hivatott kisvasutakat az érdekűség önjerejéből kiépítse, mint elvet kimondjuk, akkor kívánatos, hogy a közérdeklődést bizonyos mértékig ezen vasutakra irányítsuk, amit olyképp vélek elérhetőnek, hogy a létező ily vállalkozást behatóan ismertetjük egyrészt a „Köztelek“-ben való bemutatás útján s megkérnök egy arra alkalmas szakegyént, ki a vezetésben résztvesz, hogy azt a „Köztelek“-ben ismertesse, s ezen ismer-

tetés különlévönatban a gazdasági egyesületek rendelkezésére bocsájtassék, a végett, hogyha valahol érdeklődés mutatkozik ily vasut építésére, tudhassák, hogy mint kell a kérdéshez hozzányulni.

A határozati javaslat első pontja az állami támogatásról szól. E tekintetben a szakosztály csak elvi határozatot hozott. Tekintettel arra, hogy a beruházási kölcsön a kormánytól még mindég tárgyalás anyagát képezi, ez kedvező alkalom arra, hogy e kérdésben egyesületünk szavát fölemelje, s felhívja a kereskedelemügyi minisztert, hogy ily kisvasutak létesítésének támogatása érdekében egy nagyobb összeg beállításáról gondoskodjék a beruházási kölcsönben.

Ez a két pont volna újonnan azon határozathoz csatolandó, melyet a szakosztály régebben elfogadott.

A régebben elfogadott pontok között fontossággal bír a kisajátítási törvény módosítására vonatkozó pont, amely a kisvasutak érdekében követeli, hogy magánosoknak is megadassék a kisajátítási jog, továbbá, hogy számításba engedessék vétetni azon előny, amely a vasut építésével jár. Ez tényleg megvan a nagyvasutak építésénél is, mert az illető birtok értéke emelkedik az által, hogy a vasut közlelésben felépítették.

Sokkal közelebb áll ez az érdek a kisvasutaknál, ahol a birtokos elérheti azt, hogy szárnyvasutak is építhet gazdaságába, tehát ott rakódhatik le a saját határában.

Feltétlenül számításba kell tehát venni ezen értékelkedést, mert ilyképpen a kisajátítandó földterület sokkal kevesebb költségbe kerül. Szöbakerült az, a nehézség is, hogy hiába van egy villám erő előállítására alkalmas víz-esés, mert a vezetékek nem vezethetők a birtokon keresztül az illető birtokosok beleegyezése nélkül s az egyezkedés megdől azon, hogy a birtok tulajdonosa oly összeget számít, amely mellett lehetetlen a villámereő tovább szállítása. Kívánatos tehát, hogy amennyiben a kisajátítási törvény módosításra kerül, abba belevetessék, hogy magánosoknak is megadható a kisajátítási jog. Ezen indoklás alapján ajánlja az alábbi határozati javaslatot a szakosztálynak elfogadásra.

IV. Mondja ki a szakosztály, hogy:

1. Az „OMGE“ kívánatosnak tartja, hogy a helyi érdekek kielégítésére hivatott kisvasutakat az illető vidék érdekűsége az állam megfelelő támogatásával önjerejéből és önmagának építse.

2. Az alföldi vasuti részvénytársaság által sikerrel kezdeményezett mótros kis vasuti hálózat keletkezése és eddigi eredményei a „Köztelek“ lap révén hozassanak köztudomásra s az ott szerzett tapasztalatok ilyképp tétessenek hozzáférhetővé.

3. A m. kir. Államvasutak és a többi vasutársaságok a csatlakozó pontokon ha nem is ingyen, de olcsón létesítsék a csatlakozási munkálatokat.

4. A kisajátítási törvény ama pontja, mely a vasut építéséből származó előnyt nem engedi számításba venni, e kis vasutak érdekében, miután azok éppen a birtokok érdekében épülnek, megváltoztatandó.

5. A kereskedelemügyi miniszter fölkerendő arra, hogy egy törvényjavaslatot alkosson, mely-

ben kimondar vasutak létes vezetékek fel tulajdonosnak

6. Felkér ter, hogy ber doskodjék eg mely a kisvas fölhasználandó

Pallavic rozati javasla lehetne egyik- ben megfelele egyesület, mi

Szólóna vétele és ez társra magáno

Ez egy hozzá nem jár is származóközérdekből tő járul, de ma adni. Az „O utoljára ily n az állambata nem szükségte teljesen el né diskrediczióhoz hozzájáruljon

Emődy szoló nézetéb lehetne egy h hagyásával a „a harm Szóló ne

hogy a gazda módjai az egy tessenek, han érintkezési pő ugaron hever

Az ötök rövidítésével

Pallavic álláspontjától terén foglalkó ily tervek lé nem volt es tokos akadé az illető egy villámereőnél, nek kihaszná dályozza meg létesítését.

Zselénsk tesz észrevét támogatásával

takat. Szóló foglalkozott e harmincz évv vasutat s azó a viczinális v ződésre jutó községi és tő drágává a v a támogatások pénz fektetete sokkal jobban tőke. De a m a senki pénz

Jobb és

megbízhatóbb

magvakat

nem is ajánlhatunk, mint a minőket 30 év óta

MAUTHNER ÖDÖN

császári és királyi udvari szállító magkereskedésében kaphat.

A M.

gőz

M

ben kimondandó volna, hogy (a harmadrangu vasutak létesítésénél) és villamerőt szállító vezeték felállításánál adassék meg a magántulajdonosnak is kisajátítási jog.

6. Felkérendő a kereskedelemügyi miniszter, hogy beruházási kölesön keretében gondoskodjék egy nagyobb összeg beállításáról, mely a kisvasutak állami támogatására volna fölhasználható.

Pallavicini Ede ögróf: Hozzájárul a határozati javaslathoz, bár még szabatosabban lehetne egyik-másik pontot szövegezni, de egészben megfelel annak, amit ebben a tárgyban az egyesület, mint kívánságot kifejezett.

Szólónak csak az 5-ik pontra van észrevétele és ez arra vonatkozik, hogy a kisajátításra magánosnak is joga adassék.

Ez egy veszedelmes elv, amelyhez szóla hozzá nem járul, bármennyi látszólagos előny is származzék belőle az egyesekre nézve. Ha közérdekből történik a kisajátítás, ahhoz hozzájárul, de magánérdekben nem hajlandó megadni. Az „OMGE.” van szerinte hivatva legutóbbira ily nagy elvet hangoztatni. Elég nagy az államhatalom terjeszkedése s teljességgel nem szükséges, hogy a magyar társadalom ha teljesen el nem akar senyvedni, hogy az állam diskredicziós joga öregbítéséhez maga is hozzájáruljon az „OMGE.”

Emödy József: Teljesen osztozik előtte szóló nézetében, de szerinte az 5-ik pontot meglehetne úgy hagyni, amint szövegezte van, kihagyásával a következők:

„a harmadrangu vasutak létesítésénél.”

Szóla nem elégszik meg azon intézkedéssel, hogy a gazdasági vasutak előnyei és előállítási módjai az egyesület közlönyében közhírré tessenek, hanem tovább menne s keresné az érintkezési pontokat a tőkével, amely egészen ugaron hever ma az egész országban.

Az ötödik pontnak előbb említett meg rövidítésével elfogadja az előadói javaslatot.

Pallavicini Ede ögróf: Nem tér el elvi álláspontjától, s fölhozza, hogy a gyakorlat terén foglalkozott ily ügyekkel és részt is vett ily tervek létesítése és keresztülvitelénél és nem volt eset, hogy egyik avagy másik birtokos akadékoskodott volna. A földolog az, hogy az illető egy közlekedési utra juthasson. Oly villamerőnél, amely csakugyan értékes s amelynek kihasználása értéket képvisel, nem akadályozza meg egy-két hold megvétele a dolog létesítését.

Zselénski Róbert gróf: Az első pontra tesz észrevételt, amely az állam megfelelő támogatásával kontemplálja létesíteni e vasutakat. Szóla vicinális vasutak kérdésével sokat foglalkozott és több birtokos társával ezelőtt harmincz évvel létesítette az Arad-körösvölgyi vasutat s azóta, hogy éber figyelemmel kísérve a vicinális vasutak fejlődését, arra a meggyőződésre jutott, hogy nagyrészt az állami és községi és törvényhatósági támogatások tették drágává a vicinális vasutakat. Hogyha ezek a támogatások nem lettek volna s csak magánpénz fektetett volna a vicinális vasutakba, sokkal jobban hasznosított volna a befektetett tőke. De a megyei, községi és állami pénzek a senki pénzének szoktak tekintetni és ezek

tették drágává a vasut építését. Lehet mondani, hogy Magyarországon milliók fekszenek vicinális vasutakban minden kamatozás nélkül s terhelik a városi, községi törvényhozási budgetteket, amelyek teljesen nélkülözhetők lettek volna.

Ha kívánjuk az állami támogatást, tegyük hozzá, hogy csak ott találjuk az állami támogatást megengedhetőnek, hol a harmadrendű vasut nem épül drágábban, ceteris paribus, mint amennyiért jelenleg építették az alföldi gazdasági vasutak által egy kilométer III-ad rangú vasut. Mindenki tudja, hogy a vicinális vasutak kiépülhetnek volna 17—20 ezer forintból kilométerenként, de az állami támogatással és ellenőrzéssel odajutottunk, hogy 40 ezer koronába is kerültek még a síkságban is épült vicinális vasutak kilométerje.

Pallavicini Ede a hibát abban látja, hogy a helyi érdekű vasutak létesítését a nemzeti tőke részvételére fektették.

Mikor az államvasuti rendszert behoztuk, akkor kellett volna, úgy mint Poroszországban, a kisvasutakra nézve is a megyei rendszert behozni s nem kellett volna oda dobni a magán-spekulácziókat.

Löherer Andor a szakosztály elnökének indítványához járul, mely indítvány a vasutak létesítésénél az állami támogatás mellőzését kontemplálja.

Rubinek Gyula előadó: A javaslat 5. pontját megindokolja azzal, hogy az előző szakosztályi tárgyalásokon tetemes panasz merült fel, hogy a kisajátítás lehetlenné tétetik sok esetben. De megoldódik a kérdés azzal, ha minden egyes esetben törvény útján adatik meg a kisajátítási jog. Nem ragaszkodik a pontnak változatlan fentartásához, de az előző üléseken meg lett ez indokolva.

Zselénski Róbert gróf elnök: A formulázást akkor kell megtenni, mikor majd törvényjavaslattal állunk szemben, de szóla nem ért egyet a lelnök társával abban, hogy tisztán a finanszirozás rontotta el a dolgot; sokat rontott az is a vicinális vasutakon, de még többet az állami támogatás következtében az állam ingerenciája. Felhoz a szóla esetet, midőn egy vállalkozó 40 ezer forintért volt hajlandó egy vasutat kilométerenként kiépíteni. Szóla rá birta az érdekelt községeket, hogy hozzájárulást vonják vissza s szóla adatott be egy ajánlatot, melynek értelmében 24 ezer forintért megépült volna, de ilyen olesón nem lett konzesszionálva a vasut építése, minek eredménye az lett, hogy a vidék most is nélkülözi a vasutat.

A szakosztály az előadói javaslatot az ötödik pont elhagyásával elfogadja.

A malmok fuzioja.

Rubinek Gyula előadó: A fővárosban rövid időközön belül két malomvállalatot vásárolt meg egy harmadik s ezen vállalatok igazgatását teljesen kezébe vette. A sajtóban ez a fuzio erős kritika tárgyát képezte s olyanak tüntetett fel, mintha az Első Budapesti Gőzmalom trösztjének alakulást óhajtott volna létesíteni. Szóla utána járt a közlemények ere-

detének s megtudta, hogy azok egy elégedetlen igazgatósági tag inspirációjából eredtek.

Egyesületünket egész más szempontból érdekli e kérdés, mert egy sajnálatos tünetet látunk abban, hogy a fővárosi malomvállalatok egy kézben tömörülnek össze. Három tekintélyes malom került most egy kézbe s így azon bizonyos törekvések, melyekkel a fővárosi malmok köréből a multban gyakran találkoztunk s amelyeknek céljuk volt, hogy időközönként az üzemet redukálják, most könnyebben keresztülvihetők. Aggodalmas e jelenség azért is, mert az Első Budapesti Gőzmalom igazgatóságában ugyanazon egyéniség foglal helyet, kinek egyben fogamzott meg a malomkartell, melynek célja lett volna az üzem egyöntetű szabályozása, azaz az örlési üzemnek a fogyasztáshoz mért hozzáidomítása. A tervezés akkor a vidéki és részben egy fővárosi malomnak ellenállásán megtörtött; az osztrák malmokkal is tárgyaltak s azok is idegenkedtek, de megtört a terv azért is, mert egyesületünk is erőlyesen állást foglalt a mozgalommal szemben s felirt a belügyi, kereskedelmi és földmívelési miniszterekhez.

Most, hogy ez a jelenség újból fölmerül, szükséges, hogy a földmívelésügyi kormányfigyelmét reáirányítsuk, s amennyiben ily törekvések nyilatkoznának meg, melyek akár a fővárosi malmok együttesen, még kevésbé a vidéki malmok bevonásával üzemredukció ezé-
lozhatnak, ez ellen megfelelő intézkedések életbeléptetéséről gondoskodjék a miniszter.

Midőn egyesületünk ezen kérdéssel foglalkozott, akkor elvileg nem ellenezte a malmok azon természetes törekvését, hogy örlési üzemet alkalmazzák a fogyasztáshoz, mert minden iparvállalat természetes törekvése, hogy tultermelésbe ne essék, de veszedelmesnek találom éppen a malomiparnál, hogy ez a megállapodás ellenőrzés nélkül történjék és kizárólag a malmok a saját érdekükben létesítsék ezen kartell-egyezményt, amikor attól lehet tartani, hogy a malmok ezt úgy fogják kihasználni, hogy egyrészt a buza, másrészt a liszt árát fogják megdrágítani és így sem a termelő, sem a fogyasztó nem fog kijönni, hanem jelentékenyen károsodni fog.

Egyesületünk álláspontja az volt, hogy a megegyezés állami ellenőrzés alá helyezettessék s egyesületünknek is és a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének is beleszólása legyen a dologba.

Valószínű, hogy ezen kartell-törekvések egyelőre lekerültek a napirendről, de bennem azt a benyomást keltette a két malom megvásárolása, hogy tekintettel arra, hogy a vásárló malom igazgatásában ugyanazon egyén van, akitől a kartell eszméje került, valószínű, hogy ő egy bizonyos nagyhatalmat akart kezében egyesíteni, hogy ezen hatalom fölhasználásával annál nagyobb pressziót tudjon gyakorolni a többi malmokra is tervezete keresztülvitelénél.

Epp ezért javaslatom harmadik pontjában a földmívelésügyi miniszter figyelmét erre szükségesnek tartom reáirányítani. Ez a fuzionális törekvés, de még inkább a malmoknak az a megegyezése, hogy egy privát hajósvállalattal sikerült nekik oly megegyezésre jutni,

A M. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

BUDAPEST, V. KERÜLET, VÁCZI-KÖRUT 32. SZÁM

ajánlja a magyar kiralyi államvasutak gépgyárában készült uj szerkezetű

gőzseplőkészleteket, ipari czelokra alkalmas Compound lokomobilokat.

MILLENIUM

fűkaszáló-, marokrakó- és kévekötő aratógépeket, valamint egyéb mezőgazdasági eszközöket.

hogy a lisztet ezentul Bécsbe 80 fillér helyett 40 fillérért szállítják, az osztrák malomkörökben is nagy visszatetszést keltett s agitáció indult meg ottan a magyar liszt ellen.

Tény az, hogy a fővárosi malomipar az az utóbbi években nem tudja azt a jövedelmezőséget felmutatni, amit a múltban, viszont tény az is, hogy a vidéki malomipar jelentősen fellendült az utóbbi években és éppen ennek tulajdonítható az, hogy liszt kivitelünk Ausztria felé állandóan emelkedik, úgy, hogy a budapesti malomiparban azt a tendenciát látjuk, hogy egy kézbe központosítva, az üzemet redukálják, sőt amint privátim értesültem, a hármas egyesülésnek is az a célja, hogy az első budapesti gőzmalom régi telepét föl hagyja s így ismét egy malomvállalattal kevesebb volna, mondom, tekintettel ezen kétségtelen tendenciára, kívánatosnak tartanám, hogy egyesülünk ismétellen hangsúlyozza annak a szükségességét, amit a fővárosi malmok az osztrák verseny ellensúlyozása érdekében kértek, hogy a közvetlen tarifát megkapják.

Ennek indokát már egyszer előadtam s ez az, hogy a buza- és lisztarifikák megtörnek Budapesten s a buza és liszt együttes szállítási költsége nagyobb, mintha a buza közvetlen a eszmalomba megy ki. Nekünk fontos érdekünk, hogy a fővárosi malmok vásárló képessége a jövőben fentartassék és biztosíttassék.

Azonkívül, hogy a földmívelésügyi miniszterium figyelmét reáirányítjuk ezen fuzionális törekvésekre, az egyesületi tanács szükségét látja annak, hogy a földmívelésügyi miniszter fölkérések, miszerint a beruházási kölcsön keretében a szövetkezeti közraktárak költségére nagyobb összeget biztosítson. Ezt Darányi volt földmívelésügyi miniszter kilátásba helyezte volt annak idején és a jelenlegi miniszter is e mellett foglal állást. Mindenesetre megerősítjük a földmívelésügyi miniszter pozícióját a kormányzattal szemben, hogyha ezen óhajunknak újból kifejezést adunk.

Nem terjeszkedhetem ki arra, a kérdésre, hogy ezen összeg miképpen használtassék fel, miután lesz még alkalmunk e kérdés részleteivel később foglalkozni, amikor ezen kérdés tanulmányozására kiküldött *Laehne* Hugónak a könyve meg fog jelenni, amelyben a közraktár intézményt ismertetni fogja. Ezen összeg mikénti fölhasználása egy ad hoc törvényjavaslat tárgyát fogja képezni.

Az alábbi határozati javaslatot terjeszti a szakosztály elé:

Mondja ki a szakosztály, hogy:

1. A magyar malomipar versenyképességének biztosítása céljából a közvetlen tarifák engedélyezését újból a kereskedelmi kormány figyelmébe ajánlja.

2. Felkérjük a földmívelésügyi minisztert, hogy a beruházási kölcsön keretében szövetkezeti közraktár céljaira való föl vételéről gondoskodjék.

3. A fővárosi malomiparnak az őrési üzem esetleges közös megállapodás révén való megszűnését célzó mozgalmát és törekvéseit figyelemmel kísérje s szükség esetén a termelők és fogyasztók érdekeinek megvédéséről gondoskodjék.

Lázár Pál: Előadó általános ismertetése két részre osztható; először foglalkozik az okokkal, amelyek ezen általa föl sorolt budapesti malmok egyesítését születték, s azután levonja a szükséges konzekvenciákat. Az okok, melyeket föl sorol, nagyjában állanak, de némely okot elmulasztott felemlíteni és éppen ezen okok birhatták az illető mérvadó köröket arra, hogy ezen intézményt létesítsék és ezeknek tervük az, hogy lehetőleg az összes budapesti malmokat egyesítsék. Az egész dolgot a kereskedelmi bank csinálja; lehet, hogy nem fog neki sikerülni, de ez a határozott célja. Az egyesítést azért akarják, mert egészségesse akarják tenni ezt a malomipart, amely részben a vezetőség hiányossága, vagy talán más technikai okokból, úgy látszik, mint ha nem volna jövedelmező vállalat.

Hogy van malomipar, amely jövedelmező, erről meggyőződhetünk, ha megtekintjük a „Viktoria” malom mérlegét, sőt egyik, másik vidéki malom is szép haszonnal dolgozik, s ebből levonható az a konzekvencia, hogy nem az őrési forgalom megszűntetése tette beteggá a malmokat. Szólónak nincsen kifogása az egyesítés ellen, hogyha a cél az, hogy a betegségek gyógyíttassanak. De amint annak az volna a célja, amire az előadó ur reámutatott, hogy esetleg a fogyasztók és termelők érdekeit akarják támadni, akkor elérkezett volna az időpont, hogy tömörüljünk a malmok ezen intenciójával szemben. Ma ezen intenciót szóló nem látja, azért az előadói javaslat harmadik pontját feleslegesnek tartja. Azért is, mert nem óhajt közgazdasági faktoroknak szándékokat imputálni. Azt hiszi, megbízhatunk a földmívelésügyi miniszteriumban, amely figyelemmel kíséri a malomipar terén mutatózó jelenségeket s ha eljön az idő, meg fogja tenni a szükséges lépéseket. Ha elérkezik a föl szőlés ideje, akkor az egyesület is szólaljon föl. Örömmel üdvözi a határozati javaslat egy-két pontját, amely a malmok támogatását és a gazdák régi óhajának újból követelését kérelmezi, a javaslat harmadik pontját azonban elhagyná.

Bacher Emil: A határozati javaslat azon pontját, amely a közvetlen tarifák engedélyezését kéri, nemcsak általános közgazdasági, de mezőgazdasági szempontból is igen fontosnak tartja. Közgazdasági szempontból szükséges, hogy a nyers termények földolgozott állapotban vitessenek ki a külföldre; a gabona feldolgozatlan állapotban való kivitele nagy hátrány reánk, mert ha itthon dolgoztatnák fel, munkás kezeket foglalkoztatnánk ezzel. A feldolgozatlan állapotban való kivittel megfosztjuk az országot egyik elsőrendű erőtakarmányától, a korpától, amelynek ugyanis hiányát érezzük. Itt tehát nemcsak a malomipar iránti jóindulatának, de a mezőgazdasági érdekeket is szolgálja, mikor a kormánynál az egyesület újból ily értelemben tesz előterjesztést. S ezért szóló a fővárosi malmok nevében köszönetet mond.

De nem hallgathatja el azt, hogy előadó információi a budapesti malmok állítólagos fuzióját illetőleg tévedésen alapul.

Ez a fuzió nem könnyű dolog. Ezen három malmon kívül hét igen jelentékeny fővárosi malom van, amely ezentul is tökéletesen

önálló marad. A szóló vezetése alatt álló „Viktoria Malom” önállóságát meg fogja őrizni a jövőre nézve is, ugyancsak a hunyadi és váradi malom is. Szóló tehát a végveszélyt, mintha fuzióval állanánk szemben, nem tartja aktuálisnak. Védelmére kél ezután azon egyéniségnek, kit előadó a kartell értelmi szerzőjének mondott. Az ugynevezett üzemszabályozás semmiképpen nem viselte magán a kartell jellegét, mert a kartell első mérvé is az, hogy vagy a bevásárlási, vagy az eladási árra nézve megegyezés legyen a felek között.

Biztosítja a szakosztályt, hogy a malmok között sohasem volt megállapodás ily irányban, mikor időnkint közös üzemredukciót kötöttek. A budapesti malmok csak akkor kötöttek ily üzemredukciókat, amikor őket a legfőbb szükség vitte reá, mikor a termelt lisztet és korpát elhelyezni nem lehetett. Jelenleg is a budapesti malmok lisztkészlete sokkal nagyobb, mint akármikor a budapesti malmok szanalása óta volt.

Mikor felmerült a budapesti malmok között a közös redukció eszméje, ez nem azért történt, hogy a liszt és buzaárakra akarnának nyomást gyakorolni, hanem azért, mert tultermeléssel állunk szemben. Az üzemredukció nem kartellszerű és nem sérti a közönség érdekeit. Hogyha a malmok rossz árakat érnek el, akkor rossz buzaárakat is fizetnek és fordítva, ha jobb árakat kapnak, akkor a buzáért is többet fizetnek.

Még egy igen fontos körülményre hívja fel a figyelmet és ez az, hogy a közös üzemredukciónál nem az a fő, hogy három malom lehetőleg egy kéz alatt van s hogyha egy közös üzemredukcióra megállapodás nem történik, ez azért van, mert egy-két malom nem akar redukálni. S csak egy malom hozzá nem járulása is megakadályozza a közös üzem létrejöttét.

Ezt annak igazolására hozza föl, hogyha három malom egy kézben van, az még nem képez veszélyt a gazdaközönségre, sem az árképzésre. Ha tulprodukción van, akkor a közös üzemredukció a gazda érdekét nem hogy nem sérti, hanem inkább elősegíti, mert mikor a liszten tulprodukción van, akkor természetesen a buza ára sem lendülhet fel. Konstatálja, hogy a malmok között igen egészséges vásárlási verseny áll fenn. Ha összehasonlítjuk a magyar és osztrák buzaárakat, akkor abból kitűnik, hogy a magyar malmok a gazdának igen jó árakat fizetnek.

Az a körülmény, hogy az ország szívében, Budapesten ily hatalmas malomipar van, ez áldás az országra s ha nem volna, meg kelene teremteni s ezt a malomipart ne kössük meg ily racionális, ily irracionális díjszabással, mint amily jelenleg érvényben van, hanem tegyük lehetővé, hogy ugyanazon kedvezményvel öröklhesse és szállíthassa a buzát, mint az osztrák malomipar.

Rubinek Gyula: Lázár felszólalására annyit jegyez meg, hogy tökéletesen igaza van abban, hogyha a malomtröszt kérdése a jövőben aktuálisná válik, módjában lesz az egyesületnek felterjesztést intézni. Szóló nem ragaszkodik ahhoz, hogy a kormány figyelmét föl hívjuk, mert

erre reá van irány, hogy a határozati hagyassék.

Zselénski Róth szakosztály határozati első és második pontja.

Rubinek Gyula Küszler Henriknek a Határozza el a szadelmi kormányhoz, lemben, hogy azon OMGE. által fölter taxative föl soroltat nemzetközi egyeztetési alkalmával fig az esetleg még kiv sításokkal együtt le érvényes „Általános belül érvényesített a kereskedelmi k összehívására, ame is meghívandók vo

A szakosztály elfogadta.

Ezzel az ülés

Nemoklevé

A mezőgazda országban a mi s folyólag a mag működése elsörend gazdatiszti kart s a földbirtok keze nek egyedüli hiv földbirtokból a t nagyobb jövedel gazdatiszti kar, sokkal magasabb séggel birt, an haladás ezektől függött nemcsak birtokon, hanem szédjaiknál is, a a gazdatiszttól r hogy kellő szakk a birtokosok sok elemibb ismerete

Természetes gazdatiszti kar a egy olyan tényez amely a közélet amelynek tagjáv nos, hanem disz fogva azonban a nagyobb számba vel, akiknek sem nem volt s akik ként alkalmaztat a szakképzett gaz jogait élvezték. E tisztiz pályá olya el nagyszámban, ség, sem erkölcs pontból nem ü ket, amelyet a közérdek szemp érdemes gazdati méltán megkíván kezében a gazda kent, anyagi ér szenvedtek.

A gazdatiszti nek emelésére és óvására a gazda

Gyár: NYERGES-UFALU (Esztergom m.)

Sürgőnyozim: Eternit Budapest.

Telefon 12-92.

Gyár: VÖCKLABRUCK (Felső Ausztria).

ETERNIT-PALA

Azbeszt - Cement - Pala

HATSCHKEK LAJOS Szab.

Elpusztíthatatlan, könnyű, tetszetős, tűzálló és olcsó tetőfedőanyag.

ETERNIT MŰVEK Hatschek Lajos BUDAPEST, VI., Andrásy-ut 33.

Elsőrangú referenciák. Jótállás. Évi gyártás 1500 kocsiromány. Kérjen ismertetést.

erre reá van irányítva ugyis. Hozzájárul ahhoz, hogy a határozati javaslat harmadik pontja elhagyassék.

Zselénski Róbert gróf elnök kimondja a szakosztály határozataként, hogy a javaslat első és második pontja elfogadatik.

Rubinek Gyula előadó: Felolvassa még Kűszler Henriknek az alábbi határozati javaslatát. Határozza el a szakosztály, hogy a kereskedelmi kormányhoz fölterjesztést intéz oly értelemben, hogy azon módosítások, amelyek az OMGE. által fölterjesztett határozati javaslatban taxative felsoroltattak, amennyiben azok a berni nemzetközi egyezmény módosításának tárgyalási alkalmával figyelembe nem vétettek, — az esetleg még kívánatosá vált további módosításokkal együtt legalább a belföldi forgalomra érvényes „általános határozmányok” keretén belül érvényesíttessenek. E czélból kéressék fel a kereskedelmi kormány egy szakértekezlet összehívására, amelyhez az OMGE. kiküldöttjei is meghívandók volnának.

A szakosztály Kűszler Henrik indítványát elfogadta.

Ezzel az ülés véget ért.

Nemokleveles gazdatisztek.

A mezőgazdaság fejlesztésében Magyarországon a mi sajátos viszonyainkból kifolyólag a magyar gazdatiszti karnak működése elsőrendű fontosságú. A magyar gazdatiszti kart sohasem lehetett pusztán a földbirtok kezelőjének tekinteni, melynek egyedüli hivatása a gondjaira bízott földbirtokból a tulajdonos részére minél nagyobb jövedelmet előállítani, mert a gazdatiszti kar, kivált a nagybirtokos, sokkal magasabb hivatással és jelentőséggel bírt, amennyiben a gazdasági haladás ezektől a szakképzett egyénektől függött nemcsak a kezelésük alatt álló birtokon, hanem példájuk alapján szomszédjaiknál is, annál is inkább, mert míg a gazdatisztól mindenkor megkivánták, hogy kellő szakképzettséggel bírjon, addig a birtokosok sokszor a szakértelem leg-
elemibb ismeretei nélkül is gazdálkodtak.

Természetes tehát, hogy a magyar gazdatiszti kar a magyar társadalomnak egy olyan tényezőjét képezte mindenkor, amely a közélet terén számottevő volt s amelynek tagjává lenni nemcsak hasznos, hanem diszes törekvés is lett. Ennélfogva azonban a gazdatiszti pályára mind-nagyobb számban léptek olyanok is idővel, akiknek semmiféle szakképzettségük nem volt s akik egyszerű birtokkezelők-ként alkalmaztattak ugyan, de állásukban a szakképzett gazdatiszteknek minden elő-jogaik élvezték. Ezen helyzetben a gazdatiszti pálya olyan elemekkel árasztott el nagyszámban, akik sem szakképzettség, sem erkölcsi, sem társadalmi szempontból nem ütötték meg azt a mértéket, amelyet a magyar gazdatisztól a közérdek szempontjából is, de az igazi érdemes gazdatisztek szempontjából is méltán megkivánni kellett, ennek következtében a gazdatiszti kar tekintélye csökkent, anyagi érdekei pedig nagy kárt szenvedtek.

A gazdatiszti kar erkölcsi tekintélyének emelésére és anyagi érdekeinek megővésére a gazdatiszti kar legkiválóbbjai

gondosan törekedvén, az 1891. évben Budapestre egy országos kongresszust hívtak egybe, hogy tanácskozzék és megfelelő javaslatok hozatalával kitűzze az irányt, amelyben a cél érdekében a magyar gazdatiszti karnak törekednie kell. Ezen impozáns kongresszus eredménye volt az a határozat, mely a *gazdatiszti kvalifikációt és a gazdatisztek szolgálati jogviszonyait szabályozó törvény* megalkotását kívánta. A gazdatisztek ezen I. kongresszusa élénk mozgalmat keltett az érdekelt körökben, de a kívánt törvény létrejövetele késett. Így a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete indítatva érezte magát az ügyet állandóan napirenden tartva, 1896. szeptember havára egy új kongresszust hívni egybe, hogy a gazdatiszti kvalifikációt és a gazdatisztek jogviszonyait rendező törvény meghozatalát újból megsürgesse. Ezen a kongresszuson *Darányi Ignác* földművelésügyi miniszter, a kongresszus védnöke nemcsak rokonszenvét fejezte ki a gazdatisztek ezen törekvései iránt, hanem ezeknek a törekvéseknek előmozdítását is megígérte. A miniszter ígérteit be is váltotta, amennyiben sok nehézség után megalkotta a *birtokos és gazdatiszt közötti jogviszonyok szabályozásáról szóló 1900. évi XXVII. törvény*czikket.

Ez a törvény nemcsak hogy megfelel az említett gazdatiszti kongresszusokon kifejtett óhajoknak és a gazdatiszti egyesület által mindenkor képviselt törekvéseknek, hanem általában megfelel maguknak a gazdatiszteknek is, mert helyreállította a gazdatiszti karnak erkölcsi reputációját és szabályozta anyagi érdekeiknek jogos védelmét. Nem is volt ez ellen a törvény ellen eleinte senkinek kifogása és a gazdatiszti körök meglepéssel fogadták mindaddig, míg alig egy éve néhány volt gazdatiszt jónak nem látta üszköt dobni a gazdatisztek csendes hajlékaira s a törvény félremagyarázásával a törvény revíziójának jelszavát dobta ki azzal a hamis jelszóval, hogy a törvény csak az okleveles gazdatisztek jogainak védelmét szolgálja s a nem okleveles még oly érdemes gazdatisztek mint páriákat kezeli. Hát igenis, senki sem tagadhatja, hogy a törvény az oklevéllel bíró gazdatisztek nagyobb előnyben részesíti. De hiszen ez a dolog természetéből kifolyó és senki sem tarthatja józan észszel azt méltánytalannak, annál kevésbé, mert maguknak a gazdatiszti kongresszusoknak és a gazdatiszti egyesületnek is mindenkor ez volt a célja, amely a kvalifikáció rendezését követelte. De az oklevéllel nem bíró gazdatiszteken semmiféle jogsérelem nem esett, sőt a törvénynek a gazdatisztek jogviszonyait szabályozó része épúgy kiterjed ezekre is, mint az okleveles gazdatisztekre. A törvény életbelépte után épúgy fogadhat bárki okleveles, vagy oklevél nélküli gazdatisztet, mint azelőtt, épúgy vállalhat gazdatiszti állást oklevéllel vagy oklevél nélkül, mint azelőtt. Kivételt csak az ugy-

nevezett kötött birtokok képeznek, amennyiben legalább 3000 korona állami földadót fizetnek, amennyiben ezen birtokokon a törvény 25. §-a alapján az életbeléptetést követő ötödik (tehát 1906.) évtől kezdve csakis okleveles gazdatisztet alkalmazhatnak. De a törvény ezen rendelkezése is több kivételt enged meg. Egyrészt az illető gazdaságra nézve felmentést a földművelésügyi miniszterium részéről, másrészt pedig egyes, a gyakorlati gazdálkodás terén kiváló egyéneknek az alaki képesítés alól való fölmentését. De a fő az, hogy mindazok a gazdatisztek, akik a törvény életbelépte alkalmával bár oklevél nélkül ezeken a kötött birtokokon alkalmazva voltak, ugyanazon birtokon vagy *ugyanazon birtokos* által továbbra is gazdatisztekül alkalmazhatók.

Ime világos ebből, hogy az u. n. oklevél nélküli gazdatisztek egyesületét létesítők vészkiáltása alappal nem bír s hogy az ő működésük csakis konkolyhíntés a gazdatisztek Országos Egyesülete ellenében, mert hamis alapon kiindulva, hamis jelszavakkal lármázták föl a gazdatisztek, akiknek érdekeit nemcsak a Gazdatisztek Országos Egyesülete, hanem az Országos Magyar Gazdasági Egyesület is mindenkor szívükön viselve, a lehetőség határán belül nemcsak lelkiismeretesen, de eredményesen is képviselték.

A nem okleveles gazdatisztek ifju egyesülete kétségkívül tetszetős, de nem reális eszközökkel dolgozik. Ez az egyesület u. i. nem kíván kevesebbet, mint azt a földművelésügyi miniszterhez intézett emlékiratában is kifejti, hogy mindazok a nem okleveles gazdatisztek, akik az 1900. XXVII. törv.-cz életbelépte idejéig a gazdatiszti pályán működtek, az alaki képesítés alól fölmentessenek, vagyis, hogy az oklevéllel bíró gazdatisztekkel egyenlő elbánásban részesíttessenek. Első tekintetre ugylátszik, mintha ez valóban a gazdatisztek érdeke volna, pedig nem az. Hiszen gondoljuk meg csak, hogy ennek a kívánságnak teljesítésével bekövetkezne az, hogy példának okáért egy a törvény életbeléptetésének időpontjában, mondjuk egy évig alkalmazott irnok egyenlő kvalifikációval bírna a m.-óvári gazdasági akadémiát, vagy a négy gazdasági tanintézetet végzett és ott oklevelet nyert egyénnel, vagy olyan gyakorlati gazdatiszttel, aki 30 évig is gyakorlatilag eredményesen működött. Mi értelme akkor a gazdasági oklevélnek. Azt hiszem, egyetlen nem okleveles gazdatiszt sem kívánna egy ilyen lehetetlen és nevetséges rendelkezést. És főleg miért? Azért, hogy a törvény 25. §-ában körülírt és korlátolt birtokokon is vállalhasson gazdatiszti állást, mert máshol mindenütt lehetséges ez.

Nagyon helyesen foglalt ez ellen állást a Gazdatisztek Országos Egyesülete és maga az Országos Magyar Gazdasági Egyesület is. Mégis azonban, hogy sem a Gazdatisztek Országos Egyesülete, sem az OMGE. szűkkebelűnek ne lássék szemben a nem okleveles gazdatisztekkel

s kivált azokkal, akik a gyakorlati gazdálkodás terén valóban érdemeket szereztek és az önálló gazdaság kezelésre, vezetésre és ellenőrzésre képesek, előterjesztést tett a földmivelésügyi miniszternek, hogy tegye lehetővé egy gyakorlati képesítő vizsgálat rendszeresítésével a törvény életbeléptekor már hosszabb idő óta szolgálatban levő nem okleveles gazdatiszteknek is, hogy a 25. § korlátozó rendelkezései alól kivétsenek. Mert bár a törvény ezen rendelkezése által jogserelmet egyetlen nem okleveles gazdatiszt sem szenved, mégis ki kell huzni a gazdatisztek közvéleményéből azt a tövist, melylyel ezen kérdésnek erőszakos fölvetésével talán több jóakarattal, mint előrelátással és meggondoltsággal egyesek megsebeztek és sajjóvá tettek.

Tallán Béla földmivelésügyi miniszter az „OMGE.”-hez intézett leiratában, méltányolva a Gazdatisztek Országos Egyesületének előterjesztését, közli azon szándékát, hogy megengedi, miszerint

a törvény életbelépte előtt 5 éven át szolgálatban volt gazdatisztek egy gyakorlati vizsga letétele után oly bizonyítványt szerezhessenek, mely a törvény említett 25. §-ában foglalt rendelkezések szempontjából a m. kir. gazdasági tanintézetek végbizonyítványával egyenértékű és amelynek tulajdonosa, a fentjelzett §-ában felsorolt birtokokon, a törvény életbeléptét követő ötödik év után is bármikor akadálytalanul alkalmazható.

A vizsga rendszeresítésénél súlyt kíván helyezni arra, hogy az kiválóan gyakorlati jelentőségű legyen s ezért úgy a vizsgáló bizottság, mint a tananyag összeállításánál figyelemmel volt arra, hogy a jelentkezők képességei főleg gyakorlati szempontból bíráltsanak el.

A miniszter ezen leiratához mellékelve van a vizsgálati szabályzat tervezete, melyre nézve a miniszter az OMGE. véleményét kéri. Ezen tervezet szerint ezen vizsga letételére csak azok a nem okleveles gazdatisztek tarthatnak igényt, akik a törvény életbeléptetése előtti (1901. május 1.) legalább 5 évi szolgálatot igazolni képesek, akik a vizsgálat letételének engedélyezését 1904. évi augusztus 31-ig kérelmezik. A vizsgálat anyagát mindazon, a gazdasági gyakorlat körébe vágó szakkérdések képezik, melyeket egy okszerűen kezelt gazdaságban működő gazdatisztól meg lehet követelni. Ezek alapján a vizsga anyagát a növénytermesztés, állattenyésztés, jóságkezelés és berendezés keretébe vágó kérdések fogják képezni. A vizsgáló-bizottság áll a gazdasági tanintézet igazgatójának elnöklete alatt a növénytermesztési, üzletani és állattenyésztési tanszék tanáraiból és három gyakorlati gazdából. A vizsgáló-bizottság nem klasszifikál az egyes tárgyakból, hanem csak a vizsga eredményes letételét szavazás útján konstatálja. A bizottság többségének szavazata ellen föllebezésnek helye nincs. A vizsga nem nyilvános. A jó eredményvel letett vizsgálatról a vizsgázó bizonyítványt kap.

Nem akarunk az OMGE. irodalmi és tanügyi szakosztálya tárgyalásainak és határozatának elébe vágni, de azt hisszük, hogy a miniszter tervezete némi csekély kiegészítéssel és bővítéssel telje-

sen megfelel annak a célnak, amelyet elérni szándékozik. Módot nyújt a valóban érdemes, a gyakorlati gazdálkodás terén megöszülök oklevél nélküli gazdatiszteknek, hogy a törvény korlátozó rendelkezései alul kivétsenek és ezzel egyuttal megszünteti azt az izgalmat, melyet a törvény félremagyarázása a gazdatisztek körében okozott, egyuttal pedig a kvalifikált gazdatiszteknek is elégtételt szolgáltat azokkal a támadásokkal szemben, melyekben egyes izgató elemek őket méltatlanul részesítették.

Sz. Z.

ÜZEMTAN.

Rovatvezető: Hensch Árpád.

Adatok a kórója végett termesztett len jövedelmezőségéhez.

A „Köztelek” 1902. évi 58. számában Horváth Gusztáv ur egy igen szakszerű egybeállítást közölt a magja végett termesztett len jövedelmezőségéről.

Ezen cikkből kifolyólag Hensch Árpád rovatvezető ur a következő felhívást intézte a lentermesztő gazdákhöz:

„Ugy véljük azonban, hogy nemcsak magja, hanem egyuttal szára végett is termesztett len jövedelmi mérlege még kedvezőbb eredményre vezet, minél fogva az ezen termesztési módot követő gazdatisztekhez azon tiszteletteljes kéréssel fordulunk, sziveskednének a szára végett termesztett len jövedelmi mérlegét is rendelkezésünkre bocsájtani.”

Miután Hensch Árpád ur fentidézett sorában azt állítja, hogy a kórója végett termesztett len jövedelmi mérlege kedvezőbb eredményre vezet, Füredi Lajos szaktanár ur a fonalas len termesztését tárgyaló füzetkéjében is azt írja: „hogy a kalászos vetemények mai nap már nem jövedelmeznek ennyit, különösen a buza.” Roppant kíváncsisággal vártam (mind e mai napig hiába) azon gazdák szakszerű adatait, kik a lent kórója miatt termesztik.

Hogy időt ne veszítsek, elhatároztam, hogy addig is, míg a kórója miatt lentermesztő gazdák a jövedelmi mérleget nyilvánosságra hozzák, kicsiben megpróbálom a lent kórója miatt termeszteni. Egy táblából, amely 1901-ben volt megtrágyázva, kihasítottam 1902-ben egy 4 kat. holdnyi területet, s a termés lehordása után azonnal végeztem a tarlóhántást. A tartós szárazság miatt csak október 4 én indult meg az őszi vetés s alighogy a vetést elvégeztük, november 6-án kifagyott az eke s a len alá szánt 4 kat. hold őszi mély szántása e miatt elmaradt. Beállott egy száraz, hó és eső nélküli, véghetetlen hideg tél. Ezen kemény, száraz tél úgy megporhanyította az őszi szántást nélküli földet, hogy tavasszal a legpompásabb szántás esett benne, s 1903. február 24-én megindult a tavaszi alá való szántás, vetés.

A lent márczius 17-én vetettem el, de mivel a lennek szánt terület a múlt évben csak tarlóhántást kapott, kénytelen voltam egy jó szántást adni, utána fogasoltattam, azután a m. kir. földmivelésügyi miniszteriumtól kapott 4 hordó eredeti rigai lenmagot hosszában, keresztben elvettem, újra megboronáltattam s végre lehengeresztettem a vetést.

A tavasz egész május végéig hideg volt, nagyon kevés csapadékkal, úgy, hogy a len, mely egészen jól kikelt, nagyon lassan fejlődött. Junius elején beállottak a meleg, esendés esők s ekkor a len is hirtelen fejlődésnek indult, mikor 15—20 cm. magas volt, gyomláltattam a vetést s hogy mily gazmentes volt ekkor a föld, mutatja azon körülmény, hogy

8 napszamos leány, a gazdám felügyelete alatt egy nap alatt végezte a gyomlálást 4 holdon.

A kedvező idő behatása folytán a len hirtelen növéskének indult, csakhamar zárt felületet képezett, virágozott, gubozott, úgy, hogy öröm volt reá nézni és 75—100 cm. hosszúságot ért el. Julius 18-án kezdődött a nyüvés. De mily nagy volt a meglepetés, midőn a nyüvést megkezdve, azt tapasztaltuk, hogy az egész len tele van gazzal, majdnem szálankint kellett a lent nyüni, úgy, hogy ezen munkát roppant sok napszámot vett igénybe, 6 napon át naponta 40 női napszámot.

Ennek előrebocsájtása után lássuk már most a számbeli eredményt.

Kiadás.

	korona
4 hordó lenmag beszerzése	130.—
4 „ „ szállítási díj Bpestől	11.—
a vetés gyomlálása	4.80
lennyüvési napszám	139.44
lenlegubozási napszám	64.28
lenbehordási „	9.60
szénaprés kölcsöndíja	11.80
26 kiló drót	13.—
a prés ide- és visszashállítás költségei	5.20
ügynökért kocsi költsége	4.—
59 mm. lenkóró vasúthoz fuvarozása	35.60
59 mm. lenkóró vasúti szállítási díja	
Szepes-Olasziba	73.28
A gubók cséplési s a lenmag rostálási költsége	20.—
21 mm. lenmag szállítása a vasúthoz	10.75
21 mm. lenmag vasúti szállítási díja Budapestig	58.04
Összes kiadás	590.79

Bevétel.

	korona
5560 kiló lenkóró per 102 kiló a 8 K.	435.92
340 kiló kuszált len a 3.50 K.	11.90
21 mm. lenmag a 21 K.	441.—
Bevétel összege	888.82
Kiadást le	590.79
Tiszta haszon	298.03

esik egy kat. holdra 74 K. 50 fillér.

Miután az mondatott, hogy a lentermesztés nagyobb jövedelmet biztosít még a buzánál is, kíváncsiságból erre nézve is tettem számítás, a számítás alapjául véve egy 56¹/₂ kat. holdas buzatáblát.

Kiadás.

	korona
Vetőmag 55-58 mm. a 13.10 K.	728.10
arató rész 52.17 „	683.42
cséplő rész 24.96 „	326.96
hordáskor napszám és pálinka	94.08
cséplési költség	255.04
jégbiztosítás	96.40
tűzbiztosítás	21.96
300 mm. buza fuvarja a malomban	180.—
Összes kiadás	2385.96

Bevétel.

	korona
Ezen 56 ¹ / ₂ kat. holdon termelt a 9.25 mm., összesen 522.65 mm. buza a 13 K. 10 f.	6846.71
Kiadás le	2385.96
Marad tisztán	4460.75

a szalmát és töreket nem számítva s így esik egy kat. holdra 78 K. 95 f., pedig a szalma és törek értéke holdanként mintegy 8 koronát képvisel.

Ebben az esetben tehát a buza javára a szalmán kívül 4 kor. 75 fillér holdankinti nagyobb jövedelem esik. De tény az is, hogy a 6 napig tartó gubozás és bálozás alatt a len sokat veszített súlyából a beszáradás folytán, mert míg itthon mázsálva egy bál len 84 kilót nyomott, tehát a 79 bál körülbelül 66 mm. tett volna, az elszállítás után csak 59 q-t nyomott s így a beszáradás folytán a súly-

veszteség me-nyeges, mely-

Az igaz hogy nem az buzavetést ve-tán az 1903 us lótetű, m-éagyon meg-nygázosodott, eogy a julius huza nagyon bermést össze-nem Laszná 1902. évi t-álta azon k-mostoha kö-mést egy jo-litva, a mér-

Meg va-zóbb időjárás-met adhat, árat nem szo-ról ma már len nagyobb-ránya van. E-vése az arat-lyen nagy l-gazdáknak m-hogy aki nag-telen, hogy-jék, a lent-ben vetni, lenkóró érté-jon, ezen töb-hogy az egész-lennel foglal-hol kevés ér-thető az, h-bani termés-termesztésre, ják a lent, a-értékesebb te-munka miat-Gusztáv ur a-hanem 20 taná, nem 8-nék, hanem-vajjon kifizet-termeszteti-

De a le-hogy Magya-gyár van, e-kezőben, ki-részesül s ki-tart, kik nem-laszolni, mer-velem is, ho-nom, míg né-kezett augus-ügynök, ki-volt, sok alk-ronát ajánlo-

A 4 let-ki lesz áztat-küldetik Cse-szon drága p-— lehet ho-mén — ahe-állíttatnának-hogy ezen k-jövedelmező-dása: „Ti m-

Ez az országon div-földre vándo-juk a kész i-külföldi gyár-vándorbohoz-az, hogy ad-javára szolg-szövőgyárak-tunk örökké d-den téren el-

veszteség mellett a pénzbeli veszteség is lényeges, mely holdanként 14 koronát tesz ki.

Az igazság kedvéért be kell vallanom, hogy nem az 1903. évi, hanem az 1902. évi buzavetést vettem számításom alapjául. De mitán az 1903. évi vetés a rengeteg sok egér us lótetű, meg a szigorú száraz tél folytán égyon megritkult és ennek folytán a vetés megzavarodott, mihez még azon csapás járult, eogy a július 20 iki roppant hőség folytán a huza nagyon megaszult, az 1903. évi buzabermést összehasonlítva számításom alapjául nem használhattam s kénytelen voltam az 1902. évi termést a számításba bevonnai, miáltal azon igazságtalanság állott elő, hogy a mostoha körülmények között fejlődött lentermést egy jobb évi buzatermessel összehasonlítva, a mérleg a buza javára dönt el.

Meg vagyok arról győződve, hogy kedvezőbb időjárás mellett a len nagyobb jövedelmet adhat, mint a buza, kivált ha a lenmag árát nem szorítanak folyton lefelé, 32 koronáról ma már 19 koronára két éy alatt, de a len nagyobbtermű termesztésének több hátránya van. Egyik főbaja az, hogy a len nyüvése az aratással egyidőbe esik s hogy ez milyen nagy kellemetlenség, nem szükséges a gazdáknak megmagyarázni, a másik pedig az, hogy aki nagyban természetni akar lent, kénytelen, hogy a len érése ne egyszerre történjék, a lent több rátában 2—2 heti időközben vetni, nehogy a len és gubó túlérése a lenkóró értékét leszállítsa, a mag meg elhuljon, ezen több rátában vetés pedig azt jelenti, hogy az egész aratási és esélési idő alatt a lennel foglalkozni kell, ez pedig nagy baj ott, hol kevés munkakéz áll rendelkezésre. Azért érthető az, hogy miért dolgoznak a len nagyban természetők többnyire a magja végetti termesztésre, mert azok egyszerűen lekaszálják a lent, a gépen elcsépelik, a lenkóró, mint értékesebb termény nem jön tekintetbe a sok munka miatt, ami vele jár. És ha Horváth Gusztáv ur a lenmag árát nem 32 koronával, hanem 20 koronával métermázsánként számítandá, nem 85 korona tiszta haszon mutatkozna, hanem jóval kevesebb s akkor kérdés az, vajjon kifizeti-e magát a lent a magja végett természetni — Csongrádmegyében.

De a legszomorubb a dologban azon tény, hogy Magyarországon négy lenkóró-beváltó gyár van, egy cseh gyáros, Fiedler János kezében, ki a kormánytól nagy szubvencióban részesül s ki ezen gyárakban cseh embereket tart, kik nem képesek az érkező levelekre válaszolni, mert magyarul nem tudnak. Megesett velem is, hogy több mint 5 hétig kellett várnom, míg négyrendbeli felszólalásomra ide érkezett augusztus 8-án egy Weisz nevű utazóügynök, ki azután mikor a len már bálózva volt, sok alkudozás után, nagy nehezen 8 koronát ajánlott a majd méteres lenért.

A 4 lenkórót beváltó gyárban a lenkóró ki lesz áztatva, kidolgozva és mint fonalas len küldetik Csehországba, honnét mint kész vászon drága pénzen kerül vissza Magyarországra, — lehet hogy a jóhírű szepesi vászon címén — ahelyett, hogy itt benn az országban állíttatnának fel fonó- és szövőgyárakat. És hogy ezen körülmény Fiedler János urnak mily jövedelmező üzlet, mutatja Fiedler János mondanása: „*Ti magyarok nem is tudjátok mitk van!*”

Ez az a szomorú iparpolitika, ami Magyarországon divik, hogy nyersanyagunk java a külföldre vándorol, honnét drágán visszavásároljuk a kész iparcikket, — a hasznát pedig a külföldi gyáros rakja zsebre, míg a magyar a vándorbothoz nyulni kénytelen. Meggyőződésem az, hogy addig a lenterme ztés nem fog az ország javára szolgálni és fellendülni, míg itt fonó- és szövőgyárak nem lesznek, mert nem dolgozhatunk örökké csehek és osztrákok részére, kik minden téren ellenségeink.

Kilián Gyula.

GAZDASÁGI ÉPÍTÉSZET.

Rovatvezető: Száhlender Gyula.

Szalmafedelek átalakítása.

Felelet M. N. ur következő kérdésére:

„Mily fedőanyag lenne czélszerű és olcsó szalmapajta befedésére; hol szerezhető be ezen fedőanyag; mennyibe jön a fedés □-méter, eddig szalmával volt fedve, de néhány éve a zsupszalma vidékemen drága; nán nincs.”

Régi szalmatetők átfedésére rendszerint megint csak a szalma vagy nád a legmegfelelőbb, mert ezek rendszeren oly gyarló, egyenetlen fedélszékkel, szerházal készültek, hogy arra nagyobb átalakítás nélkül más fedőanyag alig rakható.

Feltéve, hogy a fedélszék tényleg ilyen gyarló, — nem az erősségére, de alakjára értem — s nem akarja azt lebontani s újra lekötve rendezebben felállítani, akkor megint csak a nád vagy a szalma lesz a legolcsóbb fedőanyag, még azon esetben is, ha mondjuk a nád kévéjéért 16—18 fillért is kellene fizetnie. Ha azonban a kötő szaruzat elég erős, a szarufák pedig meglehetősen egy síkban fekszenek, vagy ha egyáltalában új fedélszék felállításáról volna szó, ugy viharállóságát tekintve, csak egy *fazsindely*, tartósságát és jutányosságát nézve pedig egy *hornyos cserép*-fedés ajánlíható.

A hornyos cserépet számos évi tapasztalás határozottan a legczélszerűbb gazdasági fedőanyagának minősítette. A nyitott pajtára azonban csak széltől nagyon védett helyen alkalmazható; mert *üres* pajta felett a szélvihar még a legjobban leszegelt vagy lekötött cserépetet is kikezdi.

A hornyos cserépfedés egy négyszögméterre belécezésel együtt 2·10—2·30 koronába kerül, tehát legfeljebb 20—30 fillérral drágább, mint *olcsó* zsindely mellett a fazsindelyfedés.

Megemlíthetjük még az *aszfaltlemezfédést* is, mely viharállóságát tekintve különb ugyan mint a hornyos cserép, de tartósságát tekintve azzal össze sem hasonlítható, de meg drágább is, mert a szükséges alsó deszkázással együtt 2·40—2·70 koronába is belekerül. Sz. Gy.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

158. kérdés. A kezelésem alatt levő gazdaságban mintegy háromszáz darab kétéves tokló van, melyből mintegy 30 darabot kénytelen voltam eladni, miután juhászom azt állítja, hogy „Vetzer” betegségben szenvednek. Kérem, hogy tulajdonképpen milyen betegség az és hogy ragályos-e? Megjegyzem, hogy amely tokló azon betegségben szenved, nem eszik és folyton dörgölődzik, ennek következtében lesoványodik. Hogyan orvosolják? R. J.

159. kérdés. Hol kaphatnám meg a Ruffy-féle tengerigóré tervrajzát és költségvetését? Miben különbözik a Ruffy-féle góré a Rovara-felétől? Beválnak-e ezen górék a későbbi, sok forgatást és válogatást igénylő amerikai fajták eltevésére? B. R.

Miután e góré előttünk ismeretlen, kérjük gazdatársaink szives felvilágosítását. Szerk.

160. kérdés. F. hó 6-án átadtam egy budapesti kereskedőnek Zentán a szállásomon átmérve 16 drb ökröt, mely ökröket ő a bécsi vásárra küldötte. E napokban tudósított e kereskedő, hogy az ökrök közül Bécsben január 8-án egyet elhokoztak, elástak és kéri az érte fizetett összeg megtérítését. Az állatorvosi bizonyítvány szerint az ökröknek mell- és hasbélgyulladásuk volt — Bauch- und Brustfelltentzündung. Én erősen hiszem, hogy az ökrök e bajt az uton kaptak, annál is inkább,

mert itthon semminemű betegségi tünetet nem vettünk rajta észre; feltevésem mellett szól az a körülmény is, hogy átadási súlya 810 kg. volt, holott egy beteg ökrök e súlyig nem bír hizni. A kereskedő azt állítja, hogy a bécsi állatorvos esküvel kész bizonyítani, hogy e betegség régebbi keletű volt, mely körülményből sejtem, hogy ő talán tudatában van annak, hogy a bizonyítás ő reá tartozik. Kérem: kifizessem-e az ökrök árát rövid uton, mert ha a törvény arra kötelez, természetesen kár volna e dolgot perre engedni? B. J.

161. kérdés. Mennyibe kerül egy nyugoti fajta bikának évi tartása, beleszámítva a beszerzési tőke kamatja, ápolása, takarmányozása, épület tőkekamatja, épületfenntartás és a bika teljes értékének biztosítása. Mennyiért adható el a kiszolgált, azaz már tenyésztésre nem alkalmas bika és mennyi trágyát termel az ilyen bika. A bika 70—80 tehén kéziből hágtására használandó, legelőre nem jár, csak istállóban és kifutóban marad. A község ugyanis 730 drb tehénre 9—10 bikát akar tartani és pedig 6 drb kifejlődött hágóképes bikát és 3—4 drb 1—1½ éves növendék bikát. C. L.

162. kérdés. Gazdaságunkban göbölők napi adag takarmányozása a következőképp van beosztva: 500 kg. élsúlyra számítva 15 kg. középminőségű rétiszéna, 3 kg. vörösherezséna, 3 kg. buzapolyva, 15 kg. takarmányrépa, 15 kg. zsombolyázott csalamádé és 6 kg. tengeridara I-ső osztályú; kérem mennyi emészthető szervesanyag foglaltatik a takarmányban? Rendelkezésünkre áll buza, boró, magbúkköny, vöröshere és zabpolyva, vajjon melyik polyvaféle bír nagyobb tápanyaggal? Részemről a vöröshere-polyvát tartom a legértékesebbnek, de igen poros, ami a légzőszervekre nézve hátrányos lehet. R. J.

163. kérdés. A „Köztelek” mult évi 162. számában „Egy modern minta tehénistálló” cikkben Száhlender ur említést tesz „*meszes kavics-tömés*”-ről, melynek köbmétere 2—2·50 K.-ba kerül, kérem e tömés készítésének módját a Kérdések és feleletek rovatában tudatni. T. A.

164. kérdés. Ez év tavaszán 5 holdnyi területet, részint gyökeres vad Ripária-Portális, részint gyökeres zöldojtvány szőlővesszővel szándékozom beültetni. Ezen szőlővesszők, biztos megeredését, nemkülönbön rohamosabb fejlődését óhajtanám előmozdítani, miért is kérem, hogy a furó után dugott vesszőt a lyukba öntött 20%-ra hígított szárított sertéstrágyával czélszerű-e megtrágyázni, ha igen, mennyit juttassak egy-egy beültetett vesszőnek? Nemkülönbön kifizeti-e magát az ily megtrágyázás, ha a kut a szőlőföldön van? F. L.

165. kérdés. Soha még nem hallottam, hogy a sertésekben „metyél” volna. Az idén, különösen most, hogy sertéseket öltek le, tapasztaltam, sőt egy göbe 5—6 malacot vetett és egy hetes leellése után elpusztult, a máját megvizsgálva, teli volt „metyél”-lyel. Kérem tehát a tek. szerkesztőseget, lenne szives velem tudatni, mi módon lehetne a kártékony férget a sertésekből kiküszöböltetni, miután vagy 30—40 drb-ban észlelhető. A sertések berkes posványos legelőre szoktak járni, de csak most mutatkozik bennük a kórság. E. A.

166. kérdés. Aratóim a mult évben a szabályszerűen megkötött szerződésüknek nem feleltek meg, amennyiben gabonáimnak mintegy felét learatva felmondták a szolgálatot és sem a szerződésben kikötött részért, sem pedig a vegyleges szemes gabonáért az aratást folytatni nem akarták, hanem egészen új feltételeket kötöttek ki maguknak a munkálatok további folytatásáért. Én az illetékes hatóságtól karhatalmat kértem s miután így sem dolgoztak, kényszerhelvzetben lévén, teljesítettem kérésüket. Kérem: köteles vagyok-e ezen kényszerhelvzetben ígért javítást a munkásoknak megadni? Miután én ragaszkodom az eredeti szerződéshez és azt nem tekintem felbontottnak? E. A.

167. kérdés. Most vettem át körülbelül 50 kat. hold déli oldalt, mely tavaly kukoriczával volt bevetve, de trágyát évek óta nem kapott. Nem nagyon kötött agyagtalaj kevés humuszszal és nem nagy mélységgel. Néhol pala- és homokkő. Zabbal szándékozom bevetni, egy, hogy a lankás részekbe vörösherét egy évre, a meredekere baltaczimot huzamosabb időre reá vetek. Szántást is már csak tavaszra fog kapni. Milyen és mennyi nitrogénműtrágyát tegyek reá szántás előtt vagy után. A meredek rész több trágyát évekig nem kap, a lankásabb rész vöröshere után, bőséges istállótrágyába lesz kukoriczával bevetve. U. Z.

168. kérdés. Drága takarmányu vidéken mennyibe kerül 2 tehén és 2 borju eltartása egy esztendőben, külön nyáron és télen?

H. J.

169. kérdés. Mi az előállítási módja a tökmagolajnak, vannak-e nálunk ennek kikészítésére berendezett ipartelepek és ha igen, hogyan fizetik ki magukat? D. H.

170. kérdés. Milyen földet nevezünk „Hanga” földnek, milyen vegyi összetétele van, miből s hogyan állíthatjuk elő? G. S.

171. kérdés. Földjeim egy vizes pataktól, mely tavaszonkint rendez-en ki szokott önteni, körülbelül 2 kilométernyire fekszenek. A terület bizonyos fokig sziksót tartalmaz, a szikes tartalom káros hatása azonban egy — és sajátos módon — a víztől legtávolabbi táblán, illetve annak egy 4—5 holdnyi területén nyilvánul.

Ezen területen a vetés mindjárt kikelés után vörös lesz, majd többé-kevésbé megsárgul és kivész, a sziksó azonban csak szárazabb időben virágozik rajta ki. A gabonát az érési időszakban rendszeren rozsdá bántja s e 4—5 holdnyi területen a gabona alacsony szárt nővel, a kalászkok pedig kicsinyek maradnak. Kérem, mint lehetne a sziksó ezen káros hatását ellensúlyozni? F. K.

172. kérdés. Zöldtrágyával akarnék kísérletet tenni. Minő növényt tetszik e célra ajánlani? Mennyi magot kell holdankint vetni s mikor? A föld sovány homok és nagyon perjes, a múlt ősszel föl lett szántva. K.

173. kérdés. Felvilágosítást kérek aziránt, hová forduljak berkshirei tenyésztésünk törzskönyvelése végett. Azon esetben, ha e tenyésztésről országos törzskönyv nem vezetettnek, igen lekötöleznék, ha nyomtatvány mintagyűjteményükből egy magántörzskönyvi űrlapot küldenének. G. F.

174. kérdés. Vettem tavaszi vetésre tavaszi repcét és tavaszi rozst, szeretném ezt zöldtakarmányul használni. Kérek szives utbaigazítást, mikor és mely időben vetendő és mi lehet a termés hozama. N. J.

175. kérdés. A gazdasági munkás- és cseléd-segélypénztárakról szóló 12.101/1900. eln. sz. földmiv. min. rendelet 1. §-a szerint (b pont) az olyan alapító tag, aki cselédje helyett az év elején sajátjából befizeti a pénztárba az első csoportbeli rendes tagság — 10 K. 40 f. — díját s ennek legfeljebb felét tudja be a cseléd bérébe, az az 1900. évi XVI. t.-cz. 8. §-beli 120 fillér hozzájárulás fizetése alól felmentetik. Ezen világos rendelkezés ellenére a cseléd-segélypénztár igazgatósága mégis követeli a 120 fillért olyan alapító tag cselédjei után is, akivel a gazda — alapító tag — egészen fenti §. szerint járt el, sőt annál tovább ment, mert a 10 K. 40 f.-t egészen sajátjából fizeti, abból semmit sem tud be a cseléd bérébe. Az igazgatóság azt állítja, hogy a rendelet e §-a csak a könyvre, tehát egyénekenkénti biztosításra szól, míg az átírási biztosításra nem (1902. évi XIV. t.-cz. szerinti biztosítás, midőn nem könyvet kap a cseléd, hanem csak 10 évi szolgálat után válik a cseléd tulajdonává.) Arra kérem a tekintetes szerkesztőseget, sziveskedjék a Köztelek feleletei közt közölni, igaz-e az igazgatóságnak, mert sem az 1900. XVI., sem az 1902. XIV. t.-cz., sem semmiféle miniszteri rendelet ilyen

megkülönböztetést nem tesz s így az 1900. XVI. t.-cz. 8. §-a alapján az átírási módszerű cselédek után, ha első csoportbeli rendes tagokká az alapító tag gazda saját költségén belépteti őket: szintén nem tartozik a 120 f.-t fizetni. O. C.

176. kérdés. Leccapolt, mély fekvésű savanyu szántóföldek javítására, a termés fokozására mennyi égetett meszet kell használni, mikor kell ezt elszórni, vetés alkalmával-e, ugyisint hasonló fekvésű rétek javítására. Ha valaki tisztelt gazdatársaim részéről tett ilyen kísérleteket, kérem tapasztalatait közzétenni, vagy pedig ezen lap tisztelt rovatvezetőjét. Ny. F.

177. kérdés. A gazdatisztnak milyen évi fizetési összeg után kell adót fizetnie? Némelek állítása szerint csak 1400 korona fizetés után adófizető a gazdatiszt. Nekem csak 1160 koronám van évente és mégis az itteni jegyző minden esztendőben 16—18 korona adót vitt rajtam, kérem jogos volt-e az eljárása vagy nem és ha esetleg jogtalanul lett volna behajtva, visszakeresetet indíthatok-e? O. Gy.

Feleletek.

Juhok surlókörsága. (Felelet a 158. sz. kérdésre.) Ha a juhok dörgölődését nem a rühösség okozza, amiről a hat és a far bőrének közelebbi megtekintése utján könnyen meg lehet győződni, akkor valószínűleg az u. n. surlókörságról vagy surlónyavalyáról (Wetzkrankheit, Traberkrankheit) van szó. Ennek a most már nagyon ritka betegségnek mibenléte még nincsen egészen felderítve. Azt tartják róla, hogy a szülőkről, főleg a kosokról, átöröklődik az utódokra. Tény az, hogy amióta a juhászatokban ügyet vetnek reá és a beteg állatokat a tenyésztésből kizárják, nagyon meg ritkult és most már csak nagyon ritkán kerül észlelés alá. Az általános elfogadott felfogás szerint a betegség nem ragadós természetű. Az állatorvosi főiskola belklinikája nagyon szívesen venné a betegség tanulmányozása czéljából 1—2 beteg állat beküldését és szükség esetén azok ártit és a szállítás költségeit is készséggel megterítené.

Kártérítés elkobzott vágómarháért. (Felelet a 160. sz. kérdésre.) Részletes körboncz-tani tünetek ismerete nélkül biztosan nem lehet megmondani, hogy a kérdéses ökör husát mi okból kobozták el. Ha a kérdésben jelzett has- és mellhártyagyulladás „Bauch- und Brustfellentzündung” volt tényleg az elhullás oka, akkor az vagy idegen test által — mely a gyomorból a mellüregbe hatolt — előidézett has- és mellhártyagyulladás volt, vagy lehetséges az is, hogy általános gümőkórban szenvedett az állat. Mindkét betegség idült lefolyású lehet s azzal az állat meg is hizhat anélkül, hogy az állat környezete feltűnőbb tünetek hiányában a betegséget észrevette volna.

Leghelyesebb, ha a kérdéstevő a vevőtől a bonczolási jegyzőkönyv hiteles másolatát elkéri s azt egy szakértő állatorvosnak megmutatja, aki abból majd megállapítja, hogy az elkobzás oka valamely heveny vagy idült betegség volt-e s ehhez képest határozhat a további lépések iránt. Mindenesetre figyelemmel kell lenni majd arra, hogy a bonczolási jegyzőkönyvből az eladott ökör azonossága megállapítható-e. F.

Nyugati bika tartási költsége. (Felelet a 161. sz. kérdésre.) A takarmány ára s az eltartás módja szerint a bikák évi tartásának költsége nagyon különbözően alakulhat ugyan, de oly tartást feltételezve, mely a bika hivatásának megfelel, az évi tartási költség a következő lehet:

	korona
1. Bika beszerzési árának 500 K. 5%-a	25—
2. Apolás, 10 bikara egy cselédet számítva, akinek évi bére összesen 400 K. esik 1 bikara	40—
3. Takarmányozás: 365 napon át 3 kg. = 11 q. a 11 K. 121—	

	korona
135nyári napon át a 12 kg. = 162 q. széna a 4 K.	6480
230 téli napon át a 8 kg. = 184 q. széna a 4 K.	7360
230 téli napon át a 10 kg. = 23 q. répa a 1 K.	23—
230 téli napon át a 4 kg. = 92 q. takarmányszalma a 2 K.	1840
Egész éven át 10 kg. só a 15 f.	150
30230	
4. Naponta 3—4 kg. alom = 12 q. szalma a 1 K.	12—
5. Az egy bikara eső épülettöke lehet 200 K., 5%-ot kámatra és 2%-ot fentartásra és törlesztésre számítva, az évi épületbér	14—
6. Tűz és elhullás elleni biztosításra a bika beszerzési árának 5%-át számítva	25—
7. Világítás, orvoslás, eszközhasználás	670

Az évi tartás költsége ... 425—

A feltételezett tartás mellett lehet a tenyésztésre alkalmatlanná vált bika élősulya 700 kg. s ha ez 60 f.-rel eladható, a bika eladási ára 420 K.-t tehet. Az ilyen bika után megfelelő kezelés mellett 120 q. trágya nyerhető.

Hensch.

Polyvafélék hizlaló hatása. (Felelet a 162. sz. kérdésre.) Ha a kérdéses polyvafélék átlagos összetételűek, akkor azok zsirtermelő képessége a következő:

1 kg. buzapolyva	643 gm.	zsirt	termelhet
1 „ zabpolyva	807 „	„	„
1 „ búkkönypolyva	827 „	„	„
1 „ herepolyva	901 „	„	„

A zsirtermelő képességet a Kellner által megvetett alapon számítottuk ki, úgy, hogy a fehérje zsirtermelő képességét, 23,5%-nak, a zsirét 52%-nak s a szénhidrát s emészthető nyersrostét 24,8%-nak vettük, de az összes nyersrost terhére 7,2% zsirt levonásba is helyeztünk. Ez a számítási mód még egészen új, de igen megbízható, amit Kellner kalimetriai alapon mutatott ki. A herepolyvánál nem a paraanyag az, ami a légzőszerveket megtámadja, hanem az, hogy a herepolyvában mindig igen sok a por. A borsópolyváról nincsenek pontosabb adataink, de az valószínűen a búkkönypolyvával egyenértékű. Megjegyzendő még, hogy a nagy fehérjeszükséglettel bíró állatok (fejőstehenek s növendékek) hálásabbak a hüvelyes növények polyvájával szemben, mint a kifejlődött hízóállatok.

A göbölők adagolása 15 kg. réti széna, 3 kg. vöröshere, 3 kg. buzapolyva, 15 kg. takarmányrépa, 15 kg. zsombolyázott csalamádé s 6 kg. tengeridarából állván, 274 kg. szárazanyagot, 18 kg. fehérjét, 06 kg. zsirt és 149 kg. szénhidrátot, vagyis összesen 173 kg. emészthető szervesanyagot tartalmaz, melyből 112 kg. a szalastakarmányban foglaltatik; emészthetetlen ballaszt 101 kg. Ez az adagolás éppen 1000 kg. élősulyra elégséges, de nem 500 kg.-ra, mert az egyes ökör nem képes ily sok takarmányt megenni. A kérdéses hizlalás igen kiterjeszten történik, vagyis az adagolásban sok a szalastarmány, de ez nem baj, ha az ökrök már vének. Cselkó.

Kavicsmész-tömés. (Felelet a 163. sz. kérdésre.) Mint már a neve is mutatja, a kérdéses anyag fehérmész és homokos kavics keverékéből áll, mely rendszerint 1:8 arányában jól összekeverve és az alapárkokban — vagy ha oldalfalak is készülnek belőle — mintadeszkák között 10—15 cm. vastag rétegekben egyenletesen jól ledöngöltetik.

Mivel azonban ugy a keverésnél, mint a feldolgozásnál bizonyos gyakorlatadta szabályok figyelmen kívül nem hagyhatók; ezek ismertetése azonban egy felelet keretébe alig szorítható, egyik legközelebbi számunkban kimerítőbb leírást hozunk, annyival is inkább, mert a kérdéses és a maga helyén igen czél-szerű és kétségkívül legolcsóbb építési rendszer általánosabb ismerete s elterjedése felette kívánatos. Sz. Gy.

Szölötelek

(Felelet a 164. sz. kérdésre.) Akár szarított más trágya alkalmasnak, sőt ha egyenesen ká akkor, ha a trágya könnyen átrag következtében egyenesen elp állana be, akkor melegednek, a habarék alkalmesebb, ha a ugyancsak a módon hozzá való iszapolás a talajt, amit ráltathatja. K földnél és s lehet a legjobb ha a vesszők nyok rendszer előtt két-három szemalatti fe másfél araszra nak, hogy te ha végül az a talaj már felé és mag pontosan vég Ha a tal megtrágyázha val is, mert

Sertése

(sz. kérdésre.) előfordul, de csak ritkán a fertőzés mind a múlt nyár máskor is u zárja ki, hogy a fertőzés, az években, fől mennyiségben dési alakjai kevesebbé fog iránt, rajtok zés után je ilyen erős le

A méte alkalmas orvo az állatok je képességeket az állatokat, nak, ajánlatc iránt ajánlat a posványos évszakban.

Aratók

Az ígért kö dést teljesite megindítását ezt a birtok tetés kiszab kötött szerz szegni és t is ugy kell mult évben munkácsapa ha szerződö jogtalanul m

Mütrág

Jelzett part a meredekb részekbe lóh évek óta ne trágyát egy Hanem épp kinttellel fosz tettel arra, trágya lesz ajánlom és korán tavasz fortrágyára

Szőlőtelepítés sertéstrágyahabarákkal. (Felelet a 164. sz. kérdésre.) Szőlőtelepítésnél akár szárított sertéstrágya, akár pedig bármely más trágya alkalmazását nem tartom szükségesnek, sőt bizonyos körülmények között az egyenesen káros hatású lehet, nevezetesen akkor, ha a trágyahabarak penészt fogna, amely könnyen átragadhat a vesszőkre is, aminek következtében ezek meggyökeresedés helyett egyenesen elpusztulhatnak. Ugyanez az eset állana be akkor is, ha a trágya esetleg felmelegednék, ami szinte nincsen kizárva. Trágyahabarak alkalmazása helyett jobb és természetesebb, ha a furó után elrakott vesszőkhöz ugyancsak a furóval lesz a föld a szokásos módon hozzá szorítva, amidőn a tiszta vízzel való iszapolás is elmaradhat mert ez lehűtheti a talajt, ami a gyökérképződést szinte hátráltathatja. Különböző is megforgatott porhanyós földnél és sima Ripária-vesszőültetésnél is a lehető legjobb eredmények érhetők el akkor, ha a vesszők egészségesek; a sima zöldgyógyványok rendes fejlődésük, továbbá ha ültetés előtt két-három héttel előbb alsó lapjukon a szemalatti ferde metszés megújítatik és jó másfél arasznyira eső-, vagy folyóvízbe állítatnak, hogy tele szívják magukat nedvességgel; ha végül az elrakást akkor ejtjük meg, amidőn a talaj már átmelegedett, tehát április vége felé és magát az elrakást, felcsirkázást stb. pontosan végezzük.

Ha a talaj trágyát igényelne, akkor ősszel megtrágyázhatja szőlőtelepét akár sertéstrágyával is, mert ez a növekedést előmozdítja.

A. D.

Sertések metelykórsága. (Felelet a 165. sz. kérdésre.) A metelykórság sertésekben is előfordul, de általában csak ritkán és akkor is csak ritkán okoz súlyosabb megbetegedést. A fertőzés mindenesetre nedves legelőn történt a múlt nyár folyamán. Az, hogy a sertések máskor is ugyanott baj nélkül legeltek, nem zárja ki, hogy a múlt évben mégis ott történt a fertőzés, mert ugyanegy legelőn a különböző években, főleg az időjárás szerint, különböző mennyiségben szoktak a metelyférgek fiatal fejlődési alakjai előfordulni. A sertések általában kevésbé fogékonyak lévén a metelyes fertőzés iránt, rajtok a betegség csak igen erős fertőzés után jelentkezik felülőbb tünetekben s ilyen erős lehetett a fertőzés a múlt évben is.

A metely kórság gyógyítására nincsenek alkalmas orvosságok. Az egyedüli teendő ilyenkor az állatok jó és dus táplálásával ellentételező-képességeket lehetőleg fokozni, azonban azokat az állatokat, melyek ennek dacára soványodnak, ajánlatos mielőbb leöletni. Jövőben egyéb iránt ajánlatos lesz sertéseket sem bocsátani a posványos legelőre, főleg a június-augusztusi évszakban.

Aratóbér. (Felelet a 166. sz. kérdésre.) Az ígért kötelező. Ha a munkások a szerződést teljesíteni nem akarták, a kihágási eljárás megindítását kellett volna kérni. Másol, ahol ezt a birtokos megtette, a munkások a büntetés kiszabása után belátták, hogy a megkötött szerződést nem lehet büntetlenül megszegni és teljesítették is a szerződést. Ennek is úgy kellett volna eljárnia. Egyébiránt a múlt évben is volt Mezőhegyesen tartalék munkáscsapat, onnét kaphatott volna munkást, ha szerződött aratói a szerződés teljesítését jogtalanul megtagadták.

Mütrágyázás. (Felelet a 167. sz. kérdésre.) Jelzett partoson fekvő táblába, melybe zab alá a meredekebb partoldalon baltacsim a lankás részekbe löhere fog vettetni és mely már trágyát évek óta nem kapott, az egyoldalú nitrogén trágyát egymagában adni nem lenne helyes. Hanem épp a löhere illetve baltacsimra való tekintettel foszfortrágyát is kellene adni. Tekintettel arra, hogy itt tartósabb hatású nitrogén trágya lesz helyénvaló, a kénsavas ammoniakot ajánlom és pedig kat. holdanként 100 kg.-ot korán tavasszal felszórva és leszántva. A foszfortrágyára vonatkozólag a baltacsim alá —

melyet hosszabb ideig szándékozik használni — thomassalakat ajánlok és pedig kat. holdanként 250—300 kg.-ot. Miután azonban a kénsavas ammoniakot thomassalakkal keverni nem szabad, következő módot ajánlom: a kénsavas amoniakot a szántásra elszőrni és jól befogósolni azután elszőrni a thomassalakat és beextirpálni, begrubberolni vagy hármassalékkal leszántani. A löhere alá, miután csak egy évi használata czéloztatik, szuperfoszfát lenne alkalmazható a kénsavas káliumon kívül. Ezt a kettőt bátran össze lehet keverni az elszőrés előtt s együttesen kiszórni és leszántani; a $\frac{1}{2}$ 0/0-os szuperfoszfátból k. holdanként 130—150 kg.-ot lehet számítani.

Ky.

Tehén- és borjutartás költsége. (Felelet a 168. sz. kérdésre.) A tehének évi eltartásának költsége nemesak a takarmány áráról függ, hanem a takarmányozás módjától is. Közönséges takarmányozást feltételezve, a 215 napra terjedő téli eltartás következőképpen alakulhat:

naponta 8 kg. = 17-20 q. széna	4 K. = 68-80
25 .. = 53-75 .. répa	1 .. = 53-75
4 .. = 8-60 .. takarm. szalm.	2 K. = 17-20
összesen 5 .. só a 15 fill.	0-75
pótlékul 100 kg. korpa a 8-6 kor.	8-60
A téli eltartás költsége	149-110

amihez esetleg még 8 q. alomszalma 8 kor. értékben hozzáadandó.

A 150 napra terjedő nyári takarmányozás költsége, istállózás mellett a következő lehet:

naponta 50 kg. = 75 q. zöldtakarmány a 1 K.	75-00
2 .. = 3 .. szénaféle	4 .. = 12-00
összesen 2 .. só a 15 fill.	00-30
A nyári eltartás költsége	87-30

amihez esetleg még 4 q. alomszalma 4 korona értékben hozzáadandó.

Egy tehén évi takarmánya tehát 236-4 K.-ba kerülhet, amiből egy napra átlagban 65 fillér esik, egyben megjegyezvén, hogy rendszeresen kezelt széheneszeteknél ez a tétel 60—70 fillér között váltakozni. Az alomszalmával együtt az évi eltartás költsége 248 K.-t tenne.

A borjunktól a nyári s téli tartás költsége a borju születésének ideje szerint nagyon különböző s ezen kérdés iránt eléggé tájékozottnak a következő adatok:

Az elválasztásig fogyasztott 600—800 liter tejen kívül szükséges egy borju rendes felneveléséhez egyéves koráig:

8 q. széna	4 K. = 32 kor.
4 q. dara s korpa	10 .. = 40 ..
Összesen	72 kor.

Azonkívül igényel még 6 q. alomszalmát. Különböző pontosan ezek a tételek csak úgy állapíthatók meg, ha a tartás módja ismeretes.

Hensch.

Tökmagolaj előállítás. (Felelet a 169. sz. kérdésre.) A tökmagolaj előállításának módjait tárgyalni csakis egy hosszab czikk keretében lehetne. Tekintettel azonban arra, hogy ennek ismertetése a „Köztelek”-ben már megjelent, utalok az 1895. évfolyam 54. és 65. számaira, amelyekben kérdéstevő „az olajütésről” és „a zsiros olajok raffinálásáról” cím alatt az összes tudnivalókat megtalálja. Talán ezen számok a kiadóhivatalnál még beszerezhetők.

Hogy mely gyárak azok, amelyek tökmagból olajat állítanak elő, azt utánjárásom dacára sem sikerült megtudni. Forduljon kérdéstevő e tekintetben Majerszki Barnabás gépgyárhoz Nyiregyháza, aki olajütő gyárak berendezésével foglalkozik, ő bizonyára fog ez ügyben felvilágosítást adhatni. A tökmagnak nagybani feldolgozása egy hasznos és jövedelmező mezőgazdasági iparág.

—a—a—

Hangatalaj. (Felelet a 170. sz. kérdésre.) A „hangatalajok” alatt gazdasági szempontból tulajdonképpen a hangafélék (*Erica vulgaris* és *terrestris*) elkorhadásából keletkező talajokat értjük, melyek általában véve igen silány, terméketlen talajok szoktak lenni. Németország északnyugati részén a hangatalajok nagykiterjedésű földterületeket alkotnak és „Heideboden”

elnevezés alatt ismeretesek, melyeknek telkesítésére, gazdasági hasznosításuk fokozására igen sokat áldoznak.

Kérdéstevőnek valószínűleg a magkereskedők árjegyzékeiben szereplő „hangatalaj” elnevezés tűnhetett fel, melyet mint kitünő növénytermő talajt árusítanak 50 kg.-ként 7 koronájával. Hogy ez a televényben gazdag preparált föld a tulajdonképpeni hangatalajokkal semmiféle vonatkozásban nincs, az természetes.

K. K.

Szikes talaj javítása. (Felelet a 171. sz. kérdésre.) Gazdáink igen sokszor szikesnek nevezik az olyan talajt is, mely szikstól egyáltalán nem tartalmaz. A szikstól jelenlétét csak kémiai uton határozhatjuk meg. Kísérleteim, melyeket az orsz. m. kir. növénytermesztési kísérleti állomás megbízásából végeztem, azt bizonyítják, hogy sok esetben nem a szikstól okozza a kárt. Amennyire eddig szerzett tapasztalataimból következtethetők, a szikesedés nem lehet közvetlen oka a gabona rozsdásodásának; a szikes talajon termelt buza ugyan nem ritkán kevesebbet terem, de a buza minősége jobb szokott lenni. Általános szabályt azonban erre sem állíthatunk fel. Nem lehetetlen azonban, hogy a kérdéses területen más körülmények okozzák a gabona beteges fejlődését. A mely növény pedig már kikeléskor beteg, azon mindenféle gombabetegség könnyebben lábra-
kap. Ennek lehet a következménye azután, hogy a kalászképződés is visszamarad.

A szikstól kivirágzását illetőleg még az a megjegyzésem, hogy nagyon kötött szikstalajokon sokszor taláunk vizállásos helyen a száraz idő beálltával egy fehér kérget, mely azonban nem tartalmaz szükségképpen szikstól. A felvetett kérdésre tehát csak egy tudnék bővebb felvilágosítást adni, ha a kérdéses talajból megfelelő mintákat küldenek az orsz. m. kir. növénytermesztési kísérleti állomásra (Magyar-Óvár). A mintavétel következő módon eszközölendő: 1. Kaparjunk le a kivirágzott sósnaq vélt kéregből 200—400 gr.-nyi mennyiséget. 2. A látszat szerint legrosszabb helyen szedjük ki egy ásónyomásra (30 cm. mélységig) egy négyzetleges kockát; tördeljük durván össze és ezt jól összekevervén mintegy $\frac{1}{2}$ kg.-nyi átlagmintát egy vízhatlan zacskóba tegyünk. 3. Az altalajról is tájékozódniunk kell: ássunk $1\frac{1}{2}$ —2 méterig, — még jobb, ha talajfuróval végezzük ezt — és figyeljük meg, hogy minő a rétegzés. Különösen arra figyeljünk, hogy a vizet át nem bocsajtó agyagréteg és a vizet át eresztő homokrétegek hogyan fordulnak elő. Ezeknek hozzávetőleges mélysége meghatározandó. Ha pedig vizet záró agyag, vagy meszes köpad fordulna elő, ebből szintén $\frac{1}{2}$ kg.-nyi mintát vegyünk. A gyűjtött mintákat, melyeknek sulya nem több 5 kg.-nál, küldjük be nevezett kísérleti állomásra. Az állomás a vizsgálat meg-ejtése után szakvéleményt adhat majd, hogy tapasztalataink és tudásunk jelenlegi állapotának megfelelőleg esetleg hogyan segíthetünk a bajon.

Sigmund Elek dr.

Zöldtrágyázás. (Felelet a 172. sz. kérdésre.) A sovány homokon kísérleteket lehet tenni zöldtrágyázási czélokra a szösös bükkönyvel, a kék és fehér u. n. egyiptomi lapos magvu csillagfűrttel. Jelen esetben azonban a zöldtrágyanövényeket főterményül kellene vetni, mert a tarlóvetés nyáron a sovány homokon sikerülni nem fog. Ha tehát ugart tart a gazdaság, legjobb lenne a fekete ugarnak szánt területbe csillagfűrtöt vetni április hó folyamán és ezt virágzaskor leszántva utána őszi rozstot vetni. A kék csillagfűrtből kat. holdanként 80 kg.-ot, a lapos magvu fehér csillagfűrtből 90—95 kg.-ot, vagy pedig a kettőnek keverékéből 85—90 kg.-ot sorvetőgéppel 12 cm. sortávolságra; a csillagfűrtmagot csak 3—4 cm.-re szabad alátakarni s vetés után lehen-gerezní. A szösös bükkönyt legjobb lenne rozsszal keverve ősszel — szeptember elején — elvetni s következő tavasszal teljes virág-zaskor, április végén, május elején leszántani.

2/3 rész büköny keverendő 1/3 rész rozs-szal, a keverékből pedig 140—160 liter vetendő kat. holdanként.

Megjegyzem azonban, hogy a föld sovány-ságára való tekintettel műtrágyák is szükségesek lehetnek. A vetőszántás előtt kat. holdan-kint 250 kg. thomassal és esetleg 300 kg. kaínit vagy 100 kg. 40%-os kálitrágya lenne kiszórandó. E tekintetben összehasonlító kísérlet útján lehetne csak biztos eredményekhez jutni, miért is eleinte csak kisebb területen ajánlanám a zöldtrágyatermesztést megkezdeni.

K. K.

Sertések törzskönyvelése. (Félelet a 173. sz. kérdésre.) Az országban található nevezetesebb berkshirei (de a többi fajtákat is) tenyészeteket az Országos Törzskönyvelő Bizottság (Budapest, IX., Köztelek utca 8.) tartja nyilván. Magántörzskönyvi rovatlapokat is a hozzávaló utmutatással ugyancsak a fent nevezett bizottságtól szerezhet be.

M. N.

Tavaszi repeze és rozs zöldtakarmány-nak. (Félelet a 174. sz. kérdésre.) Ugy a tavaszi repeze, mint a rozs valami jó minőségű zöldtakarmányt nem szolgáltat. A tavaszi repeze különben igen bizonytalan növény, mert a rovarok nagy mértékben megtámadják s tönkreteszik: azt mondhatni még több rovar pusztítja, mint az őszi repezét. Épp ezért természetesen eredményei igen bizonytalanok lesznek. Április elején kell vetni lehetőleg sűrűn, tehát 12 cm. sortávolságra s a kikelés és megerősödés után egyszer jól megfogasolni. Ha rosszul fejlődne, akkor le kell szántani.

A tavaszi rozs sem tekinthető valami jó takarmánynak, különösen egymagában vetve. A repezével keverten nem vehető, mert utóbbit teljesen elnyomja. Legjobb lenne tavaszi borsóval keverni s így elvetni. Ez esetben földolag lehetőleg korán tavasszal vetni a 1/2 rész rozs és 1/2 rész borsóból álló keveréket. Ha jól sikerül akkor ilyen keverék zöldtakarmány 160—180 q. zöldtakarmányt adhat kat. holdanként. Ky.

Hozzájárulási illeték a cselédbiztosítás-nál. (Félelet a 175. sz. kérdésre.) Az igazgató-ságnak igaza van. Az 1902. XIV. t.-cz. 20 § a ugyanis azt mondja, hogy az átszámításos biz-tosításnál ott van lehelősege, ahol a munka-adó kötelezi magát a díjak lefizetésére „az 1900. XVI. t.-cz. 8. §-a szerint fizetendő évi 120 filleres hozzájáruláson felül”. Itt tehát az alapító tagoknak sincs mentessége.

Mészezés. (Félelet a 176. sz. kérdésre.) Jelzett, mely fekvésű, lecsapolt, de savanyu természetű szántóföldre kat. holdanként legalább 30—35 q. égetett meszet kell felhasználni, hogy a talaj fizikai tulajdonságainak megfelelő javi-tása elérhető legyen. Sőt ha az égetett mésztől valóan áll rendelkezésre, a kat. holdankénti mennyiség jelen esetben felmehet 40—45 q ra is. Az égetett meszet legkésőbb a vetőszántás előtt kell elhúzni s beboronálva leszántani. Miután azonban nálunk porrá őrölt égetett meszet kapni nem lehet, az égetett mésznek porrá omlasztását óvatos megfontással magunknak kell végeznünk. Csakis annyi vizet szabad hasz-nálni, hogy porrá omolják, de pépszerű ne legyen. Ezen ezélt többféle módon érhetjük el.

Legegyszerűbb — de bizonyos gyakorlatlottságot kíván — azon eljárás, hogy az egy kat. holdra eső mészmennyiséget a táblán tavasz-szal, a talaj felszikkadása után, apró kis kupa-czokba egyenletesen elosztjuk, a földdel jól betakarjuk. A nyirkos földtakaróhól s a nyir-kos talajból a mészt felszívja a vizet s porrá omlik. Ha porrá omlott, akkor a kupaczkokat átlopátoljuk s a földtakaróval jól összekever-jük s azonnal széttergetjük. Ezen eljárás hátránya, hogy a kupaczkokat naponta figyelem-mel kell kísérni, átvizsgálai, a földtakarón képződő repedéseket hetönni. Ha utóbbit nem tesszük, akkor a levegő szénsava könnyen hozzáterhet a méshhez, ez már a szétszórás s leszántás előtt szénsavas méshé lesz, melynek hatása — különösen jelzett talajon — már sokkal gyengébb.

A másik — jobb — eljárás abban áll, hogy nagy kádakat 2/3-részig vízzel megtöltünk s a fűzfekosarakba rakott meszet a kádban levő vízbe merítjük s itt addig hagyjuk, míg a pezsgés és buborékképzés megszűnik.

Ezen idő alatt a mészt erős felmelegedéssel porrá omlik és kiszórára alkalmas. Ha kint csináljuk ezt a tábla szélén, akkor azonnal el-teregethető, ha bent csináljuk a majorban, akkor szekerekre kell rakni a porrá omlott meszet s a földre kibordani. Czélszerűbb lesz a meg-felelő szélesendes, derült időt megválasztva, kint a föld szélén megolítani a meszet. Ezen munka így leírva körülményesnek látszik, de valójában könnyen s gyorsan végezhető.

Földolag már most a porrá omlott ki-szórt meszet mielőbb a földbe hozni. Kiszórá-s után fogasolunk s fogasolás után nyomban szántunk vagy extirpálunk. A meszet nem szabad mélyen alászántani, legfeljebb 7—8 cm-re, amiért is legjobb hármastékkel dolgozni. Arra tehát ügyelni kell s az időt úgy kell megválasztani, hogy a porrá omlástást nyomon kövesse a fogasolás és leszántás vagy begrubberolás.

Az égetett mészt vásárlásánál ügyelni kell arra, hogy lehetőleg tiszta égetett meszet vá-sároljunk, mert ez hatékonyabb.

A rétek meszesedésénél hasonlóképpen ké-szítjük el az égetett meszet s porrá omlasztva, tavasszal a kellően megszikkadt réten elhintjük s jól befogasoljuk. A réteknél azonban előnyö-sebb lehet ezen munkát ősszel végezteni, a sarju letakarítása után. A meszeszt ugyanazon a táblán, más jelen esetben is 6—7 évnél előbb megismételni nem szabad, másrészt a talaj meszeszése maga után vonja, annak erős trágyázását is, különben kimerül a szántóföld. Meszeszni és trágyázni azonban nem szabad egyszerre, mert a mészt az istállótrágya bomlá-sát nagyon fokozza, az ammoniak képződést gyo-rsítja s így a trágya hatása rövidebb időre ter-jedne, mint rendesen.

Ky.

Gazdatisztok adója. (Félelet a 177. sz. kérdésre.) A gazdatiszt évi fizetése után — legyen az bármi csekély — kereseti adót és pedig IV. osztályu kereseti adót tartozik fizetni, azon állítás, hogy a gazdatiszt csak 1400 koronán felüli fizetés után tartoznék adót fizetni, teljesen légből kapott és érthetetlen. 1160 korona évi fizetés után a IV. osztályu kereseti adó 14 korona, amelyhez járul még a községi pó-tadó, az utadó és a betegpótlási adó és így a jegyző által kirótt 16—18 kor. adó helyesen kiszabottnak tűnik fel. A helytelenül kiszabott adó ellen is csak a törvény által megszabott záros határidőn belül lehet főlshóalni és ha ez az idő elmúlt és a kiszabás jogerőre emel-kedett, akkor utólagos rekriminációknak többé nincsen helyük.

Sz. F.

Német raktári szövetkezetek.

A „Szövetkezés”-ből vesszük át a következő közleményt:

Legutóbb a merkantil sajtót bejárta egy hír, amelynek forrása a berlini kereskedelmi kamara volt s amely odairányult, hogy az állami támog-atással létesített raktári szövetkezetek Porosz-országban nem felelnek meg céljuknak, igen sok közülük vesztéssel dolgozik, emellett a beraktározott gabona nagyon csekély, amennyi-ben egy szövetkezetre átlag kerekszám 40,000 métermaza esik.

Ez a hír feltűnést keltett azokban a körök-ben, amelyek ezzel a kérdéssel szövetkezeti szem-pontból foglalkoznak s miután nálunk is erős az a törekvés, hogy ilyen szövetkezeti raktárak létesíttessenek, érdeemesnek tartottuk a panaszok tekintetében tájékozást szerezni. Irtunk Berlinbe s az ottani gazdaszövetség megküldte nekünk a német gabonaraktári bizottság jelentését, amely pontonként czáfolja azokat a vádakokat, amelyeket a mi sajtónk is annyi szimpáthiával terjesztett.

A nevezett bizottság szerint az államilag támogatott porosz gabonaraktárak közt nincs egy is, mely az üzlet beszüntetésére gondolna. Ellen-ben bizonyos, hogy ezek a szövetkezeti raktárak

a részes kis- és középgazdákat kiváltották abból a függésből, melyben előbb a gabonakereskedők-vel szemben állottak. Megszűntek az árakra gyakoroltak. A szövetkezeti magtáraknak köszön-hető, hogy a helyi ár tonnánként 5—10 márkával, tehát métermázsként 60—120 fillérrel javult. Ebben az előnyben részesültek nem csupán a szövetkezeti tagok, hanem a szövetkezetbe be nem irt gazdák is, mert a kereskedők a verseny folytán kénytelenek voltak nekik nagyobb ára-t fizetni.

Ami azt a vádat illeti, hogy a szövetkezeti magtárak csekély mennyiségű gabonát forgattak, az nem ismeretlen dolog. De éppen ez serkenti a szövetkezetek tagjait és vezetőit üzletüknek kiterjesztésére, az is bizonyos egyébként, hogy ebből vádát formálni legkevésbé szabad a mer-kantiliztáknak, mert bizonyos, hogyha a forgatott tömeg nagyobb lesz, panaszuk is fokozódni fognak.

Elismeri a nyilatkozat azt, hogy egyes szövetkezeti magtárak építésénél hiha történt. A dolog azonban új volt és éppen ezért a tévedé-seket kizárni nem lehetett. Ami az eredményeket illeti, arra nézve a magtári bizottság elmondja, hogy a fennálló 80 szövetkezet összesen 296 üzleti évről számolt be. Ezek közül 78 záruít vesztéssel, 223 pedig nyereséget mutat. Hogy ez a nyereség nem nagy, ezért a szövetkezetek ellen vádat kövácsolni nem szabad és nem lehet, mert hiszen céljuk nem a tiszta nyereség, hanem a gabonának lehető előnyösen való értékesítése.

Befejezésül megjegyzik, hogy a gazdák éppen nem hajlandók abbahagyni a szövetkezeti gabona-eladást, hanem ki fogják javítani a hibákat, helyesbítik a tévedéseket és ha ez megtörtént, tovább haladnak a szövetkezeti gabona érte-kesítésének már eddig is áldásosnak bizonyult mezején.

Szükségesnek látnak ezeket itt elmondani, nehogy a czélzatosan terjesztett, de alap nélkül való támadás nálunk meggyöngítse azok erélyét, akik a helyzetet nem ismerve, az ellenség szava után lennének kénytelenek indulni.

Gazdasági előadások Zomborban.

Bácska gazdatársadalmi mozgalmaira nem lehet rámondani, hogy vérszegények; nem hiányzik azokból a lüktető vér, a pezsgő érdeklődés. Ez jellemezte az e hó 13-án és 14-én Zomborban a műveltebb gazdák részére rendezett előadásokat is, amelyet a *Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége* a *Bácsbodrog-megyei Gazdasági Egyesülettel* karöltve a debreczeni gazdasági tanintézet kiváló tanárainak közreműködésével tartott. A zombori megyeház nagyterme zsufolásig megtelt mind a két napon Bácska intelligens gazdáival, s — s ezt külön kiemeljük — a közel 700 főre rugó résztvevő közt számos jőnévű kereskedő, iparos és közigazgatási magasabb rangu tisztviselő vett részt. Így többek közt a megyei gazdakörök, szövetkezetek kiküldöttein kívül teljes számban megjelentek Bácsbodrogmegye járási szolgál-bírói, jegyzők, községi előjárók, az állami állatorvosi kar, sőt Zombor város különböző hatóságainak élén állók, egyzóval mindazok, akik a magas színvonalon álló előadásokból szerzett ismereteket, ha közvetlen nem is, de közvetve a gazdaközöniséggel, annak különösen alsóbb rétegeivel való érintkezésükben haszno-síthatják. A megjelentek közül nem hiányoztak a hölgyek sem, akik érdeklődése s figyelme nem volt kisebb a gazdáknál.

A megjelentek nagy száma valószínűsíti a gazda-ünneppé avatta a két napot, el nem vitatható érdemeül *Latinovics Pálnak*, Bácsbodrogmegye főispánjának s egyik legkiválóbb gazdájának, aki nemcsak szívű agilitással fárad meggyéje bir-tokos társainak nap-nap után fokozódó tömő-rülésén. Az ő iránta érzett osztatlan rokonszenv kétségtelenül szintén erős rugója volt annak, hogy két napon át Bácska, sőt az egész Dél-vidék gazdatársadalmá csaknem osztatlanul együtt volt Zombor falai közt. A rendezésben nagy érdeme van Bácsbodrogmegye gazdasági egyesülete köztiszteletnek örvendő titkárnak, *Györgyevánszky Györgynek* is.

Teljes névs adhatjuk. Feljegye sikerült:

Fernbach Károly, Erzsébet, özv. Geising János, Dungserszky Gyula nagybirtokosok János, Reiter Mihály, Ferencz, Domits Pál, dinger Mór, Fritsche, Kemény András, Császár Péter, Reich

Apátinból: Ró Dombovits Bálint, De Matkovits Béla, Am Gergely, Beke Gyula, Kovits Balázs, Wagne rik István, Brandecké József, Walter Gyula, Gönczy Ferencz, Sc Elemér, Krum Ferencz, Wolf Ferencz, Freid János, Walter Ferencz, Tóth József, Michter Szima, Reisz János, Tursán Pál, ifj. Dsid Jedlicska Mihály, B Pál, ifj. Kihut Mihály, Lovass György, Szab Török Endre, Kiss Károly, Berecz Károly, tyik Elek, Galik Istv Fleischer Vendel, M gojevits Zsarkó, Sá Csernyus Antal, kar neckert József, Fle Ferencz, Jakob Józse Bosnyák István, Szil Mór, Pukovits Im György, Molnár Gá Aladár, Baumann K

Zomborból: S Gyula tanácsnok, P igazgató, Matheisz K ügyvéd, nagybirtoko Gaal István dr., D vármegyei főjegyző, megyei főorvos, Bal Pribil Ernő, Bosnyák nyák Mátyás, Lugu Pártos Samu, Illy G nagybirtokos, Trise lágyi Lajos dr., Lát János, Thum Adolf, Reiner Lipót, Hun Péter, Gyurrisits G dor városi főig-és Mojits Sándor, Szau Ferencz, Szlavó Ele Géza, Auth György, Kubasovits Lázár, Janovich Gyula, Kó Szefer Károly, Alföld Pál, Birvatszky G Lajos, Alföldy Gede István, Sztrlich György, Masirevits Géza, Husvéth Istv Elek, Scherer Rezs id, Késmárky Béla renez, Hettesheime Lajos, Kanurity Sz Schaffer Márkó, S Károly, Nagy Józ resztély, Landweh János, Keteher R Tomanovits György kovits István, Lesz Alajos, Walter Gy Ede, Gutwein Lás Hartwein Jakab, János, Kezeli M Antal, Szűts Fülö Imre, Vodring Ág Stein Oszkár dr., Bellami Mátyás, Gyula, Dankó Kár lic Radoszslav, Sz ler Róbert, Basthe Kozma Dezső, Szil Mihály, Rauchsent Dezső, Keller Vinc Zsigmond, Vidákov Mihály, Rasits Ist Kiss Károly, Nagy Honld Imre, Mch bestyén, Marton Vilmos, Szutrély dor, legifj. Szem Vilmos, Lippert monkos, Antalicz Mirkó, Mihályi Jer ton, Patacsics R Reiner Zsigmond sényi Oszkár, Til

Teljes névsorát a megjelenteknek nem adhatjuk. Feljegyeznünk a következők neveit sikerült:

Fernbach Károly, Fernbach Bálint, Fernbach Erzsébet, özv. Geisinger Pálné, Vujevich Zoltán, Mihályi János, Dungserszky Gedeon, ifj. Szemző István, Szemző Gyula nagybirtokosok, továbbá: Gyurkov Pál, Thurszky János, Reiter Mihály, Vidákovits András, Vidákovits Ferencz, Domits Pál, Kurucz Lázár, Rada Károly, Freidinger Mór, Fritsche János, Sál József, Franger Károly, Kemény András, Lux András, Drenyovszky Mihály, Császár Péter, Reich Zsigmond.

Apatinból: Rozovits György, Wittmann József, Dombovits Bálint, Dombovits Márton, Dombovits Nándor, Matkovits Béla, Aman Ferencz, Deák Andor, Czétényi Gergely, Beke Gyula, Po z József, Kuffler Károly, Vidákovits Balázs, Wagner János, Schneider József, Bedarik István, Brandecker Péter, Gärtner Sándor, Szommer József, Walter Gyula, Keckés József, Csányi Sándor, Gönczy Ferencz, Schaffer József, Tóth János, Vojnits Elemér, Krum Ferencz, Mirkovits Lyubomir, Egger János, Wolf Ferencz, Freidinger György, Brandt Albert, Berger János, Walter Ferencz, Zsófia Ákos, Szmolenszky Gábor, Tóth József, Michter József, Kubesch Antal, Kolarszky Szima, Reisz János, Reinger Pál, Zsigmond Góntér, Tursán Pál, ifj. Dsida Antal, Obert Antal, Jenovay János, Jedlicska Mihály, Bogvó Ödön, Bárány Gyula, Lőrincz Pál, ifj. Kihut Mihály, Szebenyi Dániel, Mikosevits Antal, Lovass György, Szabó Gergely, Nagy Imre, Gaiszt Béla, Török Endre, Kiss József, Vujevich Dénes, Czirfusz Károly, Berecz Károly, Németh Imre, Mayer Ignác, Patyik Elek, Galik István, Resch Mihály, Kubányi Gyula, Fleischer Vendel, Milyi Szeptim, Tyrilov Dusan, Blagojevits Zsárkó, Sárkány János dr., Ivankovits István, Csernyus Antal, Karagits István, Takács Sándor, Liechtenert József, Fleischer Vendel, Benk Károly, Petkó Ferencz, Jakob József, Szalay Dezső, Bosnyák Ferencz, Bosnyák István, Szilágyi Károly dr., Ormelka Jenő, Kohn Mór, Piukovits Imre, Galambos Sándor, Neszmirák György, Molnár Gábor, György István, Baumgartner Aladár, Baumann Kálmán.

Zomborból: Schneider Károly földbirtokos, Lang Gyula tanácsnok, Popp György kir. tanácsos, pénzügyigazgató, Matheisz Ferencz, Fratricsevits Aszt Vince dr. ügyvéd, nagybirtokos, Veszelyovszki Péter nagybirtokos, Gaal István dr., Danninger Ádám dr., Vojnits István vármegyei főjegyző, Pavlovits Simon dr. kir. tanácsos, megyei főorvos, Balogh Ernő dr., Jovanovits József dr., Pórib Ernő, Bosnyák Tóbiás, Thurszky Zsiga dr., Bosnyák Máttyás, Lugumerszky Czéta, Bertolinó Sándor, Pártos Samu, Illy György, Perviz Sándor, Szilágyi Elemér nagybirtokos, Trischler Gyula, Mátray Zsigmond, Szilágyi Lajos dr., Lánckor Antal, Speiser Ágoston, Michels János, Thum Adolf, Sztřílich Zsigmond, Stebler Sándor, Reiner Lipót, Hunke Imre polgármester, Vukicsevits Péter, Gyurrisits György városi főjegyző, Pecsai Sándor városi főjegyző, Ágyits János dr., Matzitz Lajos, Mojits Sándor, Szauerhorn Antal, Purmann Géza, Szilágyi Ferencz, Szilágyi Elemér, Radnai dr. s.-tanfelügyelő, Bagó Géza, Auth György, Ormelka János, Tilling Ferencz, Kubasovits Lázár, Sztójkovits Obrád, Terezyay Dezső, Janovich Gyula, Konyovits Dávid dr., Konyovits Antal, Sréter Károly, Alföldy László, Duchon János dr., Benkó Pál, Birválszky György dr., Szemző Gyula, Vujevich Lajos, Alföldy Gedeon, Falcione Gusztáv Nándor, Szemző István, Sztřílich Béla, Puskás Ágoston, Sztankovits György, Masirevits Ly. Péter, Csernyus Pál, Wamoscher Géza, Husvéth István, Csihás Imre, Csihás Béla, Bakó Elek, Scherer Rezső, Sréter Károly, Lallosevits János dr., id. Késmárky Béla, Mikosevits Kanut dr., Gräber Ferencz, Hettesheimer Henrik, Pavkovits György, Roediger Lajos, Kanurity Szima, Petényi József, Léway Nándor, Schaffer Márkó, Szabó János, Nebel Antal, Blumenthal Károly, Nagy József, Kruttschnitt Nándor, Kuhn Keresztély, Landwehr Bálint, Rumbach Mihály, Butsch János, Ketcher Károly, Milla Antal, Siskovits Lajos, Tomanovits György, Zarándy Zoltán, Zányi Bódog, Taszkovits István, Leszmeiszter Antal, Kukula Antal, Faller Alajos, Walter Gyula, Schneider Károly dr., Vighardt Ede, Gutwein Lajos, Lenhardt Frigyes, Kiss Gyula, Hartwein Jakab, Jockl Henrik, Novoszell János, Tóth János, Keceli Mészáros Balázs, Papp Bálint, Paliics Antal, Szűts Fülöp, Rada Igics, Jeisi Máttyás, Mezey Imre, Vodring Ágoston, Pinterovits Jenő, Beck Máttyás, Stein Oszkár dr., Mihajlovits Sándor, Lázits György, Bellami Máttyás, Garai Endre, Csajáki János, Kubányi Gyula, Dankó Károly, Wall Ignác, Kontai Sándor, Nikolics Radoszlav, Szilvásy György, Grötsch Bódog, Büchler Róbert, Bastberger István, Molnár Ferencz, Czirfusz, Kozma Dezső, Szilvásy János, Csizmár Mihály, Benecsek Mihály, Rauchsenberger, Fogl István, Dix Lajos, Hipp Dezső, Keller Vince, Sárközi Sándor, Tóth Jenő, Szalay Zsigmond, Vidákovits Jenő, Vidákovits János, Penninger Mihály, Rasits István, Wamoscher, Csapkovits György, Kiss Károly, Nagy István dr. ügyvéd, Marozekity Lyubisa, Hoadl Imre, Michels Károly, Herzog Gyula, Busch Sebestyén, Marton István mentelepi igazgató, Wagner Vilmos, Szutrély Lipót, Deák Andor, Jovánovits Sándor, legifj. Szemző István, ifj. Szemző Gyula, Basch Vilmos, Lippert Ferencz, Schüssler Károly, Pevni Domonkos, Antalicz Károly, Nikolits Aurél, Magrasevits Mirkó, Mihályi Jenő, Greecerin Károly, Bernhard Márton, Patacsics Dániel, Schieber István, Jordán Béla, Reimer Zsigmond, Mayer M. János, Inhoff József, Tesényi Oszkár, Till Imre, Geyer Péter, Tuffner Crisztján.

Schlag Antal, Kaisinger N., Buchstädter Antal, Preszl Károly, Simon János, Preszl Gyula, Kádár Antal, Kalin Svetozár, Zabik László.

Az előadásokat *Latinovics Pál* főispán a következő beszéddel nyitotta meg:

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nagy kitüntetésben részesítette közönségünket azért, hogy a debreczeni gazdasági tanintézet legkiválóbb tudós tanárai közül ötöt felkért arra, hogy Bács-Bodrog vármegye gazdaközön-ségének a modern gazdaságról előadásokat tartson. Mert igen tisztelt gazdatársaim, halad-nunk kell a korral, haladnunk kell azért, hogy a kulturállamok sorában megmaradjunk, mert régi és igaz közmondás az, amelyik azt mondja, hogy aki nem halad, az elmarad. Minek következtében a haladásnak a gazdaság-terén is be kell következnie akkor, mikor látjuk azt, hogy a haladás a gazdaság-terén szükségessé teszi azt, hogy mi is haladjunk.

De ebben a tekintetben örömmel kell konstatálnunk, hogy Bács-Bodrog vármegye közönségének igenis fogékonysága van a gazdálkodás iránt, mert ha végig tekintünk a közön-ségen, a gazdaság-terén minden ágában a legnagyobb haladást lehet tapasztalni, s azért csak ö-ömmel kell fogadnunk az Országos Magyar Gazda-sági Egyesületnek e fényes kitüntetését.

S már előre is köszönetet mondok a gazdasági egyesület igen tisztelt képviselőjének, köszönetet mondok az igen tisztelt tanár urak-nak, akik lehetővé teszik azt, hogy Bács-Bodrog vármegye gazdaközön-sége részesüljön előadá-saiban és köszönetet mondok önöknek mind-nyájuknak, hogy mintegy dokumentálni akarván érdeklődésüket, ily nagy számban megjelentek.

Ezek után önöket szívből üdvözölve, valamint az igen tisztelt tanár urakat, felkérem az igen tisztelt tanár urat előadásának megtartására.

Ezután *Szilassy Zoltán* az OMGE. szer-kesztő-titkára fejtette ki röviden azt a czélt, amit a Gazdasági Egyesületek Országos Szövet-sége az előadások rendezésével elérni óhajt.

Tetszéssel fogadott szavai után az elő-adások a következő sorrendben folytak le:

1904. évi február hó 13-án, szombaton. Délelőtt 9—1/211 óráig: A jövedelmező gazdálkodás alapfeltételeiről. Előadó: Ormándy János, tanár. Délelőtt 1/211—12 óráig: Az újabb gazda-sági gépekről. Előadó: Sporzon Pál tanár. Dél-előtt 12—1 óráig: A sertések hizlalásáról. Előadó: Hajós István tanár. Délután 3—1/25 óráig: A komlótermesztésről. Előadó: Cséser Lajos tanár.

1904. évi február hó 14-én, vasárnapon. Délelőtt 9—1/211 óráig: A gümőkór elleni véde-kezés a Behring-féle eljárással. A fertőző beteg-segek elleni védekezésről általában. Előadó: Hajós István tanár, aki a Behring-féle oltást gyakorlatilag is bemutatta. Délelőtt 1/211—12 óráig: A korai zöld takarmányok termesztésé-ről. Előadó: Kerpely Kálmán igazgató. Dél-előtt 12—1 óráig: A vetőmag tisztításáról, különös tekintettel a löherfojtó aranka kárté-teleire és irtására. Előadó: Juhász Árpád, tanár.

Az előadások *Latinovics Pálnak* rövid záró-beszéddel fejeződtek be, amely után a nagy számu közönség roszonszenves óvációkban részesítette az előadókat, akiknek tiszteletére *Latinovics* főispán február hó 13-án fényes ebé-det adott.

Hogy az előadások a megye gazdaközön-ségének minél inkább közkincesivé váljanak, a Bács-Bodrogmegyei Gazdasági Egyesület füzet-ben adja ki azokat.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az „OMGE.” közleményei	271
Nemokleveles gazdatisztek.	277
Német raktári szövetkezetek.	282
Gazdasági előadások Zomborban.	282

Üzemtan.

Adatok a kőrója végett termesztett len jövedelmező-ségéhez.	278
---	-----

Gazdasági építészet.

Szalmafódelek átalakítása	279
Levelszekrény.	279
Vegyések.	283
Személyi hírek. — Esküvő. — Piller Kálmán ünneplése. — A gazdasági tudósítók és az iparpártolás. — A „Magyar Ügetőverseny Egyesület”. — Gazda-sági téli tanfolyam és háziipari kiállítás Ürmény-ben. — Bikakiállítás és vásár Székelykeresztúron	284
Kereskedelem, tőzsdé.	284
Szerkesztői üzenetek.	285

Személyi hírek. A hivatalos lap február 16-iki száma szerint Ö felsége a király *Tormay Béla* miniszteri tanácsost saját kérelmére nyugalomba helyezte és kitűnő szolgálatai elismerésül az *államtitkári* címet adományozta.

Ugyane lap közlése szerint Ö felsége *Máday Izidor* miniszteri tanácsosi címmel fölrüházott osztálytanácsost saját kérelmére nyugdíjba helyezi és buzgó szolgálataiért *legmagasabb elismerését* nyilvánítja.

A hivatalos tevékenység teréről visszalépők köz- és mezőgazdasági tevékenysége sokkal nagyobb jelentőségű, hogyszem azt e rovat keretében kellőképpen méltányolhatnók. Éppezért a nyugalomba vonulók tevékenységének jelentő-ségét lapunk legközelebbi számában fogjuk méltatni.

Esküvő. *Báthi Hantsok* Leander, a „Gazdák Biztosító Szövetkezeté”-nek főtisztviselője, e hó 25-én délutáni 5 órakor lép házasságra *Keczerly Malvinkával*, keczerfalvi *Keczerly* László és neje, szül. *Le-Feberé* Berta leányával, a „Jézus szent szíve” templomában, Budapesten.

Piller Kálmán ünneplése. Piller Kálmánt, a Sárosmegyei Gazd. Egyesület érdemekben gazdag elnökét Ö felsége legutóbb a III. oszt. vaskoronarenddel tüntette ki. A Sárosmegyei Gazdasági Egyesület a rendjelátadás alkalmá-val ünnepelni óhajta közszeretnek örvendő elnökét s ezért február hó 22-én diszközgyü-lést tart Eperjesen, a megyeház nagyertermében a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki meg-nyitó. 2. Ghüllány Imre br. főispán üdvözlő a kormány nevében Piller Kálmán gazdasági egyesületi elnököt és átadja az Ö felsége által legkegyelmesebben adományozott III. oszt. vas-koronarendet. 3. Az igazgató-választmány a gazdasági egyesület nevében üdvözlő Piller Kálmán g. e. elnököt. A közgyűlés után a városi vígadóban közvacsora lesz.

A gazdasági tudósítók és az iparpártolás. A „Magyar Ipar” — az Országos Iparegyesület hetiközlönyének — ez évi 4 ik számában a „P. H.” nyomán megemlékezik arról, hogy a kereskedelemügyi miniszter az OMGE.-hez inté-zett leiratában elismerését fejezi ki ama tény-kedéséért, hogy a gazdasági tudósítókát kör-levelben felkérte a hazai ipar érdekeinek elősegítésére; megemlékezik arról is, hogy az OMGE. a honi iparpártolás eszméjének mindig bátor és hasznos szószólója, de amellet teljes terjedelmében leközi egyszersmind a „P. H.”-tendenciózus cikkét is.

Felettlőbb kényelmes módja a magunk szája-ize szerinti kritika gyakorlásának az, ha elmon-dandóinkat másnak téves véleményével leplezzük, leírjuk a rossz értesülésből merített czélzatos közleményt, a végére pedig odaillesztünk néhány szépitgető szót. Azt tudhatja a „Magyar Ipar” is, a „P. H.” is, hogy az OMGE. tekin-télyessége kizárja azt, hogy mások eszmé-

Jét vagy kezdeményezését a magáé gyanánt tüntesse fel és ebben is téves a célzatos közlemény hirtorrása, mert utánajárva a dolognak, megállapítottuk, hogy a hazai iparpártolást célzó programpontra a gazdasági tudósítók első kongresszusának tárgysorozatába leendő felvétele itt a Köztelken megbeszélés tárgyát képezte akkor, amikor a kongresszus megtartására az OMGE. nagytermének átengedése szóba került. De különben is nagyon jelentéktelen az ügy érdemére nézve az a kérdés, hogy e programpontra a tárgysorozatba való beillesztésére az ineziativa mely részről történt; a földolog az, hogy a gazdasági tudósítók az OMGE. ipari és kereskedelmi szakosztályának lelkes hangu körlevelét örömmel fogadták, az abban kifejtett célt nagyon magukévé tették s bizvást remélik, hogy a hazai iparnak az a mozgalom is, amelyet az OMGE. említett körlevele felidézett szintén nagyon hasznos szolgálatokat fog tenni. De megemlítjük még azt is, hogy a kereskedelemügyi miniszter jónak látta az említett körlevelet eljuttatni az összes kereskedelmi és iparkamarákhoz is oly czélből, hogy e révén tagjaik a gazdasági tudósítókkal érintkezésbe lépjenek. Az OMGE. nemcsak „kezd”, — hanem tesz is. A gazdasági tényezők együttműködésére törekszik és nem széthúzásra.

A „Magyar Ügetőverseny Egyesület”. Értésülésünk szerint a nevezett egyesület alapítóiból kijelölt szűkebbkörű választmány a szervezkedés előmunkálatainak máris ama pontjáiig jutott, mely után az első alakuló s egyuttal választó közgyűlés lehetőleg rövid időn belül egybe lesz hívható. Sikertől ugyanis ennek a szervező bizottságnak: 1. az állam hathatós erkölcsi és anyagi támogatása, 2. az egyesület működési terének alkalmas helyen való biztosítását megszerezni.

A földmivelési miniszter már az első bekezdő év versenydíjához 25,000 korona anyagi hozzájárulást helyezett kilátásba, amely összeg jövőben emeltetnék. A földmivelési miniszter az általa adandó díjazásokhoz ama kivánságot fűzte, hogy azokkal főként csak a közelmúltban még páratlanul jó hírnevűek örvendett sebes jukkerlő-anyagát óhajtja nemcsak az idegen befolyás ellenében az eddig is teljesen jónak bevált formáival és jellegeivel továbbra is fenntartani, hanem éppen annak az eladási árakban kifejezésre jutandó minél értékesebb voltára törekedni. Ily elvek követése mellett tehát az új egyesület nem csupán a magasabb ügetőverseny czélokra tenyészett, hogy úgy mondjuk professzionátus ügető ló-anyagának nyit kaput, de emellett meg fogja ott találni helyét minden olyan jóvérű magyar jukkerlő is, mely eddig képességeinek sem teret, sem elismerést nem találhatott, de így majd az elnyert díjak útján, úgy tenyészőtjét, mint idomítóját mindig csak a még jobb eredmények elérése felé fogja buzdítani.

Második kivított nagy előnye az egyesületnek ismét az, hogy versenyeinek megtartására sikerült a „Tattersall” igazgatóságától annak a versenyzélokra nem nagy nehézséggel berendezhető hajtó-pályáját lekötöthetnie. Így a székesfőváros ügetőversenyei látogatottságának eddigi két legnagyobb hátránya, vagyis a távolfekvés és nehéz megközelítőség szintén elesik. Végül tudunkkal még a „Tattersall” igazgatóságának jóindulatából az új egyesület nemcsak a feltétlen szükséges iroda s egyéb helyiségeket nyerte a „Tattersall”-tól minden bérmentéért nélkül, de sőt annak tisztikara is teljesen díjtalanul végzi el az egyesület érdekében előforduló hivatali teendőket. Ezek szerint tehát az egyesületnek leendő prosperálására a kilátások oly kedvezőek, hogy csakis legmélegebben hivatjuk fel az ügy iránt érdeklődőket, miszerint ne késsék annak előharczosaihoz az egyesületbe való belépéssel csatlakozni, mert ha nyomban nem is, de alig rövid pár év múlva ennek még közvetett anyagi előnyeit is élvezni fogja.

Minden érdeklődőnek a „Tattersall”, ugyis mint a M. Ü. E. titkársága, készséggel ad felvilágosításokat s megküldi az egyesület alapszabályait.

Gazdasági téli tanfolyam és háziipari kiállítás Ürményben. A Nyitrai Gazdasági Egyesület a m. kir. földmivelésügyi miniszter ur anyagi segélyezése mellett Ürmény községben rendezett gazdasági téli tanfolyam háziipari kiállítással kapcsolatos záróvizsgáját folyó hó 20-án fogja megtartani. Mind a háziipari kiállítás, mind az elméleti vizsga iránt a megyei gazdaközönség körében nagy az érdeklődés. A kiállítandó háziipari tárgyak legnagyobb része megrendelésre készült.

Bikakiállítás és vásár Székelykeresztúron. Február utolsó és márczius első napján megint találkat adnak az erdélyi magyar fajtenyésztők, részint hogy állatjaikat kicseréljék, értékesítsék, de másfelől, hogy ezen új irányban vezetett tenyésztések az év eredményeit megbeszéljék. Bizonyos, hogy Sperker, Teleky, Somogyi, Ugron, Szentkereszt, Rottentahl, Bárczay stb. ott megjelenő gulyák haladást fognak bemutatni. Ez alkalomból az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület küldöttségileg határozta felkeresni a m. kir. földmivelési minisztert, hogy felhívja a kiállításra figyelmét és felkérje az erdélyi magyar szarvasmarhatenyésztés állapotának tanulmányozására, annak az eddigi irányokban való továbbfejlesztése érdekében.

Nyilttér. *)

Megjelent

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán
az O. M. G. E. titkárai szerkesztésében

Köztelek Zsebnaptár 1904-évre.

A „KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR” ezen tizedik évfolyama régi köntösben, javított és tetemesen bővített tartalommal bír. A „Köztelek Zsebnaptár” minden más zsebnaptárt nélkülözhetővé tesz. — A „Köztelek Zsebnaptár” ára az O. M. G. E. tagjai és a „KÖZTELEK” előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt 3 korona 50 fillér.

Megrendelhető a

KÖZTELEK
kiadóhivatalában,
Budapest, IX., Üllői-ut 25.

MEGJELENT

„Szőlőművelés és borkezelés könyve”

Második javított és bővített kiadás.

Írta:

SZILÁRD GYULA

a gróf Esterházy-féle osákvári földmives-iskola tanára.

280 oldalra terjedő tartalommal gyakorlati tanácsokat ad a szőlőtelepítés, művelés, pincze-kezelés és pálinkafőzés terén felmerülő összes szakkérdésekben.

Megrendelhető a „Köztelek” kiadóhivatalánál (IX., Üllői-ut 25.). Bolti ára 4 korona. Az O. M. G. E. tagja és a „Köztelek” előfizetői 3 kor. 30 fill. portómentes küldéssel kedvezményes áron kapják.

*) Az e rovat alatt közölttekért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi czég jelentése.)

Budapest, 1904. február 13.

Az időjárás a lefolyt hét folyamán is borús, ködös volt és gyakori csapadékkal kapcsolatos. A hőmérséklet e mellett jelentékenyen emelkedett és a hét végével bekövetkezett derültebb idő mellett egészen tavaszias időjárás uralkodik. A vetések felől nincs panasz. A vizállás emelkedő és a Dunán a hajózás a közeli napokban megindul. A külföldön ugyancsak enyhe esős idő uralkodott.

A külföldi piacokon az irányzat továbbra is szilárd, de az amerikai piacok árhajtása megszünt és az árak javulása a keletázsiai politikai viszonyokra vezethető vissza. Amerikában, úgy látszik, egyébként a Japán és Oroszország közötti háborút az árakban már előzetesen escompteálták, az emelkedés e héten tehát mérsékelt maradt és kedvezőtlen mezőgazdasági híreknek is kellett közreműködni, hogy az árak 2 centtel javuljanak. A látható buzakészlet a Bradstréets becslése szerint 105,000 bush. gyarapodott. Argentínában a követeléseket szintén felemelték és a vevők azokat, tekintettel a La Plata buzákat ez ideig igen sikerült minőségére, készségesen meg is adták. Az angol piacok is magasabb árakat jelentettek. Kezdetben a vevők ugyan tartózkodóak voltak, a javult határidőjegyzésekkel azonban a készáru piacon is élénkebb forgalom fejlődött. A francia piacokon a fogyasztás ugyancsak jobb érdeklődést tanúsított, az árak azonban csak mérsékelttel javultak és a német piacokon is lassú volt az áremelkedés. Általában a vételkedv valamivel jobb és a magasabb követeléseket is inkább veszik figyelembe. Ez a többi kontinentális piacokra is áll, habár a forgalom nagyjában csak mérsékelt keretben mozog.

Nálunk az irányzat határozottan szilárd jellegűt öltött, a vételkedv különösen kenyérmagvakban igen élénk volt és az árak gyorsan emelkedtek. A többi czikkek is szilárdak és az árak többé-kevésbé javultak.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza az egész hét folyamán rendkívül jó kereslettel találkozott és a napi forgalom már rég nem látott méreket öltött. A malmok, melyek a határidőpiac eseményei által is befolyásoltattak, ahol ugrásszerű áremelkedések érvényesültek, úgy látszik kedvező lisztüzlet felett is rendelkeznek és kivétel nélkül nagy beszerzéseket eszközöltek, mi mellett a tulajdonosok naponként felemelt követeléseit készségesen adták meg. A vasúti hozatalok járhatatlan utak által is akadályozva gyengék és így a forgalom zömét raktári és hajótelemek képezték, melyek a múlt héthez viszonyítva 80 fillérral magasabb árakat értek el. Az árak folytonosan emelkedők és csak egy napon estek vissza, de ezen csökkenést is hamarosan pótolták. Az összeforgalom körülbelül 320,000 métermáza.

Rozs csak mérsékelttel van forgalomban, de az érdeklődés e czikk iránt is gyenge. A gyorsan emelkedett buzaárak hatása alatt azonban a rozs irányzata is megszilárdult és az árak a múlt héthez viszonyítva 30-40 fillérral magasabbak. Minőség szerint budapesti paritásra 13-13:30 K. fizetnek készpénzre.

Árpa (takarmány- és hántolási czélokra) ártartó maradt. A kínálat elegendő jó, de csak szeszégetők és elvélve hízalók tanúsítottak jobb érdeklődést. Gyárosok alig vásároltak. Minőség szerint 11:50-11:80 K.-ig erőteljes szemű árúért 12 K.-ig fizettek helyben átvéve. Maltaárpaiban állomásokon átvéve csak gyenge a forgalom, mert megfelelő áru kevés van a piacon; az árak a múlt héthez viszonyítva nem változtak.

Zab mérsékelttel van kinalva, de a kereslet sem haladta túl a rendes keretet. A magasabb árköveteléseket mindazonáltal figyelemre kellett méltatni és a finom minőségű áru 20, merkantil zab 80 fillérral emelkedhetett. Szín és tisztaság szerint az elkelt körülbelül 3000 mm.-ért 11:10-11:70 k.-ig fizettek helyben.

Tengeri (6-áru) nem volt forgalomban. Új-tengeri kevés volt kinalva és a belföldi fogyasztás czéljaira 30 fillérral magasabb árakon talált elhelyezést. Bácskai állomásokról budapesti paritásra 10:70 kor.-ig, Kőbányán 10:80 k.-ig fizettek. Tiszavidéki állomásokon az árak csak néhány fillérral javultak és Mezőberény-Kabán 9:70 K. jegyeznek.

Olajmagvak: Káposztarepcze (készáru) alig van forgalomban és 21 K. jegyez helyben. Vadrepcze 9:50-11 kor., lenmag 17:50-18:50 K., gomborka 18:50-20 K. jegyez helyben. Határidő káposztarepczében augusztusra némi üzlet volt 22:70-22:90 K.-ás árfolyamon; a hét végével 20:80-21 K.-ig jegyez. Bükköny iránt nincs még érdeklődés és 10:80-11 K. jegyez budapesti paritásra.

Hüvelyesek: Bab teljesen üzletellen. Névtelenen triörözött törpe babért Gyöngyös-Félegyházán 20 kor., gömbölyű babért Mohács-Baja-Zombor 17:50-18- K.-át jegyzünk. Kendermag 18-18:50 K. helybeli paritásra.

Napijelentés a gabonaüzletről. 1904. február 16.

Készbuza jó kínálat és élénk vételkedv mellett ma igen szilárd irányzatú volt. Elkelt körülbelül 30,000 mm. 20 fillérral magasabb árakon.

Rozs jobb magasabb. Helybeli K.-ig érhető el. Takarmány helybeli egyenérté azonnali szállítással.

Zab élénk helyben 5:75-5:80 6:20 kor.-ig ér el.

Tengeri (6-áru) szállításra helybeli Kőbányán 5:55 kor. Mai eladás

Buza, Tiszai 1000 mm. 80 k. 9 500 mm. 80:5 k. 9 200 mm. 80 k. 9 2:0 mm. 79:5 k. 9 100 mm. 80 k. 9 200 mm. 80 k. 9 100 mm. 79 k. 9 150 mm. 79 k. 9 1000 mm. 80 k. 9 150 mm. 78:8 k. 9 850 mm. 77:5 k. 9

Fejérmegye mm. 76:5 k. 8 K.

Pestmegye mm. 79:5 k. 9 K. mm. 78 k. 9 K. mm. 78:5 k. 8 K. mm. 77:3 k. 8 K.

Felsőmagyar Bácskai: 2 Dunai: 260 Szerb: 40

8 K. 60 f.

Raktáráru: 75 k. 8 K. 80 f.

Bánsági: 28

Rozs: 500

500 mm. 6 K. 90

90 f., 1000 mm. 6

Zab: 100 mm. 6 K., 10

kpf. par. Tengeri: 40

Budapesti utoza. 1904. február igazgatóság jelentése

Felhozott széna, 13 szekér

alomszalma, — száraz, 8 szekér

zabosbikkony, kö

A forgalom

Árak fillérral 480-620, muhar száma 240-250, száraz —, bikkony 560-580 köles —, sa

Összes kocsiszám

A szeszüzlet volt és nagyobb volt és denaturált szesz készítésre.

Helybeli és finomított szesz számlánál 50:50-5 K. adozatlanul 5 gában kicsinyben

Denaturált azonnali szállítással nagyban.

Mezőgazdas szesz nagyban az Exkontingens szesz mezőgazdasági fillottak.

Kivételre az 31-32 K.

A kontingens 45:50 korona.

Bécs. Kont Prága. 136. zatlan szeszért.

Finomított szesz Éleslőszesz Nyersszesz adozva Denaturált szesz

Az árak 10. mentve, budapesti fizetés mellett ért

Rozs jobb forgalom mellett körülbelül 20 fillérral magasabb. Helyben és helybeli egyenértékre 6-70-8-90 K-ig érhető el.

Takarmányárpa 5 fillérral magasabb, helyben és helybeli egyenértékre 5-85-6- kor. közötti jegyeztünk azonnali szállításra.

Zab élénk üzlet mellett 10-15 fillérral magasabb, helyben 5-75-5-80 kor-ig fizetnek. Finom, urasági áru 6-20 kor-ig ér el.

Tengeri (uj) 5 fillérral magasabb. Azonnali szállításra helybeli egyenértékre 5-40-5-45 koronáig, Kőbányán 5-55 kor. fizetnek.

Mai eladások:

Buza. Tiszavidéki: 400 mm. 80-5 k. 9 K. 25 f., 1000 mm. 80 k. 9 K. 25 f., 200 mm. 80 k. 9 K. 25 f., 500 mm. 80 k. 9 K. 10 f., 500 mm. 81 k. 9 K. 20 f., 200 mm. 80 k. 9 K. 20 f., 100 mm. 78 k. 9 K. 20 f., 200 mm. 79-5 k. 9 K. 20 f., 400 mm. 80 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 80 k. 9 K. 05 f., 100 mm. 80 k. 9 K. 05 f., 200 mm. 80 k. 9 K. 05 f., 100 mm. 80 k. 9 K. — f., 100 mm. 79 k. 9 k. 20 f., 200 mm. 78-5 k. 9 K. 10 f., 150 mm. 79 k. 9 K. 10 f., 10-0 mm. 77-4 k. 9 K. 15 f., 1000 mm. 80 k. 9 K. 15 f., 500 mm. 81 k. 9 K. 15 f., 150 mm. 78-8 k. 9 K. 05 f., 100 mm. 78 k. 9 K. 05 f., 850 mm. 77-5 k. 9 K. 05 f.

Fejérmegyei: 200 mm. 77-5 k. 8 K. 87-5 f., 500 mm. 76-5 k. 8 K. 95 f.

Pestmegyevidéki: 600 mm. 80 k. 9 K. 05 f., 600 mm. 79-5 k. 9 K. 15 f., 800 mm. 80 k. 9 K. 15 f., 500 mm. 78 k. 9 K. 05 f., 400 mm. 79 k. 9 K. 15 f., 500 mm. 78-5 k. 8 K. 95 f., 350 mm. 78 k. 8 K. 95 f., 300 mm. 77-3 k. 8 K. 60 f.

Felsőmagyarországi: 200 mm. 77-5 k. 8 K. 75 f. Bácskai: 2100 mm. 76-4 k. 9 K.

Dunai: 2600 mm. 76 k. 8 K. 65 f. Szerb: 40 mm. 77 k. 8 K. 70 f., 4000 mm. 77 k. 8 K. 60 f.

Raktáru: 2160 mm. 75 k. 8 K. 80 f., 1400 mm. 75 k. 8 K. 80 f.

Bánsági: 2800 mm. 77 k. 8 K. 70 f.

Rozs: 500 mm. 6 K. 95 f., 200 mm. 6 K. 90 f., 500 mm. 6 K. 90 f., 100 mm. 6 K. 90 f., 500 mm. 6 K. 90 f., 1000 mm. 6 K. 90 f. kp. par.

Zab: 100 mm. 6 K. 05 f., 100 mm. 6 K. 02-5 f., 100 mm. 6 K., 100 mm. 5 K. 90 f., 200 mm. 5 K. 65 f. kp. par.

Tengeri: 400 mm. 5 K. 40 f. kp.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utoza. 1904. február hó 16-án. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekben 90 szekér réti széna, 13 szekér muhar, 9 szekér zsupszalma, 8 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — tengeriszár, 8 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbűkköny, köles, stb.), 300 zsák szeeska.

A forgalom lanyha.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 480-620, muhar 580-640, zsupszalma 260-280, alomszalma 240-250, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabosbűkköny 560-580, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju —, szalmaszeeska 300-320. Összes kocsiszám 131. Összes súly 157.200 kg.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e hétnek elején a kereslet élénk volt és nagyobb vételek folytán finomított, élesztőszesz és denaturált szesz kelt el azonnali szállításra és kötésre.

Helybeli és vidéki egyesült szeszgyárak részéről finomított szesz nagyban adózva 149-50-150 K., adózatlanul 50-50-51 K., élesztőszesz adózva 149-50-150 K., adózatlanul 50-50 K. kelt nagyban és 2-3 K. drágábban kicsinyben.

Denaturált szeszben a kereslet igen élénk és azonnali szállításra 48-50 K-ig kelt hordóval együtt nagyban.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyerszesz nagyban azonnali szállításra 41-43 K-ig kelt. Exkontingens szesz 32 K-ig jegyeztetik. Finomított szesz mezőgazdasági finomítottól 0-50 K. olcsóbban ajánlottak.

Kivételre az ár ab Triest 90% finomított szeszért 31-32 K.

A kontingens nyerszesz ára Budapesten 44-50-45-50 korona.

Bécs. Kontingens nyerszesz 46.—46-40 K.

Prága. 136.—136 K. adózott tripló és 43 K. adózatlan szeszért.

Budapesti heti jegyzés:

	nagyban	kicsinyben
Finomított szesz	149-50-150	151-152
Élesztőszesz	149-50-150	151-152
Nyerszesz adózva	147-50-148	149-150
Denaturált szesz	47-50-48	49-50

Az árak 10.000 literfokként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Élelmi czikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezet jelentése 1904. február 16-án.

A piac forgalma az utolsó napokban a rendes mederben forgott s a beküldött áruk a minőségüknek megfelelő árban simán voltak elhelyezhetők. Lényeges árváltozások nem jegyezhetők fel. A baromfiüzletben a kisebb hozatalok nem jeleztek fel. A vajpiacon beállott javulás stabiláló jellegűt vett fel s a jegyzések emelkedőben vannak. A tojásüzletben várakozás ellenére csekélyek a hozatalok és az üzlet normalis viszonyok közt bonyolódik le.

Mai árak:

Husneműk: marhahus 112-118 K., helybeli borjúhús 120-130 K., vidéki borjúhús 90-120 K., sertéshús 112-120 K., szalonna friss 130-140 K., szalonna, sózott 126-128 K., szalonna, füstölt 130-136 K., szalonna, olvasztani való 136-140 K., háj 140-144 K., sertésszár 136-140 K. Bárány párja: 12-24 K.

Füstölt (vidéki) kgya 1-30-1-80 K., hazai sonka 1-60-2- K., szalmai 3-3-3-20 K.

Vad: nyul darabja 1-70-1-80 K., fogoly 0-00-0- K., fácán — K., szalonna 0-0-0- K. darabonként. Vaddisznó 00-00 fillér. Özhus 0-0-0- K., szarvas és dämvad — K. kgként. Fenyves madár dbja 20-20 f.

Baromfi-félék: élő tyúk 2-3- K., rántani való csirke 1-60-2- K., sütni való csirke 3-3-20 K., kacsá, sovány — K., hizott 4-6- K., lud, hizott 12-16 K., pulyka, sovány — K., hizott 10-12- koronával páronként.

Vágott hizott liba 1-20-1-36 K., vágott hizott kappan, kacsá és pulyka 1-40-1-50 K. kg-ként.

Teavaj: (centrifugált) 2-10-2-30 K., főzővaj 1-30-1-70 K. kgként. Tehénturó kgya 10-20 fillér.

Zöldségfélék: Burgonya (waggonáru) sárga 380-440 K., rózsai 320-340 K., kiüfi fehér 1000-1200 K. 100 mm.-kint. Hagyma 50 kgs zsákokban zsákkal együtt 8-10 mm.-kint. Fokhagyma nem keresett. Válogatott, féregmentes, tyuktojásnál nem kisebb fehér burgonya (magyar Kincs, Imperial, Hópehely) feladó-állomáson át-velelre kerestetik. Sárgarépa 4-6 K. Petrezselyem és zeller 8-10 K.

Gyümölcsfélék: szőlő; chasselas — fillér, muskotály — fillér kgként. Alma, válogatott elsőrendű áru (aranypármén, ranett, Jonathan, Török-Bálint stb.) 50-70 K., másodrendű alma 20-30 K., harmadrendű apró áru — K. métermázsánként. Körte, elsőrendű 60-70 K., másodrendű 20-30 K. mm.-kint. Mogyoró: — K. Dió: — K. mm.-kint. Aszalt szilva — K. Szilvaiz — K. mm.-kint.

Delii gyümölcs gondosan átesomagolva, vidékre is, ab raktárunk: Czitrom 300-as 6-6-75-8 K., 360-as 6-6-50-7-50 K. Narancs: 180-as 8-8-50-9- K., 200-as 6-6-50-7- K., 300-as 7-7-75-8- K., 360-as 7-7-50-7-75 K. Vértelti: 200-as 13 K., 300-as 13-50 K. 1/2 láda 100-as: 7 K., 150-es: 7-50 K. Kosár narancs: 13-15 fill. kg-ja.

Méz: pergetett ákáz 0-90-1- K., hárs — 80-1 korona kgként. Gyümölcsiz 2 K. kgként, szárított gomba 2-40-4 K. kgként. Mák (kék) 50-60 f. kilónként. Sajtok: Romadour 25-50 dekagrammos téglákban 50-60 fillér, grói 1-1-20 K. kgként. Juhsajtok — 30-1 K. kgként.

Tojás: bácskai 82-83 K., erdélyi apróbb áru 80-81 K. ládánként (1440 drb.), apadt — K., mészés — K.

Hideghusvásár a Garay-téri élelmi piacon. 1904. február hó 16-án. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 57 árus 32 drb sertést, 1 árus 30 drb süldöt, 2800 kg. friss húst, 1000 kg. füstölt húst, 1000 kg. szalonnát, 800 kg. hájat, — kg. zsirt, — kg. kolbászt, — kg. hurkát, — kg. füstölt szalonnát, — kg. kocsonyahúst, — kg. disznósajtot, — kg. (— drb) sonkát, — kg. töpörtöt.

Vidékről és pedig: összesen 231 drb sertés. Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshús 1 kg. 128-132 fillér, 1 q 118-122 kor. süldőhús 1 kg. 136-149 fillér, 1 q 112-128 korona, füstölt sertéshús 1 kg. 152-160 fillér, 1 q — korona, szalonna zsirnak 1 kg. 128-136 fillér, 1 q — korona, füstölt szalonna 1 kg. 140-160 fillér, 1 q — korona, háj 1 kg. 140-144 fillér, 1 q — korona, disznósajt 1 kg. 144-144 fillér, 1 q — korona, kocsonyahús 1 kg. 72-80 fillér, 1 q — korona, füstölt sonka 1 kg. 180-200 fillér, 1 q — korona, kolbász 1 kg. —, disznósajt 1 kg. —, hurka 1 drb —, töpörtő 1 kg. — fillér.

Hideghusvásár az Orzi-uti élelmi piacon. 1904. február hó 16-án. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 23 árus 37 drb sertést, 1 árus 4 drb süldöt, 1600 kg. friss húst, 700 füstölt húst, 800 kg. szalonnát, 400 kg. hájat — kg. kocsonyahúst.

Vidékről és pedig: Összesen — drb sertést. Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshús 1 kg. 136-136 fillér, 1 q 116-120 K., süldőhús 1 kg. 144-160 fillér, 1 q — K., füstölt sertéshús 1 kg. 136-160 fillér, 1 q — K., szalonna zsirnak

1 kg. 132-136 fillér, 1 q — K., füstölt szalonna 1 kg. 136-144 fillér, 1 p — K., háj 1 kg. 144-144 fillér, 1 q — K., disznósajt 1 kg. 144-148 fillér, 1 q — K. kocsonyahús 1 kg. 60-100 fillér, füstölt sonka 1 kg. 160-200 fillér, 1 q — K.

Bécsi szarvasmarha vásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1904. február hó 15-én.

Fölhajtás összege:	drb	Minőség szerint:	drb
Hizott és legelőmarha-ban fölhajtás	3009	Hizott marha	3009
Csontozni való marha-ban fölhajtás	451	Legelőmarha (Weidew.)	—
		Csontozni való	451
Összesen	3461	Összesen	3461
Eladatlán maradt	—	Nem szerint:	
Származási hely szerint:		Ökör	2653
Magyarországi	2742	Bika	323
Galic. s bukovinai	224	Tehén	447
Oszttrák tartományokból	594	Bivaly	37
Összesen	3460		

Árak: (100 kilogrammonként élő súlyban koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	74-76	66-73	54-65
Galicziai hizott ökör	78-80	70-77	65-69
Tarka hizott ökör	80-87-88-90	70-79	64-69
Bikák	78-80	60-76	—
Hizott tehén	54-70	—	—
Legelőmarha	—	—	—
Csontozni való marha	—	—	—
Bivaly	44-54	—	—
Konzerváru (selejt.)	—	—	—

Irányzat: A felhajtás 500 db több volt, mint a múlt héten és tekintettel a beálló bőjtre, az elsőrendű állatok a múlt heti áron megmaradtak, a II. és III. rendű marhák ára egy koronával visszament, a bikák ára 2 koronával emelkedett, mert a fölthajtás kevés volt. A lefolyt héten vásáron kívül felhajtott közvetlenül a vágóhidra 575 db, vesztégváson 327 db.

Szerkesztői üzenetek.

S. Gy. urnak *Suhopolje*. A boritaladó kiszabása szempontjából a törköly bor vagy az ugynevezett csiger bornak számít és nem bormustnak vagy szőlőcsefrenék, mely utóbbi alatt csak a még ki nem forrott termék érhető. Szlavoniában tehát a 6 kor. boritaladó a törkölybornak hektoliterje után helyesen vettett ki.

H. Gy. urnak *Cseszóra*. Az arankaitást semmi féle tövényes intézkedés nem szabályozza. Az egyedüli védekezés az állami vetőmagvizsgáló állomások által leplombázott zsákokban árusított vetőmag vásárlása. Ha a baj annyira kiterjedt, tessék az illető megyei gazdasági egyesületet felkérni a megfelelő intézkedések megtételére.

D. B. urnak *Temes-Ság*. A „Putyi” tengeri termesztésével kiterjedt mértékben foglalkozott s az eredményeket a „Köztelek”-ben is ismertette Páll Lajos és Lubinsky Ernő. Legjobb lenne tehát Páll Lajos urhoz fordulni a szükséges vetőmag beszerzési forrása ügyében. Páll Lajos jelenleg Felfaluban gazdálkodik. Cím: Felfalu (u. p. Nógrád-Ludány) Nógrádvarmegye. Lubinsky Ernő ur czime: Szerb-Ittebe. (Torontálmegye.)

K. Gy. urnak *Felső-Szunyogh*. Önnek csak azt a jó tanácsot adhatjuk, hogy forduljon ügyével valamelyik budapesti ügyvédhez.

Sz. M. urnak. Tessék valamelyik acetylén berendezési vállalathoz fordulni, esetleg a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté” utján. Ilyen vállalat sok van Budapesten, de címeket elvből nem közlünk.

Sz. M. urnak. *Pa. Rebec*. Str. M. urnak. *Hangácspuszta*. S. T. urnak. *Pta. Grabovo*. L. Gy. urnak. *Pusztatárhos*. Kérdéseikre levélben válaszoltunk.

G. S. urnak. *Érkörös*. Termények értékesítésének közvetítésével nem foglalkozunk. Tessék az eladási ajánlatot lapunk hirdetési rovatában közölni és esetleg a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté”-re, Budapest, V. ker. Alkotmány-utoza 31. sz. fordulni fölvilágosításért.

A mák termesztésére vonatkozólag lapunk deczember, január és február havi számaiban megjelent szakközleményekben találhat kimerítő fölvilágosítást.

Kajdacsai uradalom intézősége. Kérdését kiadta előbb építészeti és utóbb gépészeti rovatvezetőnknek. A választ megérkezése után a „Levélsekreny”-rovatban azonnal közölni fogjuk.

B. J. urnak. *Megyeres*. Tessék a *Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté*-hez fordulni vagy pedig lapunk kishirdetési rovatát igénybe venni.

Sz. M. urnak. Arra a kérdésre, hogy haszonnal etethető-e a melassze, ha az istállóig 10 koronába kerül q-ja, kimerítő választ ad az 5-dik szám „Melasszekeverékek” című közleménye.

U. P. urnak *Erdő-Tarcsa*. Olyan törvény, amelynek alapján a szomszéd birtokos fának árnyéka által okozott károkért kártérítést lehetne követelni, ninesen.

KÖNYV!

bárhon megjelent, vagy bárki által hirdetett, ugyanazon áron kapható a "Pátria" r.-t. könyvkereskedésében BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25.

MEGJELENT
a világhírű
erfurti kerti magvak
főárjegyzéke.
Szétküldi ingyen és bérmentve
RADWANER
magkereskedése
BUDAPEST, V.,
Nádor-u. 8.

Államilag ólomzárolt
lóhere és luczernamagvak
továbbá eredeti éjszaknémetországi 2130
répamagvak
a Quedlinburgi termelő
ólmazárával ellátva, úgyszintén mindenféle tavaszi gazdasági vetőmagvak jutányos áron kaphatók.
Ifj. Freund Sámuel
termény- és magkereskedőnél SZATMÁR.

Legelsőrendű
cseh vörös-herét
hegyi termés, teljesen arankamentes, minden zsák a bécsi cs. és kir. magvizsgáló állomás által plombálva és bizonyítvánnyal ellátva, a legolesóbb napi áron szállítanak és kívánatra mintázott ajándékkal szolgálnak: 2148
BRÜDER STERN, Budweis, Böhmen.

Tavaszi vetésre
ajánlunk, míg a készlet tart, kitünő minőségű 2131
Milton za bot
métermázsanként 16 koronaért, vevő saját zsákjaiban Csemesz-Kopács (Vas megye) állomásra szállítva. Legkissebb Termés 1200 holdon 12-13 mm. tehát rendkívül bőtermő és meg nem dől semmi körülmények között. Egy hectoliter sulya 57 klgr. Kívánatra minta bérmentve küldetik
Megrendelések intézendők:
Gazdasági intézőség Kolta,
(Vas megye) u. p. **Csemesz-Kopács.**

Vetőmagnak
zabmentes tavaszi búkköny, prima árpa, tavaszbuza, lenmag nagy és aprószemű és egyéb magvak, tarkabab cselédconventiónak kapható 2161
Löwy J. Józsefnél,
Nagyváradon.

Eladó szőlőkaró.
Hámozott hegyezett, tavaly télen termelt vegyesen gömbölyű és hasított akáckaró, még pedig:
5000 drb 1.60 m. hosszú ... K. 32.—
8000 " 2.50 " " " " " 45.—
1000 " 3.00 " " " " " 60.—
ezer darabonként ab waggon Balogfalva.
Stephani Ervin,
uradalma, Fülel. 2181

Gróf Csáky László-féle vasgyár
PRAKVALU (Szepes-megye)
készít Aradi-féle
szabad. tetőfödéseket
és
hordható házakat.

ELADÓ
Méltóságos báró Bornemissza Elemér ur hadrévi gazdaságában:
32 drb 5-6 éves erdélyi jármos ökor
50 drb 1/4-1/2 éves erdélyi ökörű
40 drb rugott erdélyi ökörborju. 2167
Közelebbi felvilágosítást nyújt:
Neményi József intéző, Hadrév, u. p. Gerend, Erdély.

A magyar gazdaságunk és erdősítések országos egyesülete ajánlja a földbirtokos és bérleturaknak állásközvetítő osztályánál bejelentett tagjait elhelyezésre. Az ez egyben való minden felvilágosítás és a közvetítés teljesen díjmentes.
Mezőgazdaság
és erdősítéssel foglalkozóknak nyugdíjintézkedése. Ezek közül biztosításokat: nyugdíjra, rokkantsági díjra és özvegyi díjra, mezőgazdasági, erdészet és ezekkel rokon foglalkozású egyének számára a legolesóbb díjtételekkel, mert nem nyereszkeskedésre alakult vállalat. Kívánatra alapszabály díjtételeivel és bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság, Budapest, Köztelek, Üllői-ut 25. szám.

Tavaszi telepítésre kitünő faj
Kosárlüzdugványokat
ajánl jutányos áron s kívánatra árjegyzéket küld 2164
„Irma nemesfüztelep“ kezelősége
GALGÓCZ (Nyitram.)

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK
ELLÁTÓ SZÖVETKEZETE
HATÓSÁGI KÖZVETITŐ
Budapest Székesfehérváros Központi Vásárcsarnokában.
SÜRGÖNYCZIM: AURORA-BUDAPEST.
Értékesítésre elfogad: Huzaműket, füstölt húst, vadakat, szárnyasokat — élő és ledolt állapotban, tojást, vajot, halat, burgonyát, káposztát, zöldségfélét, gyümölcsöt stb.

Marchi R. és Társa, Prato (Toscana)
Ajánl elsőrendű
bolognai kendermagot,
olasz len- és czirommagot
jótállás mellett. 2147
Magyarországi képviselő:
Zsengeri Hugó, Budapest, VII., Kerepesi-ut 62.

Föl
Az
pusztai b
ség határ
másutáni
bérbe ad
A m
számítva
rint a kö
Szé
Ker
Rét
Leg
Erd
Nád
Föl
A h
egy oldal
másától
épületek
uradalom
hold dob
Bér
— melyb
irandó s
a bányak
zendi, ak
képesnek
alkalmáva
Egerbe,
bérletre v
Koh
2190

Egye
ga
kaph
Cselkó
Hilgard
Száhler
Szűts M
Cserhá
Acsádi
Molnár
Beiwink
Rázsó
Szilassy
Dr. Bar
Cserhá
IX., Ü

Földhaszonbérbeadási hirdetés.

Az egri főkapitán „Kapos-Lipesei kát“ név alatt ismert pusztai birtokát, mely Szabolcs vármegyében Tiszapolgár község határában fekszik, 1905. év január 1-től számított 10 egymasutáni évre, írásba foglalt zárt ajánlat mellett ismét haszonbérbe adja.

A megnevezett földbirtok területe, a holdakat 1200 □-lével számítva **4733 holdat tesz ki**, melyek művelési ágak szerint a következőleg oszlanak meg:

Szántóföld	2378	hold	1036	□-öl
Kert	6	"	747	"
Rét	236	"	110	"
Legelő	1969	"	677	"
Erdő	1	"	522	"
Nádas	9	"	526	"
Földadó alá nem eső terület	131	"	988	"

A bérbirtok az ohat-köcs-tiszapolgári vasútvonalnak, egy oldalról a folyási más oldalról pedig a tiszapolgári állomásától 8-9 kilométer távolra van, s kelőszámu gazdasági épületekkel is fel van szerelve, melyek kevés kivétellel uradalom tulajdonát képezik. A birtok jelenleg 125 catastr. hold dohánytermelési engedéllyel is rendelkezik.

Bérleni szándékozók felhivatnak, hogy zárt ajánlatukat — melyben a megajánlott összeg számmal és betűvel is kiírandó s nemkülönben az is kifejezendő, hogy ajánlatot tevő, a bánatpénzt, mely az egy évi haszonbérnek fele részét képezi, akár készpénzben, akár pedig az állam által óvadékképesnek nyilvánított értékpapírokban a szerződés megkötése alkalmával kész letenni —

f. évi márczius 20-ig

Egerbe, alólírott kormányzóság címére küldjék be, a hol a bérletre vonatkozó egyéb felvilágosítások is megadatnak.

Kelt Egerben, 1904. február 14.

Az egri főkapitán uradalmi kormányzósága.

2190

Baranya-szent-lőrinczi uradalomban következő tisztafaju

vetőmagvak

kaphatók:

Sörárpa: Hanna, Richardson Chewalier és Oregon	q.-ként K. 14.50
Kanadai zab	" " 12.50
Tavaszi buza	" " 18.—
Kukoricza: pignoletto és 8-soros, bőtermő amerikai, mely csutásán 82% szemet ad	" " 15.—
Prof. Märker-féle burgonya	" " 4.—
Nyulszapuka	" " 90.—
Köles	" " 13.—
Vevő zsákjaiban Baranya-Szent-Lőrinczi állomáson feladva.	2179
Rendelések a baranya-szent-lőrinczi uradalmi számtartóshoz intézendők.	

Eladó birtok.

Hevesmegyében, Sirok község határában, Sirok vasuti állomástól 20 percnyire, Parád fürdőtől félórnyira, Eger városától két óranyi távolságra, körülbelül 400 kis holdat kitevő szántóföld, rét, legelő és erdőből álló s megfelelő épületekkel ellátott birtok (Pta-Dalla) eladó, esetleg hosszabb időre is haszonbérbe adandó.

Értekezhetni dr. Várnai Ferencz ügyvédnél, N.-Váradon, kihez az ajánlatok küldendők.

2150

Az O. M. G. E. tagjai és a „Köztelek“ előfizetői az Országos Magyar Gazdasági Egyesület felügyelete alatt álló könyvkiadó vállalat kiadásában megjelent következő

gazdasági könyveket leszállított áron

kaphatják:

	füzve kötve		füzve kötve	
	kor. fill.	kor. fill.	kor. fill.	kor. fill.
Cselkő és Kossutány Takarmányozástan	2.—	3.—	Suschka Richárd Egyszerű gazdasági számvitel	4.60
Hilgard-Treitz Szikes talajok	1.—	2.—	Dr. Rodiczky Jenő A magyar juhtenyésztés múlt és jelen irányairól	3.30
Száhlender Gyula Gazdasági építész. II. rész	2.—	3.—	Kardos Árpád Házi- és udvar-kertek berendezése	2.30
Szűts Mihály Mezőgazdasági becsléstan	2.—	3.—	Ruhland-Árkövy A papirosbuza hatása a gaboná- árakra	2.—
Cserhádi Sándor Okszerű talajművelés	2.—	3.—	Hrebly Emil A baromfi hizlalása és a hizott baromfi értékesítése	1.70
Acsádi Jenő Mezőgazdasági út-, vasut- és hidépítész	2.—	3.—	Wiener Mosko Az ujlaki uradalom üzleti berendezése	1.10
Molnár István Gazdasági gyümölcsstermelés	2.—	3.—	Szilassy Zoltán Gazdasági számviteli naptár	1.90
Beiwinkler Vilmos Fajbaromfi-tenyésztés	4.—	5.—	Rubinek Gyula A jövő vámpolitikája és új vámtarifánk	10.—
Rácz Imre Cukorrépmag-tenyésztés	1.—	—		
Szilassy Zoltán Amerikai mezőgazdaság	7.—	—		
Dr. Baross János Idegenek birtokszerzése	6.—	—		
Cserhádi Sándor Talajismeret	3.30	5.—		

Megrendelések az Országos Magyar Gazdasági Egyesület pénztári hivatalához Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek) intézendők.

Eladó

2 db 4 éves, magas-félvér angol-tenyésztésű, kékfehér szőrzetű állatot...
Jármas ökrök, tinók, lovak, sertések és juhok.

Jármas ökrök, tinók, lovak, sertések és juhok. Tenyésztés-vagy használati állatok beszerzésére megbízásokat elfogad és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan, direkt forrásokból közvetíti az Erdélyi Gazdasági Egyesület vednökege alatt álló Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvárt. Szentgyörgy-utca 2. sz. Telefon 311

Tenyészbika eladás.

Budapest 1896. Millenniumi nagyérem, Pozsony 1902. 1-ső aranydíj és tiszteletdíj, 1890-től minden kolozsvári tenyésztés-kilátáson 1-ső aranydíjjal, a sz. kerületi országos tenyésztés-bika vásárokon, azok fenállása óta, mindig az 1-ső aranydíjjal kitüntetett Szent-Demeteri javított magyar fajta tenyésztésben 10 darab 2-3 éves, hatalmas, corcota testalkatú, ritka erős csontozatú és nagy testű tenyészbika eladó. Közülük egy 2 és egy 3 éves, 1904. Kolozsvárt az 1-ső aranydíjjal nyerte. Megkeresések Sperker Ferenccz tenyésztőhöz, Szent-Demeter, u. p. Nagy-Kend ezimzendő. 5093

Vöröstartka tinó és üsző

teljesen prima, 1-2 esetleg 3 éves, nálam minden mennyiségben kapható olcsó áron. Későbbi, ugyaszintén jármas és beállítási ökrök szállítására vállalkozom.

Kitűnő friss fejős tehének

előleges jelentés után, nálam mindenkor megtekinthető kötelezettség nélkül. Vevő tetőzés szerint választhat.

Henrik Ignác fia Szalónak (Vasm.)

Völ fogathá
megvételre kerestek egy pár teljesen ép, jármas, jól behajtott, könnyű száj, szelíd, teljesen biztos, de azért jó mend köcsölő 8-8 év közötti kor s 18-19 cm. közötti magaságban. Ajánlatok utolsó ár megjelölés és részletes leírással Sperker Ferenczhez, Szent-Demeter Udvarhelymegye, u. p. Nagy-Kend kéretnek. 5094

Megvételre

keresek egy sötét pej, legalább 170 cm magas, erős csontú és derekú, széles szőrzetű, hosszú nyakú, erős lábú, nélküli nyérvé fedező mént, aljátalakat kérek. Czim a kiadóhivatalban. 5297

Eladó

1 pár szép hattyu 60 koronáért. Fajtisza fehér elasztikus, darabja 20 fillér. Fajtisza fehér gyöngyű, darabja 4 koronáért. Fajtisza Florentin galamb különféle színben (nem egészen szintizta) páronként 8 koronáért, (egészen szintizta) páronként 30 koronáért. Fajtisza Maltési galamb fekete, vörös, sárga, fehér, páronként 6 koronáért. Czim: Oderszky Lajos urad. intéző, Mogyd. (Somogy-megye) 5298

VEGYESEK.

Gazdaság
felosztása miatt még következő szerek jutányosan eladók: Wörner-féle 20" átméretű daráló jó kövekkel, Shuttleworth-féle 15 soros vetőgép, tengeri-morzsoló kézi hajlása ontóvíz vasból, 2-losas járgány szecskavágóval, bármás ékek 5 darab, fatengelyű ökrös-zekerek, fa-hengerek, tizedes-mérleg, 10 mássa hordképeségű. Bér-gazdaság Világosmajor, Apos-tag, Pestmegye. 5299

Duppani vetőzab

bőtermő és koránérő, kapható vevő szájkában állomásra szállítva mm. 13 koronáért, Vertán Zoltán földbírókosnál Szombatság, (Bihar-megye); 1903-ban 12 mássa termelt kat. holdan-ent. 534

Lenmag,

fontosmélvő alkalmas, eredeti orosz első utántermés, kapható 30 koronáért 100 kilon-kín u.-kanissai vasuti állomásra szállítva. Sommer Ignác gazdaságban Csapi, u. p. Galambok. 5295

Az ihárosi bér-gazdaságban,

postai ihárosbérny, vasutállomás Csurgó (Somogy-megye), 50 mm. első évi utántermésű **Kwasztli hanna-árpa** és 20 mm. első évi utántermésű **orosz lenmag** eladó, az árpa 15, a len 35 koronájával 100 kg.-ként, vevő szájkában vasutra szállítva. 5261

Veszék

minden mennyiségű burgonyát azonnali s későbbi szállításra az eladó vasuti állomásig szállítva. Ajánlatokat kér 5328

POLLÁK L.

burgonyaszállító, Bonyhád

Keresek

megvételre egy használt, de jó karban levő 10-12 lóerejű compound lokomobil. Ajánlatok: Mautner Henricknek, Győr. 5244

Tavaszi borsó.

Kitűnő és nagy mennyiségű zöld-takarományt szolgáltat. Mmászán-ként 13 koronáért csak néküll ab Vinár állomás. Kapható: Sándori Rezsőnél Dabrony u. p. Nagy-Alacsony. Szak önköltséggel. 5226

I-rendű hasított tölgyfa szőlőkarókat

szállít Karánsebes 2108 és Gavosdin állomásokról

Schmidl és Ungár

Budapest, V., Nádor-utca 30.

Eladó

középbirtok szeszgyár-ral, fővonalon, prima. Bővebbet dr. Baross János ügyvéd, Budapest, Róka Szilárd-u. S. H. 5280

Putyi, Alcsuthi-, Praeri-tengeri ajánlatok tavaszi vetésre, métermászánként 12 koronáért ab Román-Szent-Mihály állomás, a vevő szájkában. Bécsy Gedeon, Gedeon-tanya, Román-Szent-Mihály. 5271

200-250 hold birtok kerestetik, Budapesthez nem nagy távolságra. Ügynökök ajánlatokat. Ajánlatok: M. 500. jel alatt a kiadóhivatalban. 5291

Cseplő-garnitúra s-as, kevéssé használt, kifogástalan állapotban megvételre. Felső-Erdő-teleki gazdaság Erdőtelek, Hevesmegye. 5273

A nemesített alcsuti tengeri

koránérő, bőtermő félszék és mint igen értékes kereskedelmi áru, közkeveltségnek örvend.

Termelők részére a folyó évben is ad el az uradalom vetőmagot az alább megjelölt árak mellett: vetőmagnak válogatott csövek közép részéről, kézzel morzsoló vetőmag ára métermászánként 18 korona. Hasonló módon válogatott csövekről géppel morzsoló tengeri ára métermászánként 16 korona. Az árak Acsa-állomásra szállítva (Biosko-sárbogárdi helyi-érdekű vonalon) szákon kívül értendő. Szakok önköltséggel lesznek szállítva.

Kézzel morzsoló 0-50 q-nál, géppel morzsoló 3 q-nál keresetb mennyiség nem szállíthatik. Ez idén kisebb készlet **székely tengeri** is került eladásra, métermászánként 15 kor. árban. Megrendeléseket a pénz előleges beiktatása vagy az áru utánvételezése mellett - míg a készlet tart - elfogad a

Főhercegi gazdasági intézőség Vertesacsán.

(Posta-, vasut-, táviró-állomás.) 2106

Parasztolajpogácsát,

u. m. tiszta repce, lók-mag és napraforgópogácsát ajánlunk, franco minden állomásra, ugyaszintén vető-bükkönyt és tarkababot conventióhoz a legjutányosabb áron kisebb és nagyobb mennyiségben. Klein Ferencz és Fia, Budapest, VI., Andrássy-ut 64. sz. 5057

Nagyméltóságu

Tizza Kálmáné urnő koc-sordi gazdaságában egy két-járatu malom 30" új kövekkel, szijjal stb., az ízem abbanha-gyása miatt eladó. Ugyaszintén egy olajmalom garnitúra u. m. hajlító, zuzóhenger, pergelő és egy három-kosaras prés. Mind teljesen jó állapotban. Bővebbit Urad. kasznárnál, Kecsendon. 5276

Korai

anschal-fajta kiváló minőségű sima komlóingyányok

ezre csomagolva és vasutra szállítva 20 korona.

Útőterem alkalmas 4-5 mm. erős sima **Riparia Portalis és Rupesstris Monticola**, ezre csomagolva és vasutra szállítva 12 korona.

Ezerjő, Olaszrizling, mézes fehér, Veltelini piros fajtisza hazai sima vesszők ezre 7 kor. Kapható: **Bajor József** szőlő- és komlótelepeiről, Rácz-almáson (Fejérm.). 5187

Nemesi birtok

600 magyar holdas, Berzétén, Gümörmegyeben, vasut, országut mellett, halaféset miatt **eladó**. Felvilágosításra Glos Barna szolgál a Magyar Mező-gazdák Szövetkezeté-nél, Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

Trágyalé

és egyéb szivattyukat

Győző Béla és Társa szivattyu-spezialisták V., Lipót-körút 18. sz 2189

Fontos minden gazdának! Most jelent meg:

A juhtenyésztés múlt és jelen irányairól.

Jutalmazott pályamű. Irta: **Dr. Rodiczky Jenő.**

Ára díszes kiállításban (50 fényképfelvétel után készült képpel) egész vászon bekötésben **3 korona**. Az O. M. G. E. tagjainak és a „KÖZTELEK” előfizetőinek csak **2 korona**.

Kiadja: a „PÁTRIA” irod. vállalat és nyomdai r.-társ. Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Megrendel 30 a könyv ára, valamint 30 fillér postadíjra előre beküldendő, mert az utánvételi költségek aránytalanul megrágrítják a művet.

Brück és Társa

szállítók és bizományosok Budapest, VII., Dohány-u. 16.

Elvállalnak: mindennemű szállítványozásokat é. p. pódgaszt, árut és költözéseket zárt butorkocsikban, ugy helyben mint vidéken. Mindennemű áruk bizományi eladását is. 2187

Bedőházi Pál urad. tisztartó Kutyfalva, Alsó Fehér-m., megbízásokat fogad el igaz ökrök, lókötői, tehének és borjak megvételére. Szives megkeresést kér:

Bedőházi Pál, Kutyfalva Vasuti megállóhely helyt.

Négy soros

tavaszi árpából, husz mássa, garantírozott, fajtisza vetőmagot keres meliőbbi átvételre Balázsovich Oszkár, Pusztá-Monostor, Hatvan mellett. Posta, vasutállomás helyben. 5298

10 métermássa

vetőmag Champlain búzát állomáshoz szállítva vevő szájkában, peuzt előlegesen beküldve, 100 kilonként 18 koronáért elad a komesti gazdaság intézősége, u. p. Bogda-Rigós, Temesmegye, vasuti állomás Charlotenburg. 5303

Tiszta,

tavaszi búkkönyom kapható a csörgő-regmezi uradalomban (Csörgő, Zemplén.) mm.-ként 12 koronáért. Kivánatra minték bérmentre küldetnek. 5295

Veszék

500 akácia és 500 darab Gleditsia sorfát, minimál 3 cm. törzsátmérettel. Ajánlatok **Nagy bérítőtársaság, Zichyfalva, Törontál-megye** ezim alatt kéretnek. 5283

Mák,

szép francia, zárt tokú kék vetőmák eladó, vasúthoz szállítva 50 korona 100 kigr.-ként. 50 kilón alult reueelésnél 1 koronával drágább. Mészai gazdaság. 5288

Eladó élőfák.

Lucfenyő 1 méter magas 70 fillér, 80 cm. magas 55 fillér, 60 cm. magas 40 fillér. Nemesített gyümölcsfa 60. vékonyhefu diófa 50, juharcfa, ködöfa 20. Arondatefa 30, vadgesztenyefa, jegenye-nyárfá 40 fillér. Két éves akácia-esemete, ezre 15 korona. Megrendelhetők: Márty Éde, Budapest, Vár, Országház-utca 2. 5297

Legolesobb erőtakarmany. Napraforgó- és lókmagból gyártott olajpogácsa. Legjobb minőségben és mennyiségben kapható. **Csner Ignác** olajgyárából Hevesen. 5290

Könyv,

bárhol megjelent, vagy bárki által hirdettet, ugyanezon áron kapható a

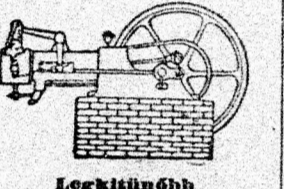
PÁTRIA r.-t.

könyvkereskedésében BUDAPEST, Köztelek.

Eredeti HANNA vetőárpat

ajánl **Vodička** földbírtokos, Smrztiz, Hanna Mähren.

250 darab marhára jó legelő kiadó. Értésmány, 1901-ben készült. teljeseen jókarban, olyan mint az új, eladó Zentai Jánosnál, Zentán. 5295

Legkötűnőbb Benzinmotoraink

gyárunkban mindenkor fizem-ben megtekinthetők. Árjegyzékek és költségtételek díjmentesen adatkak. 1815

Beck és Gergely

motor- és gépgyár Budapest, V. Váci-ut 12

Gróf Hunyady

József 5 méltósága szemcsesi uradalma ajánl: 9 hektóliker 50-55 fokos tiszta, finom **törkölyszesz** 120 koronáért hektólikerként, vevő hordóban, Szemes állomásól. Kasznári hivatal, Szárszó. 5272

2 darab

használt, de teljesen ázemképes Kühne-féle **21-soros vetőgép** jutányosan eladó. Vétel-ajánlatok **Schwarz** József Budapest, Markó-utca 4. szám címre küldendők. 5258

Eladó

sorfának való 4 éves jegenyefa, 10,000 darab fekete, 6000 darab sámbonia és 7000 darab sudár jegenye. Venni szándékozókknak készséggel szolgál felvilágo í-tással a Faddi gazdaság. Posta és távirat Fadd, Tolnamegye. 5274

Eladó

igen jutányosan sorfának alkalmas 1500 drb 2-3 méter magas megfelelő vastagságra **körösfá**, 1500 drb 2-3 méter magas **iharcfa** és 500 drb 2-3 méter magas **ecsetfa**. Mokrini bér-gazdaság, Mokrín. 5237

Sárga Oberndorfi répamag

1903. évi termés

jótállással a fajtisztaságra és kitűnő csiraképeségre 100 kilonként 80 koronáért eladó ab vasutállomás 214 Bicske, **Gr. Esterházy eská-vári gazdaságában.**

Jutányosan eladók. Százados új marhamérlegek

1500 klg. hordképeségű erős vaskorlittal 2 1/2 méter hosszú 1 1/2 m. széles

Uj szekér hidmérlegek

4000 és 3000 kg. horderejt százados, tolu súlylyal 4 méter hosszú, 2 méter széles.

Becserélek

Geska marhamérszákat új hidmérlegekre. Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tar. 1903. tás mellett.

DÉNES MANÓ

mérlegműszerész BUDAPEST, VII., Dohány-utca 78.

Cseplőgaritúra

6 HP. Hofner és Schrantz gyártmány, 1901-ben készült. teljeseen jókarban, olyan mint az új, eladó Zentai Jánosnál, Zentán. 5295

Életjáradékra

keresek 100 és 200 hold közötti birtokot. Czim a kiadóhivatalban. 5202

Nagyobb

mennyiségű magnum bonum, esetleg megvár kinos, vagy hasonminőségű bőtermő **vetőmag-burgonya** keres a Duna-Szerdahelyi gazd. intézőség. Árjajánlatok Kusza Gusztáv intézőhöz ezimzendő. 5218

Egy 12 lóerejű

fekvő benzinmotor szelepes vezényművel villanyos gyújtással teljesen kijavítva jótállás mellett kedvező fizetési feltételek mellett kapható: Koranyi Viktor, Budapest Dob-u. 78. 5275

Nélkülvizhetetlen a foszforsavas esontmész,

tehenek, ökrök, csikók, malacok, lovak, osikók, szarvasok, geek és a baromfiak takarmányozásánál, kapható:

NEUBAUER ADOLF

műtrágya és vegyi-ípar gyárak meghatalmazottjánál **GYÖR.** 2101

Tejtétel.

Sürgősen szükséges volna nagyobb mennyiségű tejre, ajánlatokat meliőbb kérek. **Spitzer Jakab**, Budapest, VII. ker., Rombach-utca 13. 5317

Eladó

Nagyméltóságu gróf **ZICHY ÁGOST** kálozi kertészetéből **gyümölcsfa, diszbokor, legszebb rózsák, üvegházi növények** stb.

u. p. KALOZ, Pehérmegye. 2117

Tejgazdasági Zsebnaptár az 1904. évre.

V. évfolyam szerkeszti és kiadja **Jeszenszky Pál** -OMGE- titkár.

Tejgazdasági foglalkozóknak nélkülözhetetlen. Megrendelhető a Köztelek kiadóhivatalában. Budapest, Köztelek, Üllői-ut 25. Ára (bérmentve és ajánlott küldéssel) **3 kor. 70 fill.**

Hirdetési ár 25 minden szó 2. de: szó 8. A legkisebb

Betöltendő

BETÖLTENDŐ Pályaza

Önagyméltósága gróf Mailáth Szeffánia, szobárónó Verőcezemgye „martineci gazban” egy „majállás” jött Irsedeze

Aprilis hó 1-ére betöltendő. Evi javadalmazás: készpénz, 1000 kiló búza, 600 kiló szalma, 16 úrmeter tüzifa, konyha és állskam lakás, 1 drb teljesevendéltársas szabadnyon, 5 drb sertés, 150 [5] karkötők és földnek használata, pára szabad világitás, hatnak több évi g bíró, keresztény nő kik a magyar és hony beszélik, jó bizonyít rendelkeznek földm. végzettek - de eset évi gyakorlatban nem részesülnek. Sz magyar nyelven írt ványok alulírtokhoz Hérozenberger Gy intéző, Pa-Martine Cadajevica.

Gépész-ko

kerestetik Április 1. dalmozás: készpénz, búza 12 huller, kétszer 3 katasztrális hold t kert, 6 81 tüzifa, 2 tartás, 2 drb sertés- lozik állandóan 1 ad ímet tartal. Bizny küldendők: Vevő í intéző címre, Ter hopolja, Slavonia.

Mérlegképes

kenyvető, ki a magyar levelezésben jármas, marczius 1-ére alkalmas földi gazdaság. Aj zonyitvány-másolatok íyek vizny nem adató földi gazdaság, u. Flüred, Hevesmegye.

Tyukás

kerestetik, ki a gte mesterségeket, nevelés szakszertien istokkal ellátott, Hállint, Temes-Ságh. l

ÁLLÁST KER

Intézől

ispáni, vagy hasonló res 32 éves, energ mivesisekét végzet kus, nős férfi, néme nyelven teljesen jár kitűnő praxissal, mo czukorgyári bérge Szives ajánlatot „mei6” jel alatt a talba kér.

Egy jó

családból való fiatal a fő művesisekét s gezte, „frelésnékű keres, csupán teljes Állást azonnali betöl a kiadóhivatalból.

Emődy Józ

(Budapest, Szentkir 22.) ajánl egy **kiváló embert** nagyobb számtartónak, kezdő ügyelő lésnek. Igény nyek. Kitűnő bizony Tudakozódhatni fönté

Intézől

vagy ehhez hasonló ál 34 éves, keresztény, czeni gazdasági t végzett gazdasági, gyakorlatl rendlek legutóbbi 8 év alatt r működött 8 év alatt e belterjesebb uradim az állattenyésztésben, ságbán, hizlalásokban a szem- a takarmány ben, dolány s onko velésben kiváló já bír. Állást azonnali s hat. Czim a kiadóhiv

Intézől

Állást keres Április h hászolás minőségben gazdasági tanulmányozó végzett és gazdaság- alapos gyakorlatl b mátus, 33 éves, kő egyén. Czim a kiadóh

Hirdetési ár 25 szög 1 korona, ezen felül minden szó 1 filler, 1000 betűvel minden szó 1 filler beiktatásenként. A legkisebb hirdetési díj 1 korona.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom termékei, továbbá állást keresők és adók hirdeményei vételnek fel e kedvezményes rovatban és árban.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csak a hirdető címének kitételével közlünk. KIS HIRDETÉSEK ELŐRE FIZETENDŐK.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Pályázat.

Önagyművelőségi öv. székelyi Mailáth Stefánia, szül. Prandán báróné Verőcegyében fekvő „martincai gazdaságában” egy „majorgazdabíró”-t keres, mely április hó 1-ére betöltendő. Évi javadalmazás: 200 korona készpénz, 1000 kőbuza, 200 kőbuza, 300 kőbuza szemes tenyér, 10 árnóker tűzifa, két szoba, konyha és előkamrából álló lakás, 1 drb tehén- és egy nyvendőtartás szabad takarmánnyal, 5 drb sertéselégeltet, 160-61 kertnek és 1200-61 földnek használatára, egy lámpára szabad világítás. Pályázhatnak több évi gyakorlattal bíró, keresztény nős egyének, kik a magyar és horvát nyelvet beszélik, jó bizonyítványokkal rendelkeznek. Földművelés-iskolát végzették — de csakis több évi gyakorlattal — és egyben részesülnek. Sajátkezűleg magyar nyelven írt pályaműveket kell eljuttatni a gazdaságban. Helyszínen Gyula urad. intéző, Pa-Martince, u. p. Csajjavicza. 5246

Gépezés-kovács

keresték április 1-én. Javadalmazás: készpénz 850 korona, bura 12 hiter, kőszeres 24 hiter, 3 katastrális hold tengeri föld, 2 katastrális hold rét, 300-61 kert, 6-61 tűzifa, 2 drb marhahatár, 2 drb sertés-járás. Tartozik állandóan 1 segédet és 1 inast tartani. Bizonyítványok küldendők: Vergy Béla urad. intéző címére, Tereszvács-Suhopols, Slavonia. 5299

Mérlegképes nőten

könyvelőt, ki magyar és német levelezésben jártas, folyó év március 1-ére alkalmaz a nagyföldi gazdaság. Ajánlatok bizonyítvány-másolatokkal, melyek vissza nem adandók. Nagyföldi gazdaság, u. p. Nagy-Főrd, Hevesmegye küldendők. 5270

Tyukász

keresték, ki a géppel való mesterséget keltetés és székelynevelést szakszerűen érti. Ajánlatok illatott levelek Duha Hálnt, Temes-Ságh, intézők. 5292

ÁLLÁST KERESŐK.

Intézői.

ispáni, vagy hasonló állást keres 32 éves, energikus, földművelés-iskolát végzett, katolikus, nős férfi, német és szláv nyelven teljesen jártas, 12 évi kintnő praxissal, morvaországi cukorgyári bérigazgató. Szives ajánlatot „Repariermei” jel alatt a kiadóhivatalba kér. 5290

Egy jó

családból való fiatal egyén, ki a földművelés-iskolát sikerrel végezte, „Repariermei” állást keres, csupán teljes ellátásért. Állást azonnal betöltheti, czim a kiadóhivatalnál. 5297

Emőd József

(Budapest, Szentkirályi-utca 22.) ajánl egy kiváló szakembert nagyobb birtokra számtartónak, kezelő vagy felügyelő tisztek. Igények szerények. Kintnő bizonyítványok. Tudakozódhatni fontebbnál. 5124

Intézői

vagy ehhez hasonló állást keres, 31 éves, keresztény, a debreceni gazdasági tanintézetet végzett gazdasági, ki 13 évi gyakorlattal rendelkezik s a legutóbbi 8 év alatt mint ispani munkódt az ország egyik legbőlgesebb uradalomban, ugy az állatonyesztésben, tejszadásban, hizlalásokban valamint a szem- s takarmánytermelésben, dehány s cukorrépa művelésben kiváló jártassággal bír. Állást azonnal is elfoglalhat. Czim a kiadóhivatalban. 5292

Intézői

állást keres április hó elsőjére hasonló minőségben működő gazdasági tanintézetet kintnő végzett és gazdaság-vezetésben alapos gyakorlattal bíró református, 33 éves, kis családú egyén. Czim a kiadóhivatalban. 5135

Gépezés.

42 éves, nős, családú, kinek fűtő, lokomobilkezelő, stabil és dinamogéprekezelő vizsgája van, alkalmazást keres. Kisebb helyet is elfogad vidéken vagy helyben. Czim: Dudas György, Budapest, Erős-u. 137.

Elméletleg

képzett, 25 évon át mint kezelő és földművelő, jelenleg is alkalmazásban levő gazdasági, állást képességeinek megfelelőleg változtatni óhatja. Ajánlatot „Megbízható Sz. E.” elige alatti a kiadóhivatalba kér.

Könyvelő,

nős, izr., a kettős könyvvitelben mérlegképes, magyar és német levelező, ki hosszabb ideig egy belterjesen kezelt birtokon mint számvé, nagy tehenséget és a belső majorsági teendőinek felügyeletével volt megbízva, szörény igények mellett azonnali belépésre állást keres. Jó bizonyítványokkal rendelkezik. Ajánlatot „K. F.” Jászladány, H.ik kerület 519. szám. 5253

Vajmesteri

állást keres egy tejszárászati iskolát vezető, munkát szociálisan levő jó bizonyítványokkal rendelkező fiatal házastem. Megkeresés Morocz Pál vajmester nevére küldendő, Csákút, u. p. Padrag. 5250

Földművelés-iskolát

végzett, 24 évi gyakorlattal bíró, nős és családú, 37 éves erőtlen ember vagyok, vallásóm: kath., az iskolát jeles eredménnyel végeztem, beszélek magyarul és szerbül, felügyelői, gazdasági kulszári állást keresek. Czim: Soti József felügyelő-gazd., pusztai Irtáz, u. p. Kamád, Bihar. 5279

Bognár

34 éves, nagyobb uradalomban állást keres bármikori belépésre, érti aca, asztalos és hímzőmunkát is. Morvai Sándor Muzsala, (Eszterom). 5252

Vadászi

vagy más bármilyen megfelelő állást keres egy 18 éves erőtlen egyén, ki a polgári iskolát 31 osztályt jó sikerrel végezte és a könyvelést, levelezést, rajzolat, terület-felvételt és mérést teljesen érti, kintnő lövé, a hazai és amerikai ojtott szőlő telepítésben és kezelésben, valamint a gazdaság minden ágában teljesen jártas, beszél magyarul és gyengén németül. Czim: Kovács József, Nagykanizsa, Vörösmarty-utca 47. sz. 5280

Intézői

vagy ispani állást keres bármikori belépésre egy gazdasági iskolát jelesen végzett, korvas, 28 éves, nős gazdasági, 7 éves hogy a gazdasági téren működik, azelőtt atya mellett — ki szintén gazdasági — kis korától fogva praktizált; kiváló szorgalom, miről előző gróf és bérleti nagy uradalmaktól nyert kintnő gyakorlati bizonyítványai vannak. Jelenleg egy 1200 holdas nemesi birtokon mint ispani munkódt, jártas a gazdaság összes művelési ágában, valamint az földművelés, szarvas megkeresés, Bertalan Ferenc, Bolhás Somogy-Szob. 5293

Önálló

gazdatisztai állást keres, egy a magyar-óvári gazdasági akadémiát végzett, rom. kath. vallású, 18 évi gyakorlattal bíró, a mezőgazdaság összes ágában jártas gazdasági. Beszél magyarul, németül és tótul. Az állást bármikor elfoglalhatja. Czim a kiadóhivatalban. 5207

Ispani,

32 éves, nős, izr., egy gyermek atya, 12 évi gyakorlattal, a gazdaság minden ágában jártas és kintnő bizonyítványokkal rendelkezik, beszél magyarul, németül, románul és keresnéssé, ispani belépésre hasonló állást keres. Kovács, Orkény, Pestmegye. 5290

Intézői-ellenőri

állást keres mintóbbi belépésre, debreceni gazdasági tanintézetet végzett gazdasági, ki 9 évi praxissal nagyobb gróf uradalomnakál szerezte, igényel szerények. Czime a kiadóhivatalban. 5231

Segédtszti,

ellenőri, nagyobb szőlőkezelő állást keres 27 éves fiatal ember, ki gazdasági tanintézetet végzett, több évi gyakorlattal bíró s az 1903 évben a felsőbb szőlő- és borszárászati tanfolyamot végezte. Czime a kiadóhivatalban. 5247

Műkertész,

ki több nagyobb kertészetekben hosszabb ideig működött, azonnali belépésre vagy április hó 1-ére állást keres. A kertészet minden tekintetben tökéletes tehetséggel bír, ugymint növény- és faiskola, roszanemesztésben és konyhakertésztésben, szörnyekültetésben alapos jártassággal bír. Szives megkeresést kér Puha Vincze Zsombok, Pest. 5292

Intézői

állást keres 41 éves, kiscsaládú egyén, ki 24 évi gyakorlatla alapján a mezőgazdaság minden ágában, ugy arnák adminisztrálásában, valamint a szőlővetés okzerül kezelésében a mai kor igényeinek megfelelő szakértelmével bíró legutóbbi egy 4900 holdas belterjes gazdaságot kezelte. Szives megkereséseket e lap kiadóhivatalába kérek „Megbízható” jelleggel. 5255

Kisebb gazdaság

vezetésére ajánlkozok kintnő kelt ispani, földművelés-iskolát jeles és kintnő sikerrel végzett, több évi gyakorlattal. Szives megkeresések „K. F.” Jászladány, H.ik kerület 519. szám. 5253

Nagyarány

háztartással bíró ur családhoz, elsősorban átlésobb nriűő támaszát és társaságát, másodsorban háziaszony, vagy anyahelyettesnek, esetleg háztartásnőnek ajánlkozom. A megnevezett állásoknak kifügztalanul meg is tudok felelni. Van reprezentáló képességem, értem a háztartás minden ágát, jártas vagyok a baromfitermesztésben és kertésztésben. Nem félek semmi dologtól és feltételmentel megbízható asszony vagyok. Levélbel — teljes czimnel — alát megkeresésre, melyben a fölem kintnő munka precs megjelölése, valamint az adni szándékolt fizetés kintnő feltevése kérelek. Szivesen adok magamról bővebb felvilágosítást. Kozma Teréz Mária, Budapest, Mester-u. 67., H. 26. 5295

Önálló

kezelőtszti állást keres 15 évi kintnő gyakorlattal bíró gazdasági, esetleg nagyobb uradalomban mint ispani. Czukorrépa, dohánytermesztés, tehenséget és sajtóda kezelésben, szóval az egész gazdasági téren gyakorlati; 35 éves, rom. kath., nős, kis családú, magyar, tót és német nyelveket bíró erőtlen gazdasági. 1904. júl. 1., okt. 1. avagy későbbi belépésre, czim a kiadóhivatalban. 5298

Irnoki,

ispáni vagy magtársi állást keres, 28 éves, nőfien, földművelés-, tejszárászati szakiskolát és kassai szőlőszőlő tanfolyamot végzett, nagyobb uradalomból gyakorlattal bíró egyén. Czim: Mervan Mihály, Pozsony, poste restante. 5297

Tejgazdasági-iskolát

végzett, jó bizonyítványokkal rendelkező, 26 éves, nős egyén, ki most egy nagyobb uradalomban van alkalmazva, állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 5204

Gépezés-kovács

uradalomban állást keres április elsőjére Cserevnyi Imre, Pusztai Felső-Miklóda, posta Alherd-Írta, Pestmegye. 5289

Az életermelés,

üzemeltetés és értékesítés körül több évi gyakorlattal bíró, 27 éves, nős kereskedő, az összes irnoki munkában jártassággal, keres felálló vagy létesítendő uradalmi vagy szövetkezeti kender- vagy lenkésztőtelepnél mint szakember alkalmazást. Szives ajánlatot „Szakérő” jelleggel e lap kiadóhivatalába kérek. 5294

Földművelés-iskolát

kintnő sikerrel végzett, 21 éves, ev. ref. vallású gazdasági, azonnali belépésre állást keres. Megkeresések Mánus Pál, Fővárosi Városhely, H. ker., Szász-u. 14. sz. kérek. 5206

Gazdasszonynak

ajánlkozok középkorú özvegy, rom. kath. nő, csakis előző nri házához pusztára vagy kis városba. Kintnőn foz, érti ugy a magyar, mint a francia konyhát, pesti előző vendégében is mint főzőnő alkalmazva volt. Érti a baromfi, sertés és tejkezelést, moestást, lakások, férjemenű és felső-ruhák rendben tartását. Mint önálló háztartásnő buzamosabb ideig működött. Meghívásokat „Erzsébet” jellegre a kiadóhivatalba. 5296

Állatok.

Az Ordódy-féle tehenszét átvétele folytán lényegesen nagyobbított, országosan törzskönyvezett Heves-i telivér tenyésztésünkben 20 drb tuberkulinra nem reagáló telivér simmenthali bika a ráczalmási felvér tenyésztésünkben pedig 22 db felvér simmenthali bika kerül eladásra.

Az állatok Ráczalmáson vannak felállítva. 2133

Pajzs Gyula gazdasága

Ráczalmás

Fejérmegye (vasut, hajó, Budapest környéki telefon).

Élő méhek eladók

35 jöl áttellett „Naiszer-féle” kaptárban, 1 éves anyakkal méltóságos gróf Karásonyi Camillo ur tisztartósnáknál, Loudontanya, Torontálmegye. 5243

Nemes

mének után nevelt 30 darab esthó, különböző kora, értéklük szerint eladók. Gazdasági intézői, Lukamajor, Nyitra mellett; 10 perca a vasutállomástól, hova kívánatra kocsis küldve lesz. 5287

Másfél éves

simmenthali jellegű, piros-tarka, erős szőrzetű, tenyészképes bikák, olcsó áron eladók. Balázsovics Oszkár pusztai-monostori gazdaságában, Pusztai-Monostor, posta, vasutállomástól. 5299

Yorkshire

malacok 2-10 hónaposak eladók a hercegi uradalomban, Lékán. Bővebb felvilágosítást ad herceg Esterházy István kezülti tisztartósnáknál. 5301

Anyajuhok

kerestének finevelés czéljából megvétele. Kivánalmak: 4letkor három-négy év, szavatolt egészségi állapot, jól fejlett testalkat, bentőség, finom vagy közepfinom gyapjú. Merino vagy keresztözése. Azonnali átvétel és hágtathóság. Ajánlatok: kapuvári uradalom veszkényi intézősége Veszkény, Sopronmegye. 5302

Telivér

simmenthali bika eredeti bábolnai rendkívül erős szőrzetű, szelid remek állat, márciusban 4 éves, beltenyésztés elkerülése miatt eladó; hágtó képességéről szavatolok. Törzsey István birtokos Új-Major, posta Győr. 5190

ÁLLATOK.

Az állatok Ráczalmáson vannak felállítva. 2133

Pajzs Gyula gazdasága

Ráczalmás

Fejérmegye (vasut, hajó, Budapest környéki telefon).

Élő méhek eladók

35 jöl áttellett „Naiszer-féle” kaptárban, 1 éves anyakkal méltóságos gróf Karásonyi Camillo ur tisztartósnáknál, Loudontanya, Torontálmegye. 5243

Nemes

mének után nevelt 30 darab esthó, különböző kora, értéklük szerint eladók. Gazdasági intézői, Lukamajor, Nyitra mellett; 10 perca a vasutállomástól, hova kívánatra kocsis küldve lesz. 5287

Másfél éves

simmenthali jellegű, piros-tarka, erős szőrzetű, tenyészképes bikák, olcsó áron eladók. Balázsovics Oszkár pusztai-monostori gazdaságában, Pusztai-Monostor, posta, vasutállomástól. 5299

Yorkshire

malacok 2-10 hónaposak eladók a hercegi uradalomban, Lékán. Bővebb felvilágosítást ad herceg Esterházy István kezülti tisztartósnáknál. 5301

Anyajuhok

kerestének finevelés czéljából megvétele. Kivánalmak: 4letkor három-négy év, szavatolt egészségi állapot, jól fejlett testalkat, bentőség, finom vagy közepfinom gyapjú. Merino vagy keresztözése. Azonnali átvétel és hágtathóság. Ajánlatok: kapuvári uradalom veszkényi intézősége Veszkény, Sopronmegye. 5302

Telivér

simmenthali bika eredeti bábolnai rendkívül erős szőrzetű, szelid remek állat, márciusban 4 éves, beltenyésztés elkerülése miatt eladó; hágtó képességéről szavatolok. Törzsey István birtokos Új-Major, posta Győr. 5190

Gróf Teleki Arvéd

drassói uradalma, u. p. Kozsza

ajánl míg a készlet tarti Kozsza 100 kg.-ként nemestett minőségben:

államilag olomzárólt: Lóheremag I. Lóheremag II. Francia perje Csomós ebir

fűmagvak.

Cserháti tanártól meghonosított óvári tak-répmag

melyet a magyaróvári szarvasmarhateny egyjel parasztagazda 3 év óta 600 holdon felül tortelen termelnek drassói magból bősérmőség és eltarthatóságért.

Korászér, fehér, h.-ként 55 kg. súlyu k.-holdanként 10 év óta 9-15 mm. termétt:

duppai zab

pernau lenmag székely tenyéri, korat királyné tenyeri, legbővebben termő

1902. Budapest 2 első díj; 1903. szeptember Kolozsvárt

gulyabeli teheneért és 3 éves bikáért — 2 első díj.

Ezen gyorsan fejlőd, edzett, hatalmas szőrzetű 2-3 éves magyar bikákból

állandó készlet, árak 500-1500 korona.

Előjegyezhetni: 1903. első díjat nyert Pekingi kacsa

drbjára 6szszel szállítva 8 kor. tojás tucazta áprilisban 5 „ Polányi által Angliából importált

Orpingtonok

drbjára 6szszel szállítva 16 kor. tojás tucazta áprilisban 10 sárgáké 10 fohérké 20 „ Emdeni ludak drbjára 6szszel szállítva 16 kor. Amerikai diófák szaka 20 kor. Vadgesztenye sorfak szaka 20 kor.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével
hajlandó vagyok elvállalni; épügi
mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alantí ezimemhez forduljanak.

WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD.
gőzszántási vállalkozó

Koránérő, bőtermésű eredeti kwassitzi árpa első után-
vetéséből származó

elsőrendű minőségű

„HANNA“ vetőárpat

ajánl és kívánatra ármegnevezéssel mintát küld a
Magyar Cukoripar-Részvénytársaság gazdaságainak
üzemvezetősége
Szerencs, Zemplénmegye. 2188

Nagyobb mennyiségű 2 éves iskolázott, élősövénynek alkalmas

Maclura aurentiaca

csemeték eladók az ötvenesi gazdaság kertészetében.

1000 drb csemete ára ingyen csomagolással helyben vasuti
állomásra szállítva: 20 korona.

5000 darabon felüli vételnél árkedvezmény. — Megrendelések:
Uradalmi Tisztartóság Ötvenes, u. posta Arad,
czímen intézendők. 2182

Hazai tenyésztés.

Tavaszi vetésre ajánlom vetőmagnak ezidén először
forgalomba kerülő saját tenyésztésű

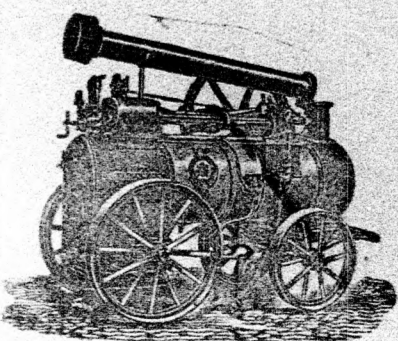
tót-árpat.

Ezen árpa a m. k. orsz. növénytermelési kísérleti állomás
készítése és felügyelete alatt a tenyésznövények több évi
szakszerű kiválasztása által a hanna-árpával sikeresen vete-
kedő, koránérő, bőtermő és finom sörárpa lett.

Termés 1902-ben tót-árpa 1245, hanna 1126 magy. holdanként
1903-ban 1073, „ 956 „

Mig korlátoit készletem tart q-ját 20 korona árban adom
zsákostul, ab Nagyszombat állomás. 2170

Gróf Dezasse Ferencz, Bohunioz, Pozsonym.

HASZNÁLT GŐZCSÉPLŐ KÉSZLETEK.

Szücs Ödön, Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 66. sz.

Használt gőzcséplő-készletek gondosan kijavítva, teljes szavatosság és kedvező fel-
tétel mellett. Veszek használt gőzcséplő készleteket és elvállalom ilyeneknek jót-
állás mellett való javítását is.

HASZNÁLT GŐZCSÉPLŐ KÉSZLETEK.

Egészséges, túl nem érett

LENKÓRÓKAT

melyek tehát a mag teljes megérése
előtt arattattak és akként lettek kezelve,
hogy azokat rostnyerésre fel lehet
használni, bármely mennyiségben

átvesz, ugyszintén elvállal
szerződésbeli kötele-
zettséget előírás sze-
rint termelendő len-
kóro átvételére nézve
előre megállapított
legmagasabb ár mel-
lett

Salzmann és Társa
gyárigazgatósága SZEGEDEN.
2172

MOST JELENT MEG!

az Orsz. Magy. Gazdasági
Egyesület kiadványában

TÓZEG-FEKÁL-KOMPOSZT

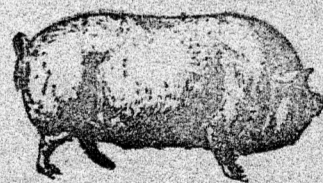
12 ABRÁVAL

Irta

MATLASZKOVSKI TADÉ

Megrendelhető az ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET-nél és
minden nagyobb könyvkereskedésben.

Ára 1 korona. Bérmentes megküldéssel 1 korona 10 fillér.

Ürl Rezső

sertésbizományos

= Budapest, =

József-körút 22/24.

Sertéseket

sovány és hizott állapotban a leg-
magasabb napi árakon értékesít.

K

AZ OR

Az országos ma

Nem ta
Egész évre 20 kor

AZ „OMG

Ülésna

1904. február 2

t

2

t

2

v

2

é

ü

M

„Országos
Egyesület

„Gazdasági
Szövetsége“

1904. évi febru
délelőtt 10 óra
délután 4 órakor
(Köztelek-utca
ülésére.

(Tárgysoroz
számában lett kö

az Országos M
irodalmi és

f. évi február
4 órakor az
termében (IX. K
tartandó ülésér